

Diari Oficial del Consell General

Any 2023 – VIII Legislatura – Núm. 2/2023

Sessió ordinària celebrada el dia 19 de gener del 2023

El dia 19 de gener del 2023, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 10/2023, que és el següent:

- 1. Examen i votació de l'Expedient per a la declaració d'alienabilitat d'una porció de terreny patrimonial del Govern a la plana del Babot d'Ordino.**
- 2. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei de modificació de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra.**
- 3. Examen i votació del Projecte de Llei de la professió de traductor i intèrpret, i traductor i intèrpret jurat, i de creació del Col·legi Oficial de Traductors i Intèrprets, i Traductors i Intèrprets Jurats d'Andorra (Cotija)**
- 4. Examen i votació del Projecte de Llei de recerca en l'àmbit de la salut i la biomedicina.**
- 5. Examen i votació de la Proposta d'aprovació de la ratificació del Conveni per a la protecció dels drets humans i de la dignitat de l'ésser humà respecte a les aplicacions de la biologia i de la medicina (Conveni sobre els drets humans i la biomedicina), fet a Oviedo el 4 d'abril de 1997.**
- 6. Examen i votació del Projecte de Llei d'avaluació ambiental de projectes i de plans i programes.**

7. Examen i votació del Projecte de Llei de mesures per a la reforma de la imposició directa i de modificació d'altres normes tributàries i duaneres.

8. Examen i votació del Projecte de Llei de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania i en matèria d'arrendaments d'habitatge.

9. Designació d'un membre de la Comissió executiva de l'Institut Andorrà de les Dones.

10. Examen i votació de la Moció demanant a Govern que aturi temporalment, fins a la propera legislatura, tota actuació successiva a les realitzades fins a la data en relació al projecte d'heliport nacional.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Oliver Alís Salguero
M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
M. I. Sra. Bernadeta Coma González
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sr. Raul Ferré Bonet
M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli
M. I. Sr. Jordi Font Mariné
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sra. Eva López Herrero
M. I. Sr. Marc Magallón Font
M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
M. I. Sra. Ester Molné Soldevila
M. I. Sr. David Montané Amador
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
M. I. Sr. Josep Pintat Forné

M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo

M. I. Sra. Núria Rossell Jordana

M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez

M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència de la M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí.

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Gallardo Fernández, ministre de Presidència, Economia i Empresa; César Marquina Pérez de la Cruz, ministre de Finances i Portaveu; Maria Ubach Font, ministra d'Afers Exteriors; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre de Turisme i Telecomunicacions; Víctor Filloy Franco, ministre de Territori i Habitatge; Judith Pallarés Cortés, ministra d'Afers Socials, Joventut i Igualtat; Sílvia Calvó Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Albert Font Massip, ministre de Salut; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Trini Marín González, ministra d'Administracions Públiques i Participació Ciutadana.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 9.35 h)

La Sra. síndica general:

Punt número 1: Examen i votació de l'expedient per a la declaració d'alienabilitat d'una porció de terreny patrimonial del Govern a la Plana del Babot d'Ordino.

La proposta fou publicada en el Butlletí número 147/2022 del 23 de novembre, i no s'hi ha presentat cap esmena.

El Govern desitja intervenir? Senyor Filloy, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies, senyora síndica.

M. I. senyores i Senyors, em pertoca avui presentar en aquesta cambra la proposta per declarar l'alienabilitat d'una porció de terreny del patrimoni nacional a la zona coneguda

amb el nom de la Plana de Babot, a Ordino. El patrimoni nacional és propietari d'uns terrenys a la zona coneguda com a Plana de Babot d'Ordino, prop del poble d'Ordino i a la vora de l'Escola Andorrana de segona ensenyança. Aquests terrenys li pertanyen per herència abintestat de Casa Rossell. Tenen, doncs, la consideració de béns de patrimoni privat o patrimonial, fins a tant no siguin afectats a un ús públic, com és el cas d'una part d'aquests terrenys on ja s'ha construït el Centre de Tecnificació Esportiva. Queda encara una porció dels esmentats terrenys de la plana Babot, de propietat de patrimoni nacional, sense ús actual ni previsible. Confrontant amb els esmentats terrenys públics de plana Babot, s'estén la unitat d'actuació UA21 de sòl urbanitzable definida al Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial d'Ordino. Aquesta unitat d'actuació és projecte de desenvolupament urbanístic promogut per la iniciativa privada dels propietaris de la unitat. El Pla parcial ha estat aprovat, el conveni de reparcel·lació ja ha estat elevat a escriptura pública i les obres d'urbanització ja es troben pràcticament finalitzades.

Com a conseqüència del desenvolupament urbanístic de la unitat d'actuació UA21, el Comú d'Ordino ha esdevingut propietari de parcel·les de cessió urbanística obligatòria i gratuïta de la unitat destinats a equipaments i serveis públics. En concret, el Comú és, per tant, propietari d'una parcel·la de dimensions considerables a la vora d'un dels nous vials de la urbanització de la unitat. Alhora, i arran de la cessió urbanística, el Comú també ha esdevingut propietari d'una franja allargada de terreny d'una amplada d'entre 5 i 10 metres i una allargada de 50 metres aproximadament, situada entre la façana sud de l'Escola Andorrana de segona ensenyança i un dels nous vials de l'organització de la unitat. La superfície d'aquesta franja de terreny comunal és de 396,06 metres quadrats.

Voldria destacar que l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Ordino va ser dissenyada i construïda perquè la façana sud constituís l'entrada principal al centre educatiu, i la distribució dels espais interiors de l'edifici va ser concebuda i executada sota aquesta premissa, en tant que la façana sud de l'escola, pel moment, no és accessible des de l'exterior. Des del mateix moment de la posta en servei d'aquest centre educatiu, l'accés sud ha estat forçosament inutilitzable. Per aquest motiu, s'utilitza únicament l'accés nord tant per l'alumnat com pel professorat, les visites, els proveïdors, etcètera. Cal destacar que l'accés nord va ser projectat com a accés secundari a l'escola.

La recent urbanització de la unitat d'actuació UA21, com els explicava, ha creat un vial públic comunal, fins fa molt poc inexistent, en proximitat de la façana sud de l'escola. El traçat del nou vial és aproximadament paral·lel a la façana de l'escola. La franja estreta de terreny comunal a la que abans m'he referit, de 396,06 metres quadrats procedents de la cessió urbanística de la unitat, separa el nou vial públic de la façana sud del centre educatiu. És obvi que resultaria de molt interès per al Govern disposar de l'esmentada franja de terreny comunal que separa el nou vial públic de la façana sud de l'escola per dos motius bàsics: en primer lloc, perquè permetria que entrés en servei l'accés sud de l'escola, el qual, tal com he explicat, va ser concebut com a accés principal de l'edifici i condiona la distribució interior dels espais i la plena funcionalitat de l'edifici escolar.

A més, l'entrada en servei de l'accés sud aportaria altres avantatges com són poder separar l'accés de l'alumnat, de l'accés de serveis, proveïdors i etcètera, i a més, dotaria de més seguretat a l'alumnat i el professorat perquè incrementaria les sortides i els itineraris

d'emergència. I en segon lloc, l'esmentada franja allargada de terreny confronta amb la façana i amb el pati de l'escola, de tal manera que si aquest terreny passés a propietat del Governen el futur els 390 3,06 metres quadrats d'aquest podrien ser destinats a l'ampliació de l'edifici de l'escola o del pati, o bé ser destinats a altres finalitats lligades al centre educatiu, per exemple aparcament i altres.

Queda clar, doncs, el benefici que suposaria per a l'interès públic general vinculat a les competències governamentals que passés a ser propietat del patrimoni nacional la franja de terreny comunal situada entre la façana sud de l'Escola Andorrana de segona ensenyança i el nou vial públic. A la vegada, es dona recíprocament la situació que el Comú d'Ordino està interessat a rebre per part del Govern una part del terreny procedent de l'herència de Casa Rossell, que actualment no està destinat a cap utilitat ni cap servei.

Aquest terreny, de forma triangular, té una superfície reduïda de 324,57 metres quadrats en comparació a la resta del terreny de la plana Babot, que és propietari del patrimoni nacional. L'interès del Comú rau en el fet que el triangle esmentat del terreny confronta amb la parcel·la principal de cessió urbanística, gratuïta i obligatòria, resultant del desenvolupament urbanístic de la unitat d'actuació UA21 que la iniciativa privada ha dut a terme mitjançant els corresponents plans parcials i convenis de reparcel·lació. Aquesta parcel·la comunal compta amb dimensions considerables, gaudeix d'una bona ubicació i confronta amb el nou vial d'urbanització. Tot i això, la forma de la parcel·la no és completament regular. La cessió per part del Govern al Comú del triangle de terreny de 324 metres quadrats abans esmentat, permetria que la parcel·la comunal tingués una forma molt més regular, amb la conseqüència positiva que permetria un ús més geomètric, més satisfactori i més aprofitable. Per a major simplicitat explicativa, denominaré ràpidament «terreny 1» el terreny propietat del patrimoni nacional que interessa al Comú per regularitzar la forma de la seva parcel·la provinent de la cessió, i denominaré «terreny 2» la franja allargada del terreny de propietat comunal que separa la façana sud de l'escola del nou vial públic i que interessa al Govern pels motius abans explicats.

El Govern no té previsió d'utilitzar el Terreny 1 per a cap finalitat. Atesos els motius exposats per afavorir l'interès públic general de la ciutadania i amb la millor voluntat de col·laboració institucional entre administracions públiques andorranes, representants del Govern del Comú han mantingut contactes encaminats a intercanviar entre si els terrenys 1 i 2. En aquesta línia, han convingut un principi d'acord per a fer efectiva la permuta sota la forma de cessió del terreny 1 per part del Govern al Comú i de cessió del terreny 2 per part del Comú al Govern. En compliment del Codi de l'Administració, la cessió del Govern al Comú del terreny 1 requereix la prèvia aprovació de la declaració d'alienabilitat per part d'aquesta cambra parlamentària. En la sessió 16 de novembre del 2022 el Govern va aprovar l'expedient per sol·licitar al M. I. Consell General l'aprovació de declaració d'alienabilitat del terreny 1, en tant que és propietat del patrimoni nacional, i trametre l'expedient al M. I. Consell General per la corresponent tramitació parlamentària que avui culmina.

Ja acabo. Tant el terreny 1 com el terreny 2 figuren representats gràficament amb precisió als plànols que formen part de l'expedient. Per tal de garantir que es compleix la condició que estableix l'article 88 del Codi de l'Administració, relativa a la diferència de valor entre els béns a permutar, el Govern va encomanar una taxació pericial dels dos terrenys. La

taxació ha estat realitzada per un pèrit taxador col·legiat al COAA. La conclusió de la taxació indica que el valor de mercat del terreny 1 és de 657.516,49 euros i el valor de mercat del terreny 2 és de 796.263 euros. Així doncs, la diferència de valor entre els dos immobles és del 17 per cent, molt inferior al límit màxim que fixa el Codi de l'Administració del 50 per cent.

L'informe de taxació consta també com annex a l'expedient que el Govern ha tramès al M. I. Consell General i, tal com demostra l'informe de taxació, el Govern rebrà del Comú d'Ordino un terreny d'un valor una mica superior al valor del terreny que el Govern cedirà al Comú. Només em queda recordar, un cop més, que l'alienabilitat del terreny 1 de propietat del patrimoni nacional permetrà formalitzar amb el Comú un conveni d'intercanvi de terrenys que redundarà en benefici de l'interès públic perquè, d'una banda, millorarà l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Ordino i, d'altra banda, alhora, permetrà que el Comú d'Ordino disposi d'una parcel·la geomètricament més aprofitable.

Per tots els motius exposats demano al M. I. Consell General que aprovi la declaració d'alienabilitat de l'anomenat terreny 1 que figura a l'expedient que el Govern li ha tramès.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem la resta d'intervencions.

El Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, desitja intervenir? Senyor Alís, teniu una paraula.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies, senyora síndica.

Doncs hem analitzat l'expedient. Pensem que això no serà més que un benefici per a la societat, en concret, per a la parròquia d'Ordino. Encara més, permetent la millora d'aquest accés a l'Escola Andorrana de segona ensenyança. En aquest sentit, votarem a favor.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Alís.

El Grup Parlamentari Socialdemòcrata, desitja intervenir? Senyor Font, teniu la paraula.

El Sr. Jordi Font:

A pesar de no entendre que s'hagi esperat tant de temps, vist la data de l'informe tècnic de valoració d'aquests dos terrenys, estem completament d'acord amb el procediment i votarem favorablement a aquesta alienabilitat.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Grup Parlamentari Demòcrata? Senyora Coma, teniu la paraula.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies, senyora síndica.

Avui se sotmet al Ple l'expedient per a la declaració d'alienabilitat d'un terreny del Govern situat a la plana de Babot d'Ordino. En primer lloc, cal saber que en aquesta zona el Govern és propietari del terreny on s'ubica l'Escola Andorrana de segona ensenyança, el Centre de Tecnificació d'Ordino i un aparcament. Pertany al Govern com a successor del patrimoni de Casa Rossell d'Ordino. En segon lloc, en aquesta zona també hi ha la unitat d'actuació UA21, una de les unitats d'actuació del POUP del Comú d'Ordino, que limita amb el terreny del Govern de la plana de Babot. La voluntat de les dues parts és fer una permuta de terrenys: el del Govern, amb una superfície de 324,57 metres quadrats, i el del Comú, amb una superfície de 393,06 metres quadrats. Per poder realitzar la permuta el Govern precisa de la prèvia declaració d'alienabilitat del Consell General, d'acord amb el que preveuen els articles 87 i 88 del Codi de l'Administració.

Aquesta permuta té una finalitat d'utilitat pública en tant que representa una millora i aporta beneficis per a les dues parts, el que implica també beneficis per a la població en general. El Govern podrà millorar l'entrada principal de l'Escola Andorrana, per una banda, i el Comú, ampliar la superfície del seu terreny de sessions. També cal mencionar que el procediment per permutar els terrenys públics s'ha realitzat correctament. Per tot l'exposat, els grups de la majoria votarem a favor de la seva declaració d'alienabilitat.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

El Govern desitja intervenir? No?

Acabades les intervencions i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la proposta per assentiment.

Declaro aprovada la proposta de declaració de alienabilitat.

La Sra. síndica general:

Punt número 2. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei de modificació de la Llei 23/2010, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra.

La Proposició de Llei fou presentada conjuntament pels grups parlamentaris Independent, Demòcrata, Socialdemòcrata i Ciutadans Compromesos, la qual fou publicada en el butlletí número 154/2022 del 14 de desembre.

El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 163/2022 del 30 de desembre. Intervé pel Govern per llegir el criteri la senyora Ester Vilarrubla.

La Sra. Ester Vilarrubla:

Gràcies, senyora síndica.

El Govern ha examinat la Proposició de Llei de modificació de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra (AQUA), presentada pel M. I. senyor Ferran Costa Marimon, president del Grup Parlamentari Independent, la M. I. senyora Sandra Codina Tort, consellera general del Grup Parlamentari Demòcrata, la M. I. senyora Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i pel M. I. senyor Raul Ferré Bonet, president suplent el Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos.

D'acord amb el que disposa l'article 103.2 del Reglament del Consell General, manifesta el seu criteri sobre la proposició de la Llei esmentada, basant-se en les consideracions següents. L'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra va ser creada pel Govern el 22 de novembre del 2006, mitjançant el Decret d'aprovació del Reglament pel qual es regula la creació i el funcionament de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra, modificat pel Decret del 14 de juliol del 2009.

L'any 2016, el Consell General va aprovar la Llei 9/2016, del 28 de juny, de creació de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra (AQUA) a fi d'assegurar la independència, la transparència i la professionalitat de l'AQUA i possibilitar-ne el reconeixement internacional. L'any 2021, el Consell General va aprovar la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra, que va dotar l'AQUA d'una nova font de recursos que permet un millor desenvolupament de les funcions que té atribuïdes, així com d'ajustar-se als criteris de sostenibilitat de les finances. El 4 de maig del 2022 el Govern va aprovar el Decret 183/2022, del 4 del maig del 2022, pel qual s'aprova el Reglament d'autorització d'universitats i d'altres institucions d'ensenyament superior privades del sistema educatiu andorrà d'ensenyament superior, el qual encomana a l'AQUA l'avaluació dels plans estratègics de creació i implementació de les universitats o institucions d'ensenyament superior.

Per tal d'adaptar-se al nou marc normatiu i poder avançar en el desenvolupament de les funcions de l'AQUA, creant avaluacions per a centres i institucions d'ensenyament superior, s'ha copsat la necessitat de crear noves taxes i d'actualitzar els imports de les actuals. Així doncs, amb les finalitats ressenyades anteriorment, es promou aquesta Llei, que modifica l'article 6 de la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra. Aquest text és la proposició de Llei que avui se sotmet al criteri de Govern. Consta d'un únic article.

Per tot el que s'ha exposat, el criteri de Govern respecte a la Proposició de Llei de modificació de la Llei de taxes de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra és favorable.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Intervé ara per presentar una proposició de llei en representació dels grups parlamentaris Independent, Demòcrata, Socialdemòcrata i Ciutadans Compromesos, el senyor Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

Com vostè bé ha dit, faig aquesta intervenció en nom de totes les forces parlamentàries representades en aquesta cambra. El dia 14 d'octubre del 2021 el Consell General va aprovar la Llei 23/2021, del 14 d'octubre, de taxes de l'Agència de Qualitat d'Ensenyament Superior d'Andorra, que permet dotar a la mateixa agència d'una nova font de recursos que permeti un millor desenvolupament de les funcions que té atribuïdes, així com ajustar-se als criteris de sostenibilitat de les finances. En aquest mateix sentit, el 4 de maig del 2022, l'Executiu, com ens explicava la ministra, va aprovar el Decret pel qual s'aprova el Reglament d'autorització d'universitats i altres institucions d'ensenyament superior privades del sistema andorrà d'ensenyament superior, el qual encomana a l'AQUA l'avaluació dels plans estratègics de creació i implantació de les noves universitats o institucions d'ensenyament superior. Per tal d'adaptar-se al nou marc normatiu i havent avançat en el desenvolupament de les funcions de la mateixa agència, creant avaluacions per a centres i institucions d'ensenyament superior, s'ha copsat la necessitat de crear noves taxes i actualitzar l'import de les actuals.

En conseqüència, les finalitats esmentades són l'objecte d'aquesta llei, que modifica l'article 6 de la Llei de taxes de l'AQUA i l'adapta a la normativa vigent.

Gràcies, senyora síndica.

Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Costa.

El Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents desitja intervenir? Endavant, és el seu torn.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, doncs pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents no vam entrar conjuntament amb la resta de grups aquesta proposta de modificació perquè enteníem que amb la recent modificació de taxes de l'AQUA, que ja havíem debatut i treballat conjuntament, potser s'havia d'haver tingut en compte aquesta modificació. Però el motiu més important és que al moment d'analitzar la proposta de modificació hi havien alguns paràmetres que no acabàvem d'entendre i vam pensar que dins del procés, possiblement en comissió, ja els treballaríem i els afinaríem.

En qualsevol cas, vam tindre l'oportunitat de parlar amb la senyora Marta Fonolleda, que des d'aquí la volem saludar, i molt amablement ens va concretar quins eren els canvis i per què aquestes modificacions concretes. I en aquest sentit ens vam posar en contacte amb la resta de grups parlamentaris per evitar retallar el termini per poder passar aquesta llei al Ple i donar-hi suport avui.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

El Govern desitja intervenir?

Senyora Vilarrubla desitja intervenir en aquests moments? No? D'acord.

Doncs, a la vista de les intervencions, proposo la presa en consideració per assentiment. Vista la renúncia expressa a la presentació d'esmenes a la referida Proposició de llei per part de tots els grups parlamentaris i de la consellera general no adscrita, manifestada per carta de data 15 de desembre de 2022, declaro aprovada la Proposició de llei.

La Sra. síndica general:

Punt número 3. Examen i votació del Projecte de llei de la professió de traductor i intèrpret, i traductor i intèrpret jurat, i de creació del Col·legi Oficial de Traductors i Intèrprets, i Traductors i Intèrprets Jurats d'Andorra (Cotija).

L'informe de la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura, Joventut i Esports ha estat publicat en el butlletí número 5/2023, del 12 de gener.

Intervé per exposar l'Informe de la comissió la M. I. senyora Ester Molné, nomenada ponent per part de la comissió.

La Sra. Ester Molné:

Gràcies, senyora síndica.

En la reunió del dia 9 de gener del 2023, la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura, Joventut i Esports em va nomenar ponent del Projecte de llei de la professió de traductor i intèrpret, i traductor i intèrpret jurat, i de creació del Col·legi Oficial de Traductors

i Intèrprets, i Traductors i Intèrprets Jurats d'Andorra (Cotija). Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la Comissió.

La Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura, Joventut i Esports, en el decurs de la reunió celebrada el dia 9 de gener del 2023, ha analitzat el projecte de llei i les esmenes que li han estat presentades. A l'esmentat projecte de llei li foren presentades vuit esmenes a l'articulat per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. La Sindicatura, el dia 23 de desembre del 2022 i als efectes determinats per l'article 18.1.d del Reglament del Consell General, va constatar que les esmenes formulades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General i les va admetre a tràmit.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General l'esmentat projecte de llei, així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades, foren tramesos a la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura, Joventut i Esports el dia 27 de desembre del 2022. Les vuit esmenes que figuren a l'informe de la ponència s'han aprovat per unanimitat.

Del resultat de la votació de les esmenes presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata i de les modificacions que s'han dut a terme en base a les propostes de tècnica legislativa i d'adequació a les regles i als usos formals i lingüístics del Consell General, que els membres de la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura, Joventut i Esports han considerat escaient fer figurar, se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració del Consell General.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Iniciem les intervencions.

Pel Govern, senyor Josep Maria Rosell, teniu la paraula.

El Sr. Josep Maria Rosell:

Gràcies, senyora síndica.

El projecte de llei que avui se sotmet a l'aprovació d'aquesta cambra té per objectiu la creació d'un nou col·legi professional, en concret el Col·legi Oficial de Traductors i Intèrprets, i Traductors i Intèrprets Jurats d'Andorra, així com regular de manera integral i sistemàtica els aspectes inherents a l'exercici de les professions titulades de traductor i d'intèrpret. Cal posar en relleu la importància d'aquests professionals en qualsevol societat democràtica, tant en l'àmbit públic com en l'àmbit privat. En aquest sentit, l'article 10 de la Constitució del Principat d'Andorra, l'article 6 del Conveni Europeu dels Drets Humans i l'article 47 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea reconeixen i protegeixen el dret a un procés degut. El dret a la interpretació i a la traducció de les persones que no parlen o no entenen la llengua en la qual s'està desenvolupant un procediment administratiu

i judicial està previst a l'article 6 del Conveni Europeu dels Drets Humans i, per tant, és necessari garantir el dret de les persones a beneficiar-se de traductors i intèrprets competents.

Entrant en el contingut del projecte de llei cal dir que, d'una banda, estableix l'àmbit d'actuació i els principis que regeixen l'activitat d'aquests professionals, tant en l'àmbit privat com en el públic, així com els drets i obligacions que tenen en l'exercici de la seva professió. D'altra banda, es crea el Col·legi com a corporació de dret públic i s'hi estableixen quines són les seves finalitats, objecte o els òrgans de govern. El projecte de llei preveu quins són els requisits per accedir a la col·legiació, les modalitats, les incompatibilitats o les circumstàncies que incapaciten per a l'exercici de la professió, així com els supòsits per a la pèrdua o la suspensió de la condició de col·legiat.

Finalment, s'estableix un règim disciplinari, tipificant les infraccions professionals i col·legials que es poden cometre, així com les corresponents sancions. Així doncs, d'acord amb l'exposat, senyores i senyors, consellers generals, sol·licito el seu vot favorable per al projecte de llei de la professió del traductor, intèrpret, i traductor i intèrpret jurat, i de creació del Col·legi Oficial de Traductors i Intèrprets, i Traductors i Intèrprets Jurats d'Andorra.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Seguim amb les intervencions.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Alís, teniu la paraula.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies, senyora síndica.

El Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents no van fer esmenes a l'articulat del projecte de llei, entenent que era suficientment garantista per tal de regular i donar un marc normatiu a la professió de traductor i intèrpret, i traductor, intèrpret jurat i a l'estructura del seu col·legi oficial. En qualsevol cas, vam participar a la comissió legislativa on s'ha analitzat el projecte de llei votant a favor a les esmenes que aportaven una millora substancial al projecte de llei. En aquest sentit, el nostre Grup Parlamentari donarà suport al projecte.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

El Grup Parlamentari Socialdemòcrata desitja intervenir? Senyora Vela, és el seu torn.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies, senyora síndica.

El 23 de novembre passat entrava parlamentari el projecte de Llei de la professió de traductor i intèrpret, traductor i intèrpret jurat, i de la creació del Col·legi Oficial de Traductors i Intèrprets, i Traductors i Intèrprets Jurats d'Andorra. Aquest és un text que els seus promotors portaven treballant temps i que respon a la necessitat legítima d'organitzar-se de forma col·legiada per integrar tots els professionals que, amb la titulació específica, exerceixen les funcions que li són pròpies. Més enllà de l'obligació legal que la creació dels col·legis professionals ha de fer per llei, aquesta llei es justifica plenament perquè la professió de traductor i intèrpret, i traductor i intèrpret jurat respon a necessitats socials d'interès públic ja reconegudes per la Llei de traducció i de la interpretació de l'any 1996. Compartim amb les i els professionals de la traducció i la interpretació la necessitat de garantir que l'exercici professional s'adeqüi a la normativa, a la deontologia i a les bones pràctiques, i que respectin els drets i els interessos de les persones destinatàries de la seva actuació, oferint així a la societat les garanties suficients de qualitat i de competència. Com a col·legi, representen i defensen la professió i els interessos professionals de les persones col·legiades.

Ens va satisfer la presentació per part del Govern d'aquest projecte de llei, atenent al treball realitzat pels seus promotors. Un text que és conforme a la legislació relativa a l'exercici de professions titulades, col·legis i associacions professionals. Aquest és un projecte que compta amb el suport del nostre grup parlamentari, al qual hem proposat un seguit de petites millores de redacció a través d'esmenes que han estat acceptades per tots els grups parlamentaris.

Dit això, voldria aprofitar la meua intervenció, com també ho vaig fer pel Col·legi d'Òptics i Optometristes, de reflexionar sobre els mecanismes en què ens hem basat per a l'exercici de professions titulades que haurien de ser més àgils i més eficients. Un text com aquest, que ja havia estat treballat, que es presenta a finals de l'any 20-21, al que li poden mancar algunes coses, d'acord, i que cal corregir, però el que no pot ser és que trigui un any per ser presentat al Consell General. L'Administració ha de ser més facilitadora, ja que la regulació professional, i en concret la creació d'un col·legi professional, resulta positiu per a l'ordenació del sistema econòmic, mercantil i laboral, fent possible el creixement equilibrat de la societat i del benestar en general.

No vull acabar aquesta intervenció sense felicitar els promotors de la iniciativa i desitjar-los tots els encerts en aquesta etapa que emprenen com a col·legi professional.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

El Grup Parlamentari Demòcrata? Senyora Núria Rossell, és el seu torn.

La Sra. Núria Rossell:

Gràcies, senyora síndica.

Amb l'entrada en vigor el 2008 de la Llei de l'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals, s'han anat explicant marcs jurídics de diferents col·legis, com el d'enginyers, farmacèutics, fisioterapeutes o psicòlegs. El darrer va ser el passat mes de juny, el d'òptics i optometristes. Avui n'aprovaré un més, i per unanimitat, el de traductors i intèrprets. De nou donem les eines a un conjunt de professionals perquè puguin desenvolupar la seva feina amb garanties, amb seguretat jurídica, fet que acaba repercutint en beneficis per a tota la societat.

El col·lectiu es regeix des de 1996 per la Llei de traducció i interpretació. Ara, més de vint-i-cinc anys després, fem un nou pas i reforçem la seva rellevància i importància. La professió de traductor i intèrpret és poc valorada i molt sovint passa desapercibuda, però és molt necessària. Sense anar més lluny, els traductors són indispensables per garantir el dret universal a un procés degut per a aquelles persones que no entenen o no parlen la llengua oficial, un dret previst a l'article 6 del Conveni Europeu sobre els Drets Humans. També són essencials per al bon desenvolupament d'esdeveniments internacionals i actes institucionals, perquè la comunicació entre totes les parts, quan es parla en llengües diferents, sigui fluida i verídica, aspecte que ens dona a conèixer i ens aporta prestigi com a país en l'àmbit polític, però també econòmic, jurídic o cultural. I també, igual d'importants o valuosos en la transmissió de coneixements. Sense els traductors perdríem emocions, records, moments i sensacions que només la cultura és capaç de fer-nos viure, en aquest cas, a través d'obres en llengües que no són la nostra, perquè el llenguatge és la manera que tenim de comunicar i d'expressar-nos com a éssers humans, és l'element que ens uneix i que ens fa evolucionar, i els traductors i els intèrprets permeten unir llenguatges, permeten unir persones. Per tot l'esmentat i perquè aquesta llei reconeix els professionals del món de la traducció i de la interpretació, els grups de la majoria votarem a favor de la proposició de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Govern, desitja intervenir?

Acabades les intervencions i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació del projecte de llei per assentiment. Declaro aprovat el projecte de llei.

La Sra. síndica general:**Punt número 4. Examen i votació del Projecte de llei de recerca en l'àmbit de la salut i la biomedicina.**

L'informe de la Comissió Legislativa de Sanitat ha estat publicat en el butlletí número 8/2023 del 16 de gener.

Intervé per exposar l'informe de la comissió la M. I. senyora Berna Coma, nomenada ponent per part de la comissió.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies, senyora síndica.

El proppassat 30 de novembre la Comissió Legislativa de Sanitat em va nomenar ponent del Projecte de Llei de recerca i innovació biomèdica i, com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la comissió. La Comissió Legislativa de Sanitat va examinar durant les reunions mantingudes els dies 14, 22 de desembre, 9 i 10 de gener, les quaranta-dues esmenes presentades, dues per part del Grup Parlamentari Demòcrata, trenta-tres esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i set esmenes presentades per la consellera general no adscrita Carine Montaner Raynaud. D'aquestes, tretze s'han aprovat per unanimitat, nou no han estat aprovades, dinou han estat retirades i posteriorment aprovades per unanimitat mitjançant transacció, i finalment, una ha estat retirada. Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta cambra.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Iniciem el torn d'intervencions.

El Govern, senyor Albert Font, teniu la paraula.

El Sr. Albert Font:

Moltes gràcies, senyora síndica.

El Govern ha de tenir i ha tingut entre les seves prioritats i línies estratègiques la diversificació dels sectors d'activitat, posant especial èmfasi en el desenvolupament de sectors vinculats al coneixement i a la salut. La proposta d'aprovació de la Llei de recerca i innovació biomèdica que ara tractem, juntament amb la proposta d'aprovació de la ratificació del Conveni d'Oviedo que tractarem després, són dues fites que permetran fer un pas determinant en el marc de la recerca i la innovació a Andorra i, per tant, en l'obtenció de coneixement com a font generadora d'importants beneficis en salut, certament, però també en l'àmbit educatiu, econòmic i social.

En el sector de la salut el desenvolupament d'aquesta línia estratègica, que ha estat preparat per l'aprovació de diferents normes: la Llei 20/2017, del 27 d'octubre, de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema de salut, la Llei 34/2018, del 20 de desembre, d'òrgans, cèl·lules, teixits i sang i, finalment, la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

Un pas fonamental i essencial en el desenvolupament del sector és disposar d'un text que reguli tota la recerca que es dugui a terme Andorra en medicaments, productes sanitaris o mostres biològiques, i les dades que se'n deriven. Aquesta norma necessària s'emmarca en aquesta llei d'avui, la Llei de recerca i innovació biomèdica. Aquesta llei també aplica en cas que es desenvolupin biobancs, és a dir, centres que conserven col·leccions de mostres biològiques amb finalitats diagnòstiques o de recerca. El text que tractem avui és també d'aplicació a les anàlisis per detectar malalties genètiques o la seva predisposició, les limitacions en la recerca amb mostres d'origen embrionàries i les modificacions genòmiques. En aquests aspectes, la llei respecta escrupolosament els principis establerts en el Conveni d'Oviedo.

En el marc de la recerca la llei reprèn, i fins i tot amplia, els principis previstos en dit conveni i que ha de complir tot projecte de recerca. Així, destaca com a principi essencial que la salut, l'interès i el benestar de l'ésser humà que participa en la investigació prevaldran per sobre de l'interès de la societat o de la ciència, i que qualsevol recerca ha de garantir respecte a la integritat, l'autonomia, la dignitat i la identitat de les persones que hi participen.

Amb l'objectiu de protegir les persones que participen en recerca, la llei també recull en diversos articles la necessitat que els beneficis esperats de la recerca superin els riscos previsibles, que aquests riscos sempre han de ser proporcionals i que, a l'hora d'analitzar-los, cal complir amb el principi de precaució. També cal destacar la necessitat que tota recerca sobre una persona requereix disposar del seu consentiment informat per escrit, que l'atorga, o no, després de rebre tota la informació disponible. Aquest consentiment pot ser retirat en qualsevol moment per part de la persona. La llei, d'igual manera que el Conveni d'Oviedo, confereix especial protecció a les persones que no poden consentir.

Aquest text també estableix la necessitat de garantir el tractament confidencial de les dades personals que resultin de l'activitat de recerca conforme al que disposa la normativa de protecció de dades. És fonamental recalcar que fa especial èmfasi en els mecanismes de control de la recerca, sempre en línia amb el previst en el Conveni d'Oviedo, de manera que qualsevol recerca que es vulgui dur a terme requerirà l'avaluació per part de la Comissió Ètica d'Investigació en els aspectes ètics, científics i metodològics.

En els casos que la llei estableix, pot intervenir el Comitè d'Ètica d'Investigació del centre, però la seva avaluació està supeditada i sempre ha d'estar supeditada a la validació final per part de la Comissió d'Ètica de la Investigació. Aquestes entitats també duen a terme el seguiment i l'avaluació final de la recerca. En qualsevol cas, l'autorització final o la suspensió de qualsevol projecte de recerca li correspon a l'autoritat sanitària, en cas que es detectin o fins i tot que només es prevegin riscos per a la salut de les persones. La Llei de recerca i innovació biomèdica, juntament amb el Conveni d'Oviedo, ens conferiran un marc legal complet, modern i adaptable als avenços d'aquest sector, que ofereix les garanties necessàries tant per a les persones que participen en projectes de recerca com per als investigadors i per a les empreses i entitats que els realitzen.

Més enllà de l'estricta camp de la salut i entrant en l'econòmic, aquesta llei pot ajudar a diversificar l'economia andorrana amb la possibilitat d'interessar a un sector punter, atractiu i en ple creixement, i fomentar així la implantació a Andorra de centres de recerca o de centres relacionats amb la recerca, amb els beneficis que poden generar a nivell d'inversió,

de creació de llocs de treball i d'atracció de talent. A més, el desenvolupament d'aquest sector comportarà la potenciació d'altres sectors relacionats amb la generació de coneixement, com seria el foment de l'ensenyament superior, la creació de noves oportunitats per als nostres professionals i estudiants, la retenció i el retorn de talent o la possibilitat d'establir col·laboracions i sinergies entre centres i professionals relacionats amb la recerca. I tot amb les màximes garanties de vigilància de seguretat per a la salut pública i individual. El manteniment d'aquestes garanties requerirà, de ben segur, i tal com es veu en altres països, unes més o menys freqüents actualitzacions normatives, tant en la seva vessant reglamentària d'aquesta llei com fins i tot, esperem amb més comptades ocasions, el corpus del seu text.

Des de Govern entenem que l'aprovació d'aquest text normatiu s'ha fet avui preceptiu, i més encara tenint en compte l'estudi de la ratificació del Conveni d'Oviedo que forma part de l'ordre del dia d'avui. Tot pel qual sol·licitem aquesta cambra, senyores i senyors consellers, que tingui a bé aprovar-lo, dotant així el nostre país en aquest àmbit d'un instrument alhora regulador i garantista.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem la resta d'intervencions.

Senyora Carine Montaner, consellera general no adscrita, és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

A nivell de la Llei de Biomedicina —és una llei complexa— que toca tot el tema delicat d'assajos *in vivo* i sobre humans, i s'ha treballat en el marc de molt poques comissions legislatives, malgrat, s'ha de dir, la bona voluntat dels consellers de la majoria. Hi havia un bon ambient, a la comissió, això és veritat.

Puc entendre que estem al final de la legislatura i suposo que les presses estan lligades al tema de Grifols, per tirar endavant el projecte Grifols, projecte que Andorra Endavant no comparteix i projecte sobre el qual Andorra Endavant té molts dubtes i moltes inquietuds.

Quan veig que en la comissió els consellers de la majoria han dit que els experts, els seus experts, havien aconsellat no acceptar el tema de la declaració dels conflictes d'interessos, al principi, em va generar molts, molts neguits. Vam insistir, vam debatre i al final —aquí felicito els consellers de la majoria—, al final es va acceptar el tema de la declaració dels conflictes d'interessos.

Avui en dia vivim en un món de *lobbies* —bé, fa anys— i en el món de la corrupció sistèmica en l'àmbit del Big Pharma, de les firmes farmacèutiques i, per tant, hem de vigilar tot el tema de conflictes d'interessos. Malgrat celebrar aquest canvi de rumb, no em quedo tranquil·la

amb aquestes presses de final de legislatura. La legislatura passada van treballar, per exemple, lleis com la de la història clínica, drets i deures del pacient, vam fer moltes comissions, mesos i mesos de debat. I per una llei tan complexa, amb poques comissions ja vam tancar el tema i a mi em genera unes certes inquietuds i no puc donar suport a aquest projecte de llei. No votaré en favor d'aquest projecte de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Compartim plenament les explicacions que ha fet el senyor ministre i el text que ha estat entrat aquí a tràmit. La biomedicina ha permès un gran avenç en l'esperança de vida de les persones i ha vingut a pal·liar moltes malalties i penso que Andorra es doti d'un text d'aquestes característiques és un bon instrument, sempre dins un àmbit de precaució, perquè no deixa de ser una camp molt complex. Per tant, el nostre vot serà favorable.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Judith Salazar, teniu la paraula.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, en primer lloc, com no podia ser d'altra manera, agrair la feina dels companys de comissió. La veritat és que no era una feina senzilla i s'han incorporat la gran majoria de les esmenes que hem aportat des del meu grup. Només per sintetitzar, de trenta-tres esmenes, se'n rebutgen tres i diria que no són suficients per condicionar el sentit del vot, perquè eren esmenes amb precisions tècniques i, per tant, no seria suficient.

Dit això, sí que és veritat que cal que assenyalem que ens continua xocant l'especial al·lèrgia que té el Govern d'Andorra al retiment de comptes —vull dir, es va fer exprés el fet que marxés el principi. Tampoc no acabem de compartir que no es permetés que es determini com a principi la recerca del màxim benefici dels subjectes que es sotmeten als assajos clínics però, com deia, no seria suficient per condicionar el sentit del nostre vot.

No obstant això, ja vam dir en el moment que vam debatre l'esmena a la totalitat d'aquesta llei, que per a nosaltres era un text... Ho sento, senyor ministre, no puc compartir la seva percepció de les coses perquè entenem que no és un text complet, és a dir, hem de situar-nos i entendre que aquest és un text replicat d'una llei espanyola que es fa quan ja hi ha una legislació pròpia relativa al desenvolupament de la recerca en medicaments i, malgrat l'esforç que fan els companys de la comissió de fer una nova encomana al Govern perquè estudiï les estructures administratives que siguin necessàries, entenem que no és suficient. Aquesta llei, per a nosaltres, té mancances de base —així ho vam dir en el moment del debat a l'esmena a la totalitat, així ho hem explicat els companys de la majoria des de l'inici dels treballs en comissió— perquè ens falta una part important.

Comparteixo la percepció que té la consellera Montaner pel que fa a les presses. Si efectivament volem que Andorra esdevingui un pol de recerca, no ens sembla la millor manera legislar pensant en una activitat concreta i no en tot l'àmbit de la recerca, que forçosament ha d'incloure la recerca amb medicaments.

Clar, si ja partim de la base que és una llei que nosaltres entenem que és incompleta, que li falta l'altra pota que ha de fomentar i sustentar la recerca en biomedicina, comprendran que no donem suport a aquesta llei. Malgrat això, entenem que és un text necessari. Hi ha un projecte de recerca que ja hem tractat en aquesta cambra i que requerirà específicament d'un marc normatiu i, per tant, el sentit del vot del Grup Parlamentari Socialdemòcrata serà el d'abstenció.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

El Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Sandra Codina, teniu la paraula.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies, senyora síndica.

El projecte de llei que avui sotmetem al Ple introdueix a Andorra el marc normatiu adient per donar resposta a reptes científics relacionats amb la salut i, més concretament, amb la biomedicina, des de la garantia del benestar de les persones i la protecció dels seus drets. Són paraules, premisses massa importants, massa contundents i també massa globals, tenint en compte que la salut i la innovació no entenen de fronteres, per no buscar un consens també global en el seu treball parlamentari i en la seva votació. Perquè som davant d'un text més ètic que polític. Així ho vam defensar des del minut u en què aquesta llei va entrar a tràmit parlamentari, i així ho hem volgut preservar fins a la data, malgrat les traves que ens hem trobat.

El passat 24 de novembre, i tot i haver estès la mà cap a un treball constructiu per modificar la llei de manera que tots els grups poguessin anar a l'una, vam haver de debatre al Consell General l'esmena a la totalitat presentada pel Partit Socialdemòcrata. Una decisió que ens va sorprendre a tots tenint en compte els ponts que havíem teixit i també la nostra voluntat

d'acceptar les seves propostes. Davant aquesta postura poc entensible del PS, el més normal per part nostra hagués estat rebutjar la resta de les seves esmenes i retornar al text inicial, en el qual nosaltres ens hi sentíem totalment còmodes. Però no ho vam fer. Vam optar per seguir buscant el consens. Tal com va explicar el president del nostre grup parlamentari, el senyor Carles Enseñat, el mateix dia que es va desestimar l'esmena a la totalitat vam tornar a estendre la mà als grups. Vam posar tots els esforços perquè poguessin votar una llei garantista i a la vegada una llei amb la qual tots els grups parlamentaris i també la consellera no adscrita, s'hi poguessin sentir còmodes. Tots ells han posat de la seva part, aspecte que en nom dels grups de la majoria volem agrair molt sincerament. L'informe del ponent que hem escoltat a l'inici del debat així ho corrobora. Hem aprovat per unanimitat tretze esmenes i n'hem transaccionat disset més, entre elles una que canvia la denominació del text, que passa a dir se Llei de recerca i innovació biomèdica. Puc dir, per tant, ja en la recta final de la seva aprovació, que hem aconseguit preservar l'esperit del consens que ens havíem marcat a l'inici. Perquè, repeteixo, era una llei que així ho reclamava.

Dit això, no m'estendré molt en el contingut de la llei, que és d'una elevada complexitat tècnica, però sí que m'agradaria recalcar que entre tots, entre tots, hem assolit una llei dimensionada i pensada per Andorra, perquè qualsevol centre de recerca en biomedicina es pugui establir al país i amb les màximes garanties. A la vegada, una llei perquè Andorra no es pugui fer res que no es pot fer a cap altre país de l'entorn europeu. També una llei avançada i a la vegada modelable perquè en pocs anys no quedi obsoleta, tenint en compte els constants avenços que s'assoleix en el sector de la biomedicina. Una llei homologable, avalada pel Consell d'Europa, organisme que ens va fer suggeriments a través del seu Comitè de Bioètica, els quals vam incloure a la llei, i que queda completada amb el Conveni d'Oviedo, que també aprovarem en la sessió d'avui. Un conveni que no podíem ratificar sense l'aprovació d'aquesta llei.

Finalment, una llei que es converteix en oportunitat perquè estimula la diversificació de la nostra economia per convertir-nos en un pol d'atracció del sector de la innovació en termes de salut i biomedicina, a més de fer créixer el talent del nostre país i retenir el que ja tenim, el qual, cansat de no trobar oportunitats, ara marxa a buscar-ne fora.

Senyores i senyors consellers, tots coincidiran amb mi que som un país amb limitacions en l'economia. No tenim indústria i tenim dificultats de comunicació amb l'exterior pel nostre enclavament. La recerca i la innovació són oportunitats per fer créixer la nostra economia a partir de la vàlua humana i amb instal·lacions que no ocupen una gran superfície. I no ens podem escudar només en els beneficis en clau interna. Mirem més enllà, amb més amplitud de mires. La llei fomenta la recerca per tractar la cura de malalties, i per alleugerir el dolor i patiment dels que les pateixen. Possibilita, per tant, que com a país, com a societat compromesa, aportem benestar i millora de la qualitat de vida de la població de tot el món. Clarament, i per tot l'esmentat, els grups de la majoria votarem a favor del projecte de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Govern desitja intervenir? És el seu torn, senyor Font.

El Sr. Albert Font:

Sí, moltes gràcies, senyora síndica.

A veure, escoltades totes les intervencions dels diferents grups parlamentaris, només faré alguns comentaris. Primer, sobre la intervenció de la consellera Carine Montaner. Ella ha donat un nom propi, com també es va citar aquest mateix nom quan es va fer el debat sobre l'esmena a la totalitat d'aquesta llei. Ben certament aquesta llei, torno a repetir el que vaig dir llavors, no té nom propi. No té nom propi, per què? Doncs perquè, només que sigui per un aspecte gairebé diria formal, es pot demostrar que aquesta llei és, no diguem la culminació, perquè és una paraula molt, molt gran, però en tot cas és la consecució d'altres lleis, en particular la Llei dels drets i deures dels pacients de l'any 2017 i de la història clínica, quan de Grifols —ja que s'ha citat aquest nom— ni se'n parlava. És a dir, que aquella llei va ser un primer pas. No pretenc pas, ni ningú pretén, que la llei que s'aprovaria avui n'és l'últim, de pas, però sí que fa part d'un llarg camí i aquesta és una etapa important.

No és just i quasi diria que no és digne fer i donar un nom a aquest camí, que és un camí que ens ha de protegir tots dels riscos que suposa aquest Big Pharma, que ella sap que existeix i que pot ser veritat en alguns aspectes i pot ser llegendari en altres aspectes, però el que sí que és segur és que l'absència de legislació no és garantia de protecció, al contrari. Jo penso, i des del Govern pensem que justament és amb una legislació que sigui mesurada, que sigui pensada i que sigui preparada gràcies al treball que s'ha fet en comissió —que tinc entès que he sigut llarg i meritori— que aquests riscos podran estar, si no anul·lats, en tot cas —anava a dir— controlats.

Quant a la intervenció del senyor Josep Pintat, veig que tot això que estem dient ho ha entès perfectament. És a dir, està clar que aquest procés, gràcies al seu vot positiu, ajudarà a protegir el nostre país d'aquests mals potencials que hi poden ser. En tot cas, és així que ho entenem des de Govern i des de Govern li donem les gràcies pel seu posicionament, que ens sembla que és totalment coherent amb la missió que no té —anava a dir— ideologia. Aquesta és una qüestió de salut, és una qüestió de societat, en el seu sentit potser més científic o sociològic. No és una qüestió ideològica. Gràcies d'haver-ho entès i gràcies d'haver acompanyat.

La consellera Judith Salazar ens ha parlat que aquest text és incomplet. I és veritat. El que passa és que ho serà sempre, d'incomplet. És un text que, per la seva naturalesa i per la naturalesa del camp que està tractant, per definició sempre serà incomplet. Què vol dir això? Que no hi ha de ser? No. No és això el que vol dir, perquè justament és el que també vam debatre el dia de l'esmena a la totalitat. Pensem que aquest text és una base de treball, és una base que ja s'ha avançat molt durant la tasca que hi ha hagut en comissió, però clar, no s'ha culminat, tornem a dir-ho. Aquest text, per definició, sempre serà un text que s'haurà d'anar adaptant. El que no s'hauria d'anar adaptant és —gairebé diria una exposició de motius— la seva finalitat, que no és altre que la de protegir el nostre país, i gairebé diria la humanitat sencera, dels mals reflexes que pugui tenir una recerca o unes mesures en biomedicina que poden ser excessives.

Presses. Tampoc he notat que hi havia presses. No hi ha tal pressa. Torno a dir el mateix que he dit abans respecte a la intervenció de la senyora Montaner. Aquesta llei és la consecució d'unes altres lleis preparatòries que s'han fet i ara parlarem aviat del Conveni d'Oviedo, és a dir, que s'emmarca dins un context. No hi ha tal pressa. Toca i avui de fer-ho i estic content que es faci avui, juntament amb el debat sobre la ratificació del Conveni d'Oviedo, però no és qüestió de tenir o no pressa en un debat que ens toca tant profundament.

Sobre la intervenció de la consellera Codina, comparteixo... —ho torno a dir, és un text bastant més ètic que polític— i m'hauria agradat a nivell personal que pogués estar saludat positivament pel conjunt de la cambra, entenent així que tots compartim aquest neguit de protecció de la nostra societat sobre els riscos, que hi són. I en això sí que estic d'acord amb el que he dit la consellera Montaner, hi ha riscos a nivell de la recerca. El científic sempre tindrà la vel·leïtat d'anar més lluny dins la seva recerca, perquè és un personatge apassionat o passional, sigui quin sigui el substracte de la seva passió. Doncs justament per ponderar aquestes passions que poden ser, diguem, portadores de riscos, hi ha d'haver un text legal, que és el que avui aprovarem.

Finalment, content que sigui gràcies a l'actitud del Parlament, alguns amb un vot positiu, d'altres amb un vot tolerant, que es pugui acceptar aquesta llei que ens permetrà, segur, que sigui una dissuasió de les aventures de la ciència o de la pseudociència.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Altres intervencions?

Senyora Montaner, vostè no desitja intervenir.

Terceravia tampoc.

Senyora Salazar, és el seu torn pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, en primer lloc em referiré a la intervenció de la consellera Codina. Dir que efectivament, no és un text polític, però no compartiria que fos ètic, perquè finalment les referències a l'ètica també estan molt cedides en benefici de la Comissió Ètica, que és qui ho ha de fer. Jo diria que és un text essencialment tècnic.

Vostè es referia a l'esmena a la totalitat. Jo crec que no val la pena de tornar a obrir el debat de l'esmena a la totalitat, però efectivament, si decideixen reobrir-lo, cal que tornem a explicar que al final, en resum, ras i curt, es va tractar de qui s'encarregava de posar a la llei allò que faltava i nosaltres enteníem que això ho havia de fer el Govern. I no es va fer.

Vostè deia: «El normal és que com que vam presentar una esmena a la totalitat, els hi rebutgèssim les esmenes». Doncs flac favor que li fan a la ciutadania perquè, francament, el normal és que consideren les esmenes i que mirem de millorar el text entre tots, com així ho han fet. No entenc ara... Sí que entenc la seva voluntat de defensar el discurs del consens, però amb rigor també hem de ser conseqüents i conscients de com ha anat tot el desenvolupament d'aquesta llei.

És una llei que ha estat a tràmit parlamentari un temps considerable, però sabem perfectament —és a dir, més enllà de si vam entregar l'informe el mes de juny, que així va ser, si esperàvem un retorn que no va venir fins més tard, etcètera— que el que sí que és veritat, i no ho podran negar, és que en la comissió hem ventilat una llei que d'entrada ens costa molt, als parlamentaris que estem treballant-la —a nosaltres— així ha estat en comissió, ens costa molt només entendre l'abast del que estem legislant. I clar, fer una llei d'aquesta rellevància en un termini tan exigent, doncs sí, senyor ministre, són presses. I estic d'acord amb el que vostè deia: «no hem de parlar de noms propis», però les presses i les mancances que té la llei també fan sospitar. Haurà d'entendre quin és el paper de les oposicions i veure per què hem de córrer amb una llei que costa molt d'entendre i que, a sobre, no tenim temps material per poder-la ni tan sols pair en comissió.

No obstant això, li recordo que ja hem dit que el nostre vot és d'abstenció perquè entenem que és una llei que és necessària ara mateix. Ara mateix, amb el projecte que tenim al damunt de la taula, cal que legislem, que dotem d'un marc normatiu al país i, per tant, per això el nostre vot serà d'abstenció.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Senyora Codina, pel Grup Parlamentari Demòcrata, és el seu torn.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies, senyora síndica.

Aviam, cal fer una mica de recordatori. Aquesta llei va entrar aproximadament fa deu mesos. És a dir, és cert que en comissió, doncs sí, possiblement hem tingut tres o quatre sessions, però aquestes tres o quatre sessions ha sigut amb un treball molt intens. No em diran que no, ha sigut molt intens.

Per una banda, m'he referit una mica a l'esmena a la totalitat perquè és cert que ens va sorprendre. I farem recordatori del per què ens va sorprendre. Quan va entrar aquesta llei a tràmit parlamentari, el senyor Montalvo, el redactor d'aquesta llei —que una mica li recordo el currículum del senyor Montalvo, que és professor d'universitat de Dret, és vicepresident de la Comissió de Bioètica de la UNESCO, també vicepresident del Comitè de Bioètica d'Espanya i, a sobre, és expert en Dret sanitari, d'acord? És a dir, aquest senyor es va ficar en contacte amb nosaltres i es va oferir a fer una trobada amb tots els grups parlamentaris per explicar aquesta llei. Amb tots. No sé si ho recorden, vam fer un Zoom

que vam compartir tots plegats. Vam demanar si hi volien participar els seus assessors; els seus assessors no van voler participar en aquesta reunió. És a dir, que estesa la mà l'hem tingut des del minut u, com he dit a la meva intervenció.

És a dir, era una llei molt complexa per a tots nosaltres i hagués estat molt bé que des de l'inici haguéssim pogut debatre aquesta llei abans d'entrar en comissió. Després no s'ha assolit. Llavors, quan ja vam estar parlant-ho, que podríem veure, que nosaltres estàvem disposats a entrar les seves propostes i a parlar-ne. Clar, què va passar? Ens envien una esmena a la totalitat. Entra una esmena a la totalitat amb una cosa que nosaltres havíem estès la mà. Clar que ens va sorprendre, senyora Salazar. Ens va sorprendre, i molt. Que després el treball en comissió ha sigut bo, i és molt important, i les seves aportacions han sigut molt interessants i les hem afegit. És a dir, que no ho sé. Em sembla que tampoc és «corre», quan fa deu mesos que hi ha la llei a tràmit parlamentari. Aquest és un punt.

I després això, que ja els hi he dit a la intervenció. Jo els agraeixo les seves aportacions, però a nosaltres aquest text ens anava bé, perquè era un text homologat. Era un text que ja havia aprovat el Consell d'Europa. Per nosaltres era un text molt vàlid. D'acord que l'hem millorat, evidentment quan entra un projecte de llei en comissió sempre es millora, perquè quatre ulls hi veuen més que dos. Això és evident. Però no em digui que aquest text inicial no era el correcte. Un text homologat i redactat per un expert com és el professor Montalvo.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

El Govern desitja intervenir? Senyor Font.

El Sr. Albert Font:

Sí, de fet estava dubtant d'intervenir o no intervenir, perquè estic veient que el debat és més sobre els aspectes formals, sobre la gestació d'aquesta llei, que sobre la seva realitat. Jo, més enllà d'això, que evidentment és una llei complexa, una llei que ha demanat als senyors i senyores consellers, a les senyores i senyors consellers, un gran treball d'estudi i d'anàlisi —fins i tot el vostre servidor que ha format part una miqueta del gremi sanitari, ha tingut algun que altre problema per entendre algunes coses, perquè són tècniques que són molt innovadores i tot—, vull creure que la feina ha estat feta. Ha estat feta, potser, com diuen, a empentes i rodolons, i amb totes les llàgrimes que pot això haver suposat. Però la feina ha estat feta.

Quina ha estat feta, de feina? Justament la de trobar un remei al mal. El legislador sempre ha de preveure un mal real. El mal ha estat identificat, o en tot cas denunciat, entre d'altres per la intervenció de la consellera Montaner: són les males vel·leitats del científic que va més enllà del que la ciència l'ha de portar. Aquest mal és real i en tot cas és potencial, i el legislador s'ha esforçat, gràcies a totes les incidències que heu tingut a bé comentar ara, a trobar-hi una parada. Aquesta parada no és ni absoluta ni definitiva. Doncs sí, senyora Salazar, aquest text és incomplet i aquest text no és incomplet dins la seva essència, sinó

dins la seva naturalesa. Però ja el tenim i és una base de treball, seguidament amb el que després intentarem —penso— aprovar, la ratificació del Conveni d'Oviedo, i també amb el que ja s'ha aprovat, que són les lleis pretèrites que he anunciat quan estava a la tribuna.

Tot això fa part d'un treball, d'un treball de fons. Aquesta només és una etapa. I torno a repetir que estic content que entre tots la puguem haver assolit i que penso que hem fet un gran avenç i una bona protecció per a la nostra ciutadania i per a la nostra societat, en contra d'aquests perills que ben certament existeixen.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Senyora Montaner, consellera general no adscrita, és el seu torn. Endavant.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Estem d'acord, senyor ministre, que hi pot haver derives científiques, i això és el gran mal. La senyora Codina ha parlat del senyor Montalvo. Efectivament, havíem fet una reunió via Zoom. És un gran especialista, segons la majoria. Vist el seu currículum, podria ser. Què passa? Que a mi, en aquesta reunió Zoom —precisament, com que tenia por d'algunes coses, d'aquestes derives científiques— el senyor Montalvo va dir que es feia una única llei, que en molts països es feien dos lleis per aquest tipus de coses, i ens va parlar de l'evolució de la ciència i ens va parlar de les quimeres. I aquí —no vaig dir res perquè, vaig pensar, no que quedaré malament— escolti, a mi per exemple, em va generar més neguit que no pas aquesta tranquil·litat que jo buscava amb aquesta reunió. A mi em va girar molts neguits.

Perquè, és clar, què passa? Passa que al món actual parlem de transhumanisme, parlem de moltes coses a nivell mundial. Llavors què passa? Que tots aquests temes són claus per a les nostres societats i pel futur de les nostres societats. Si busqueu transhumanisme, veureu que moltes empreses estan fent molta recerca sobre aquests temes i que hi ha un tema d'ètica. Bé, fa riure al Govern. A mi no em fa riure. Jo crec que són temes de debat i són temes essencials per al futur de les nostres civilitzacions.

Gràcies. senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Alguna altra intervenció?

Senyora Salazar, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, és el seu torn.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica.

Senyora Codina, ningú discuteix la brillantor del currículum del senyor Montalvo. Més aviat el que sí que hem vist és el menyspreu d'altres casos, com a mínim dels que nosaltres hem buscat en algun determinat moment. Però no és el motiu o l'objecte de la contesta ara mateix. El que sí vam quedar, vam convenir entre els grups parlamentaris és que nosaltres compartiríem l'informe dels nostres assessors, que finalment és l'Observatori de Bioètica de la Universitat de Barcelona i, a partir d'aquí, en un primer estadi es va dir: «D'acord, mirarem d'incorporar les mancances via esmena a la llei». El problema, en rigor, va ser que és el que passa amb el desplegament de la recerca en medicaments, que continua sense ser-hi. Per tant, insisteixo, senyor ministre, per a nosaltres, sí, és coix. És un text correcte pel que fa al que regula, ara bé, ens falta una gran part. I això és el que fa que pensem que estem legislant a la demanda, perquè si el que volem és que Andorra esdevingui un pol d'atracció amb recerca mèdica, com és possible que no legissem tot el que fa la recerca del medicament? És que sembla una mica surrealista, si em permeten que els digui.

Per tant, novament, cal aquest text? Sí. Donarem el vot favorable? No, perquè entenem que falta una altra part del que fa la recerca mèdica. Estem parlant de medicaments i no de la producció de medicaments, que ja entenc que requereix una realitat més complexa, sinó tan sols de la recerca. Per tant, donar el vot favorable, no, perquè per a nosaltres és incomplet. Però no podem deixar d'assenyalar aquesta mancança, que per nosaltres és rellevant, i que és el que va justificar l'esmena a la totalitat. Ens faltava una part d'aquesta recerca i, per tant, compreguin també les suspicàcies que genera. I sobretot, insisteixo, no és manera de treballar un text tan complet que inclús ens hem assegut a la comissió, senyor ministre, i no teníem ni respostes, ni els uns ni els altres. Perquè la complexitat requereix que algú que hi entengui ens ho faci avinent. No hem tingut, per persona interposada, respostes del Ministeri, i sense gaire desenvolupament tampoc. Per tant, sí a aquest text que finalment veu la llum, millorat del que era el projecte de llei inicial; no al vot favorable, perquè per a nosaltres és incomplet.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Senyor Carles Enseñat, pel Grup Parlamentari Demòcrata, és el seu torn.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

Deia ara fa uns moments la senyora Salazar, la consellera Salazar: «Cal aquest text? Sí». I deia «aquest text és bo». I argumentava la seva abstenció. Per a nosaltres és un èxit que vostès s'abstinguin. Entenem que aquesta feina de diàleg permanent ha arribat de presentar-hi una esmena a la totalitat, de rebuig al text, a la seva abstenció i, per tant, els

agraïm. Entenem que és un text bo i, òbviament, ens hauria agradat més el seu vot favorable, però amb aquesta abstenció ens sentim molt còmodes.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Cap altra intervenció?

Acabades les intervencions, s'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

7 18 vots a favor.

La Sra. síndica general:

Perdoni? Pot canviar-ho? Faci el canvi, si us plau. No, ara no pot. Hem canviat.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat.

La Sra. secretària:

Doncs 19 vots a favor, 1 en contra i 7 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovat el projecte de llei.

Punt número 5. Examen i votació de la proposta d'aprovació de la ratificació del Conveni per a la protecció dels drets humans i de la dignitat de l'ésser humà respecte a les aplicacions de la biologia i de la medicina (Conveni sobre els drets humans i la biomedicina), fet a Oviedo el 4 d'abril de 1997.

La proposta d'aprovació fou publicada en el butlletí número 26/2022, del 2 de març, i no s'hi ha presentat cap esmena.

Alguna intervenció per part del Govern? Senyor Albert Font, teniu la paraula.

Sr. Albert Font:

Moltes gràcies, senyora síndica.

Els continus avenços en els camps de la biologia i la medicina han permès disposar de tractaments que permeten prevenir, curar o millorar la qualitat de vida o la supervivència en

moltes patologies. No obstant, aquests avenços també han plantejat —ja ho hem vist— nombroses qüestions ètiques, jurídiques i socials que han fet necessari disposar d'instruments que permetin donar la resposta homogènia i d'abast internacional a aquestes qüestions. Amb aquest objectiu, el 19 de novembre de 1996 el Comitè de Ministres del Consell d'Europa va adoptar el Conveni per a la protecció dels drets humans i de la dignitat de l'ésser humà respecte a les aplicacions de la biologia i de la medicina, també anomenat Conveni sobre els drets humans, la biomedicina o, més popularment, Conveni d'Oviedo. El Conveni sobre els drets humans i la biomedicina, en vigor des de l'1 de desembre de 1999, va ser el primer instrument jurídic internacional vinculant que tenia com a objectiu protegir l'ésser humà en la seva dignitat i identitat, i garantir a tota persona sense discriminació el respecte de la seva integritat i dels altres drets i llibertats fonamentals respecte a les aplicacions de la biologia i la medicina.

Amb l'aprovació proposada en data d'avui, Andorra constituïria el trentè estat en ratificar el Conveni sobre els drets humans i la biomedicina, el Conveni d'Oviedo, i farà un pas endavant en el reconeixement internacional dels drets i llibertats de les persones per damunt de qualsevol avenç en les ciències mèdiques i en el reconeixement de les garanties jurídiques per a les persones, per als professionals i per als sectors implicats.

El conveni s'estructura en 14 capítols i 38 articles, al llarg dels quals es desenvolupen els diferents principis i prohibicions relatius a l'assistència sanitària, a la necessitat del consentiment informat, al respecte a la vida privada i al dret a la informació, a la investigació científica, als transplantaments i a la prohibició de benefici amb el cos humà i les seves parts. El conveni desenvolupa de manera molt detallada el principi segons el qual qualsevol intervenció en el camp de la salut només es pot fer si la persona concernida ha donat el seu consentiment lliure i amb coneixement de causa, i després de rebre la informació adequada al respecte, i sempre amb la possibilitat de retirar-lo lliurement en tot moment. El conveni també desenvolupa els mecanismes de protecció de les persones sense capacitat de consentir, amb problemes mentals greus o quan es troben en situació d'urgència mèdica en què no es pot obtenir el seu consentiment.

Aquest conveni també confereix especial protecció al genoma humà. Aquest objectiu prohibeix qualsevol tipus de discriminació per qüestions de patrimoni genètic i només autoritza els exàmens predictius de malalties genètiques per a finalitats mèdiques o d'investigació i acompanyats d'un consell genètic apropiat. Les intervencions sobre el genoma humà només poden realitzar-se si no tenen com a objectiu la introducció d'una modificació en el genoma de la descendència. El conveni tampoc admet la utilització de tècniques d'assistència mèdica per a la procreació per tal d'escollir el sexe de l'infant, a menys que això permeti evitar una malaltia hereditària greu.

En relació a la recerca mèdica, el Conveni d'Oviedo vetlla especialment per a la protecció de les persones que participen en la recerca, de manera que la recerca en humans només es pugui dur a terme si no existeix un mètode alternatiu d'una eficàcia comparable, si el riscs per a la persona no són desproporcionats en relació amb els beneficis, si el projecte ha estat aprovat per l'autoritat competent després d'haver estat sotmès a un procés d'avaluació científic i ètic independent —l'autoritat competent això dona la importància de tenir un instrument legislatiu com el que acabem d'aprovar— i, finalment, si la persona ha

rebut tota la informació i ha donat el seu consentiment exprés específic i signat per escrit. A més, el conveni confereix un marc de protecció addicional a la recerca en persones sense capacitat per a consentir i prohibeix específicament la constitució d'embrions amb finalitats d'investigació. Tots aquests principis queden també recollits en la Llei de recerca i innovació biomèdica que acaben de votar.

En relació al capítol destinat a l'extracció d'òrgans i teixits de donant viu amb finalitats de transplantament, el conveni estableix les situacions excepcionals en què és possible l'extracció de teixits regenerables d'una persona sense capacitat de consentir. Entre aquestes situacions, el conveni preveu que només sigui possible quan el receptor és germà o germana del donant. En aquest punt, la Llei andorrana 34/2018, del 20 de desembre, d'òrgans, cèl·lules, teixits i sang disposa que es pot autoritzar de manera excepcional l'extracció de teixits regenerables quan el receptor sigui una persona unida per relacions de parentiu en línia directa o col·lateral per consanguinitat fins al tercer grau. Les prohibicions establertes en el Conveni d'Oviedo no són una novetat a Andorra i ja queden recollides majoritàriament en el nostre ordenament jurídic. Així, la Llei 20/2017 de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari, la Llei 34/2018, del 20 de desembre, d'òrgans, cèl·lules i teixits, que ja hem mencionat, i la Llei 1/2019, del 23 de gener de 2019, de modificació de la Llei general de sanitat, constitueixen les normes bàsiques on es despleguen els principis i prohibicions establertes al conveni, i que es completen amb la Llei de recerca i innovació biomèdica, que incorpora les disposicions del conveni restants.

Considerant l'exposat, la ratificació del conveni, que el Govern espera veure aprovada per aquesta cambra, pren especial rellevància per tal de situar Andorra en l'esfera internacional i poder afirmar que el nostre país confereix els principis de protecció dels drets i llibertats de les persones reconeguts a nivell internacional.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem les intervencions.

Senyora Carine Montaner, consellera general no adscrita, és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Avui es presenta en votació el Conveni d'Oviedo de protecció dels drets humans i de la dignitat de l'ésser humà respecte a les aplicacions de la biologia i de la medicina. Què puc dir? Puc dir xampany. Xampany perquè fa set anys —dic bé— set anys que aquesta cambra reclama la firma del Conveni d'Oviedo. Des d'Andorra Endavant ho celebrem, evidentment, i hi votarem a favor d'aquest conveni.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Sí. Gràcies, senyora síndica.

El nostre vot a aquest conveni serà favorable.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata? Senyora Susanna Vela, teniu la paraula.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies, senyora síndica.

El 15 de desembre del 2021 Andorra es va adherir al Conveni per a la protecció de drets humans i de la dignitat dels éssers humans respecte les aplicacions de la biologia i de la medicina (Conveni sobre drets humans i biomedicina), fet a Oviedo el 4 d'abril del 1997, l'acord internacional que estableix límits a les pràctiques i al desenvolupament tecnològic en l'àmbit de la biomedicina per protegir la dignitat i els drets humans. Acabem de debatre i votar la Llei de recerca en l'àmbit de la salut i la biomedicina, i ara un altre pas és aprovar aquest conveni.

Els dos textos es consideren clau per poder impulsar amb seguretat jurídica l'activitat del futur laboratori Grifols, tal i com ha manifestat el Govern en reiterades ocasions. El Comitè Nacional de Bioètica d'Andorra, des del 2014, demana amb urgència signar el Conveni d'Oviedo i els seus protocols addicionals sobre el clonatge reproductiu i sobre la recerca biomèdica. El Consell General, la consellera Montaner ara s'hi ha referit, va instar el Govern el 9 d'octubre del 2015, via proposta de resolució, a signar el conveni juntament amb els protocols addicionals. Aquella resolució, però, no va ser considerada pel Govern, malgrat que les circumstàncies ho aconsellessin: l'aparició d'empreses en el camp de la biotecnologia amb interès per establir-se a Andorra o l'establiment de bancs de sang i de teixits, o de la sang del cordó umbilical, que oferia moltes possibilitats per a la recerca terapèutica.

La seva signatura proveïa el marc legal per comptar amb una legislació que establís quins són els límits d'actuació en temes tan sensibles com els assajos clínics i els testos genètics amb les màximes garanties, i oferir la seguretat jurídica a les empreses que es dediquen a la biotecnologia. El Comitè Nacional de Bioètica d'Andorra ha continuat demanant al Govern

signar el Conveni d'Oviedo, així com els protocols sobre el clonatge o la investigació en éssers humans. Uns textos, un text que era més necessari quan el 2017 es va aprovar la Llei de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica, quan el 2018 es va aprovar la Llei d'òrgans, cèl·lules, teixits i sang, i el 2019, la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

Ens satisfà que, encara que sigui de forma crítica, que avui es debati després de 8 anys d'aquella resolució, l'aprovació del Conveni d'Oviedo. Aquest text, bé ho ha dit el ministre, protegeix la dignitat i la identitat de tots els éssers humans i garanteix a tota persona sense discriminació el respecte a la seva integritat i de tots els altres drets i llibertats fonamentals pel que fa a l'aplicació de la biologia i de la medicina. Reprèn també disposicions sobre drets de pacients, emmarca de manera específica la recerca biomèdica, la genètica, els trasplantaments d'òrgans i de teixits. Conté també recomanacions com ara la relativa a la protecció dels drets humans i de la dignitat de les persones amb trastorns mentals.

Restarà, però, signar i ratificar els quatre protocols addicionals relatius al clonatge, al transplantament d'òrgans i teixits humans, la recerca biomèdica i els assajos genètics amb finalitats mèdiques. Esperem i desitgem que es procedeixi a la seva signatura en el termini més breu possible i que no es reproduïxi la desídia i la impermeabilitat que ha mantingut el Govern en aquesta qüestió al llarg d'aquests anys.

La ratificació del conveni compta amb el suport del meu grup parlamentari, amb la reserva feta pel Govern de l'apartat 2 de l'article 20, però els hem de dir que no ens ha agradat que un text, l'aprovació del qual ha estat reclamada amb urgència del 2014, hagi estat signat i tramitat en el moment que ha existit un projecte de recerca biomèdica en el nostre país, impossibilitant o dificultant l'existència i la materialització d'altres projectes similars. Després parlem de sobirania. No ens agrada que ens dictin la legislació de la qual ens hem de dotar com a país, sinó que aquest treball ha d'estar prescrit per les necessitats del benestar, progrés social i econòmic de la ciutadania. Per això els legisladors estem aquí, se suposa. És una reflexió final que els volia fer a tots vostès.

Gràcies, senyores síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat, teniu la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

El Conveni sobre els drets humans i la biomedicina, impulsat pel Consell d'Europa i subscrit el 1997, més conegut com a Conveni d'Oviedo, estableix les normes generals comunes en l'àmbit del desenvolupament de les ciències biomèdiques. Des de la seva entrada en vigor, s'ha convertit en la principal eina de control a Europa contra l'ús indegut de la recerca mèdica i biològica. Actualment, vint-i-nou països en són part i set més en són signataris. Andorra n'és un i, per tant, avui sotmetem al Consell General la seva proposta de ratificació.

El nostre país no pot ser aliè a la innovació o als avanços en biomedicina, però aquests sempre han d'estar al servei de l'ètica, la protecció dels drets humans i la llibertat i la dignitat de l'ésser humà. I això, senyors consellers i senyores conselleres, és el que garantim amb la ratificació del Conveni d'Oviedo. A la vegada, ser part del Conveni d'Oviedo ens habilita com a país a poder acollir innovació i recerca biomèdica, oferint als investigadors els espais idonis i amb totes les garanties jurídiques. Amb el conveni, i també amb la Llei sobre biomedicina que acabem d'aprovar, els garantim que podran fer tot allò que es pot fer a Europa, però a la vegada preservem també que no podran fer allò que no es pot fer a cap altre país del nostre continent. D'aquesta manera, alineant-nos amb les directrius europees, tanquem el cercle del procés perquè, amb seguretat jurídica, Andorra pugui ser actor destacat en un sector cabdal i que cada vegada té més pes a tot el món. Un sector, per tant, que ens pot permetre diversificar, des del prestigi, la nostra economia.

Aquest procés, aquest cercle que es tanca, compta amb moments clau com la creació del Comitè del Comitè Nacional de Bioètica l'any 2013, la Llei de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica del 2017, la Llei d'òrgans, cèl·lules, teixits i sang del 2018 i, finalment, la que tot just acabem d'aprovar: la Llei de recerca i innovació biomèdica. Aquí, deixi'm dir que, com saben, era imperatiu l'aprovació d'aquesta llei abans de l'aprovació o ratificació del Conveni d'Oviedo i, per tant, anava lligat una acció amb l'altra.

La senyora Susanna Vela parlava de la desídia del Govern, en aquest cas, a l'aprovació del Conveni de bioètica (Conveni d'Oviedo). Desídia també dels grups parlamentaris, i en això tots hem d'estar-hi d'acord perquè ningú de nosaltres hem entrat cap tipus de projecte ni proposició de llei de cap llei de biomedicina que hagués pogut generar l'aprovació per part de Govern del Conveni d'Oviedo. Per tant, si hi ha hagut desídia és compartida per tots nosaltres. Sent, en aquest cas matèria tant tècnica, jo crec que requeria, com s'ha fet des de Govern, d'una mirada profunda i d'una mirada elevada, i per tant, aquest procés, la creació del Comitè Nacional de Bioètica el 2013, seguit de la Llei de drets i deures dels usuaris i de la història clínica el 2017 o la Llei d'òrgans, cèl·lules, teixits i sang el 2018, i amb la consecució avui de l'aprovació de la Llei de biomedicina, ens porta a que ara, en aquests moments, després de l'aprovació de la Llei de biomedicina, puguem aprovar la ratificació del Conveni d'Oviedo, que cal recordar que Andorra ja va signar, però no ratificar, fa uns mesos. De fet, molts dels aspectes que recull el conveni ja han tingut en compte que aquests textos legislatius, tal com ha explicat la consellera Sandra Codina, han sigut incorporats a la llei. Amb la seva ratificació els consolidem i els elevem internacionalment.

A la vegada, ens sumem a la veu d'un missatge mundial inequívoc: la investigació ha d'estar al servei de la salut, de les persones i de les generacions futures, i l'interès de l'ésser humà i l'interès del bé comú han de prevaldre sempre per sobre d'un hipotètic interès científic.

Per tot l'exposat, i perquè hem complert amb el compromís, malgrat que alguns estaven convençuts que no ho fariem, de sotmetre conjuntament al Ple la Llei de recerca i innovació biomèdica, a la vegada que el Conveni d'Oviedo, els consellers i grups parlamentaris de la majoria votarem a favor de la seva ratificació.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Govern desitja intervenir?

Doncs acabades les intervencions i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la proposta per assentiment. Declaro aprovada la proposta.

Farem una pausa de deu minuts.

Reprenem la sessió a les 11.25 h

(Se suspèn la sessió a les 11.09 h)

(Es reprèn la sessió a les 11.34 h)

Reprenem la sessió. Vagin seient, si us plau. Senyores conselleres, senyors consellers, reprenem la sessió.

La Sra. síndica general:**Punt número 6. Examen i votació del Projecte de Llei d'avaluació ambiental de projectes i de plans i programes.**

L'informe de la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient ha estat publicat en el butlletí número 9/2023, del 16 de gener.

Intervé per exposar l'informe de la comissió el M. I. senyor Marc Magallon, nomenat ponent per part de la comissió.

El Sr. Marc Magallon:

Gràcies, senyora síndica.

En la reunió del dia 16 de novembre del 2022, la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient em va nomenar ponent del Projecte de Llei d'avaluació ambiental de projectes i de plans i programes. Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la comissió. La Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient, en el decurs de les reunions celebrades els dies 30 de novembre, 7, 14 i 20 de desembre del 2022 i 11 de gener del 2023, ha analitzat el projecte de llei i les esmenes que li han estat presentades. A l'esmentat projecte de llei li foren presentades 34 esmenes a l'articulat: 25 esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i 9 esmenes per part del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

La Sindicatura el dia 9 de novembre del 2022, i als efectes determinats per l'article 18.1.d del Reglament del Consell General, va constatar que les esmenes formulades pels grups parlamentaris no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General i les va admetre a tràmit. D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat projecte de llei, així com les esmenes a l'articulat

que han estat presentades, foren tramesos a la Comissió de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient el dia 9 de novembre del 2022. De les esmenes que figuren a l'informe de la ponència, 9 esmenes s'han aprovat per unanimitat, 14 esmenes no s'han aprovat, 6 esmenes han estat retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per unanimitat i 5 esmenes han estat retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per majoria. Del resultat de la votació de les esmenes presentades pels grups parlamentaris i de les modificacions que s'han dut a terme en base a les propostes de tècnica legislativa i d'adequació a les regles i als usos formals i lingüístics del Consell General, que els membres de la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient han considerat escaient fer figurar, se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració del Consell General.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Iniciem el torn d'intervencions.

Pel Govern, senyora Sílvia Calvó, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Calvó:

Gràcies, senyora síndica.

L'avaluació d'impactes ambientals constitueix una eina imprescindible per a la integració de les consideracions ambientals en l'elaboració de la planificació i en la preparació dels projectes que puguin tenir repercussions significatives en el medi ambient. És un procediment que integra el medi ambient ja en les seves primeres fases, en el moment de la concepció del projecte, per poder adoptar mesures que evitin o corregeixin els impactes sobre el medi que podria ocasionar la seva execució. L'avaluació d'impacte permet, doncs, implementar els principis de prevenció, d'integració i de precaució, i també implica la participació ciutadana, incorporant el tràmit d'informació pública i el procediment de consultes per als projectes amb un impacte molt important sobre el medi.

Avui, aquesta cambra aprovarà, si escau, una norma que fa pràcticament quinze anys ja es va voler implementar, entrant un text a tràmit parlamentari dues vegades, un text que no es va aprovar mai. Per tant, durant aquests anys s'ha hagut de treballar amb una visió sectorial: gestió del medi aquàtic, residus, contaminació atmosfèrica, biodiversitat, paisatge. Però el medi ambient s'ha de tenir en compte en la seva globalitat: biodiversitat, salut, terra, sòl, aigua, aire, clima, patrimoni cultural, paisatge, així com les interaccions entre aquests elements, i aquesta visió integral és el que permet la llei que avui debatem. Aquesta llei permet que l'element ambiental es consideri a nivell de la planificació i no només quan s'elabora el projecte constructiu com era fins ara. Desapareix, doncs, un buit normatiu que teníem referent a l'avaluació ambiental de plans i programes i es reforça la prevenció incorporant l'avaluació ambiental des de la concepció de la planificació. La llei permet, doncs, disposar d'un únic text legal per regular els projectes, però també les fases prèvies

de planificació. Un text que homogeneïtza els procediments administratius, els documents necessaris i els sistemes de consulta, facilitant així també la seva implementació des de la perspectiva del titular del projecte o del responsable de la planificació.

El text que avui debatem reforça el control de l'obra, perquè implica la direcció facultativa que ha d'incorporar un tècnic responsable de la vigilància ambiental, així com també el cap d'obra de l'empresa constructora, que haurà de ser coneixedor de les mesures correctores recollides a l'estudi d'impacte. Aquesta regulació té com a finalitat impedir actuacions no previstes en l'estudi d'impacte i que puguin suposar una afectació al medi. En el cas que es produeixin danys al medi, la llei permet adoptar mesures cautelars per evitar que continuï la infracció o l'agreujament del dany causat i es podran aturar les obres quan no segueixin els preceptes de la llei. Així mateix, la llei preveu que es pugui exigir al promotor o al titular del projecte la reparació dels danys causats al medi i la seva reposició a l'estat original si no s'han aplicat les mesures correctores adequades. I finalment, la llei també regula la capacitat tècnica dels autors dels documents ambientals i dels responsables de la vigilància ambiental, i estableix l'obligació de disposar de tècnics autoritzats i competents.

Un capítol sencer de la llei se centra en l'avaluació ambiental de projectes. La llei estableix una llista dels projectes sotmeses al procediment d'avaluació d'impacte ambiental que diferencia dos categories segons la seva magnitud i segons els efectes sobre el medi que es puguin esperar. S'hi estableixen, per tant, uns requisits addicionals pels projectes amb un impacte molt important sobre el medi. Una novetat important és l'obligació de fer consultes al públic interessat per aquests projectes, entenent com a públic interessat els ciutadans que es poden veure afectats o les associacions que hi tenen interès. D'altra banda, el tràmit d'informació pública per a aquests projectes de gran magnitud és obligatori, amb independència del terreny de la seva titularitat.

Pel que fa als projectes amb un impacte menor sobre el medi, queden exclosos del projecte d'avaluació d'impacte ambiental, tot i que sí que han d'anar acompanyats d'un pla de restauració i d'un pla de vigilància. D'aquesta manera se simplifiquen els tràmits d'autorització d'aquests projectes, tot i vetllant per la màxima preservació dels impactes ambientals.

Com a novetat, i ho he mencionat abans, la llei preveu un capítol que se centra en l'avaluació ambiental de plans i programes, anomenada «Avaluació ambiental estratègica», establint quins són aquests plans i aquests programes que estan sotmesos a aquesta avaluació. L'avaluació dels plans d'ordenació i d'urbanisme i dels plans parcials s'integra en el procediment establert en la llei general d'ordenació del territori i d'urbanisme per simplificar els procediments administratius. Amb aquesta llei, avui tanquem un paquet normatiu que crea un marc legal per la protecció i la conservació de la biodiversitat i fixa uns nivells de protecció alts del nostre medi natural.

Amb la llei de protecció del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge, amb la modificació de la llei de tinença i avui amb aquesta llei, Andorra es dota per fi d'un marc normatiu que garanteix un grau elevat de protecció del nostre medi ambient. Perquè invertir en la protecció del nostre medi natural, de les nostres muntanyes no és un cost, sinó una responsabilitat envers les generacions futures, i que procurarà beneficis pel conjunt de la

nostra societat. Per aquests motius, sol·licito el vot favorable de les conselleres i dels consellers d'aquesta cambra.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Iniciem el torn. Senyora Carine Montaner, consellera general no adscrita, és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Dir a la senyora Calvó que tindrà tot el nostre suport des d'Andorra Endavant. I volia també dir a la cambra que és molt important incentivar tot el tema de la ramaderia perquè són ells, són els pagesos, els jardineros de les nostres muntanyes i són ells qui poden garantir els nostres paisatges magnífics i, per tant, hem d'anar cap aquí. Ara estem treballant la llei dels treballadors per compte propi i espero de debò que s'accepti la meua esmena per fomentar el tema de la ramaderia, perquè això és un tema molt important en tema de paisatges. I volia agrair a la senyora Calvó aquesta feina, pel projecte de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Ara sí, pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Raul Ferré, teniu la paraula.

El Sr. Raul Ferré:

Moltes gràcies, senyora síndica.

Faré la meua intervenció en nom dels tres grups parlamentaris de la coalició. En primer lloc, voldria donar les gràcies als companys consellers per la bona sintonia i entesa durant els treballs en la comissió. Tenim la sort de gaudir d'un país amb aire pur, magnífiques muntanyes, grans dominis esquiables, aigua saludable i fins i tot una parròquia considerada com a Reserva de la Biosfera, que en aquest cas és Ordino.

Avui podem estar contents que puguem votar aquesta llei al Consell General, perquè era un text que feia molts anys que estava pendent i que era necessari per poder protegir o ordenar el nostre país i, sobretot, i sobretot, per prevenir problemes que afectin el nostre medi. L'objectiu d'aquesta llei d'avaluació d'impacte ambiental és ajudar a fer possible viure en harmonia amb la natura, sense renunciar al benestar social i a un creixement sostenible. La preocupació d'aquesta cambra i del Govern sempre ha sigut garantir un desenvolupament sostenible del Principat d'Andorra, com demostra amb l'adopció de diferents textos legislatius. A títol d'exemple, la llei d'economia circular, la llei per a la promoció de la sostenibilitat del desenvolupament urbanístic i del turisme, la modificació de

la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, la Llei per al foment de la rehabilitació del parc immobiliari, l'eficiència energètica i de l'ús de les energies renovables.

És evident que la preocupació pel medi ambient i el creixement sostenible és una qüestió molt important i que preocupa a tots. Volem, per tant, felicitar el Govern i, en especial, la ministra senyora Calvó al capdavant del Ministeri de Medi Ambient, per haver impulsat durant aquesta legislatura nombrosos textos que tenen per objectiu vetllar per l'entorn natural i pel nostre benestar. És evident que l'activitat humana s'ha de dur a terme de forma compatible amb la conservació dels recursos naturals i del nostre patrimoni. Andorra no disposa de recursos infinits i cal vetllar perquè el nostre creixement sigui raonable i adaptat, garantint sempre que no tindrà un impacte negatiu en el medi.

L'objectiu principal de la Llei d'avaluació ambiental és establir una base científica per a la millora de les relacions entre les persones i el seu entorn, fomentant l'aplicació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. L'avaluació dels impactes ambientals constitueix una eina important per integrar les consideracions ambientals en la preparació i l'adopció de projectes, de plans i programes que puguin tenir repercussions significatives en el medi ambient. Aquesta llei estableix un procediment de caràcter preventiu, orientat a integrar el medi ambient en les fases primeres de reflexió, i que permet conèixer la incidència en el medi dels diferents tipus d'actuacions urbanístiques per adoptar mesures que permetin evitar o corregir els impactes que poden ocasionar la seva execució i el seu funcionament.

El text serveix per informar sobre el seguiment que s'ha de donar al projecte, pla o programa pel que fa a les qüestions ambientals i les relatives a la salut humana, així com per informar els ciutadans i garantir la seva participació. En aquest sentit, els projectes, plans i programes que afectin a terrenys públics, així com aquells de gran envergadura que tinguin un efecte sobre el medi molt important, s'hauran de sotmetre a informació pública. Es parteix de la base que és millor prevenir les possibles afectacions en origen que corregir després els seus efectes. És important entendre el medi ambient en la seva totalitat: població i salut humana, biodiversitat, terra, sòl, aigua, aire i clima, béns materials, patrimoni cultural i paisatge, així com les interaccions entre aquests elements.

La llei estableix el procediment d'avaluació dels impactes ambientals dels projectes en funció de les seves característiques o de les seves dimensions. Certament, l'avaluació ambiental és molt important, però s'han d'integrar altres aspectes, com per exemple la consideració social, i per això els informes que es facin a nivell ambiental no poden ser vinculants, atès que a vegades hauran de prevaldre altres qüestions, com per exemple, ara mateix, podria ser la necessitat d'habitatges o per incrementar la producció d'energia pròpia del nostre país o la construcció de dipòsits d'aigua per abastir la població en general. O sigui, quan siguin treballs necessaris per l'interès general.

Es defineix també la base general dels estudis d'impacte ambiental i sostenibilitat, que es desenvoluparan en detall i tenint en compte la magnitud dels projectes o plans i programes per la via reglamentària. Aquesta llei unifica els procediments i els criteris amb una visió transversal i integradora i amb una participació de tots —de tots— els agents públics i privats interessats. S'ha fet d'acord amb l'experiència acumulada a partir de l'aplicació de les diferents normatives sectorials vigents i vetlla per corregir certes disfuncions que s'han

detectat al llarg dels anys, en concret, l'adaptació dels procediments a les característiques i dimensions dels projectes, que permet alleugerir certs aspectes de l'avaluació ambiental o aprofundir més en els casos. El text presenta com a avantatge l'agrupament en una sola llei del conjunt de les temàtiques relacionades amb l'avaluació ambiental.

Per tot l'exposat, esperem que amb aquesta llei tinguem un futur més sostenible i ordenat per les nostres properes generacions. Així doncs, des del Grup Parlamentari Demòcrata, Independent i Ciutadans Compromesos votarem a favor de dita llei.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Oliver Alís, teniu la paraula.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies, senyora síndica.

Avui se sotmet a aquest Ple el Projecte de llei d'avaluació ambiental de projectes i de plans i programes. Un projecte de llei entrat a tràmit parlamentari pel Govern el passat 2 de març del 2022, al que Sindicatura li ha concedit deu pròrrogues, entrant així a debat a la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient el passat 30 de novembre del 2022. Des del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents hi hem fet nou esmenes, redactades totes elles amb la intenció d'aportar millores al text original, donant, d'una part, més garanties a la sobirania d'Andorra enfront de les possibles consultes que vulgui fer un dels nostres països veïns a un projecte, pla o programa que tingui un context transfronterer i, d'altra part, dotant de més garanties tant el nostre Estat com el conjunt dels ciutadans del nostre país.

La voluntat de Terceravia de millorar el text ha reeixit amb l'aprovació per unanimitat d'una de les nostres esmenes i la transacció, amb la resta de grups, de cinc esmenes més. Tot i això, el nostre grup parlamentari no pot donar suport al projecte de llei i no li podem donar suport concretament, i principalment, per dos motius. Primer perquè no estem d'acord que s'incrementi encara més el cost de l'habitatge de compra o de lloguer per la via d'iniciatives legislatives. A ningú se li escapa que aquesta llei provocarà un nou augment dels costos que acabarà repercutit. I segon, perquè, com s'ha demostrat cada cop que el Govern actua i modifica legislació en matèria urbanística, constructiva o d'habitatge, com he dit anteriorment, puja el preu i incita el sector a accelerar en augmentar la seva productivitat. Acceleració que l'únic que fa és donar uns resultats contraris al que suposadament, o de cara a la galeria, persegueix la llei. En aquest sentit, des de la moratòria que finalment no és una moratòria i que es desprèn de la Llei 32/2022, del 14 de setembre, s'han disparat els metres quadrats de construcció d'obra nova, visats pels arquitectes des de l'anunci de dita llei durant el darrer discurs d'orientació política.

Ens preguntem, doncs, quina és la protecció del medi ambient que defensa Govern? Quin és el creixement sostingut, sostenible i equilibrat que busca? La veritat és que buscar-ho, no sabem si ho busca realment, però en tot cas el país troba tot el contrari. En qualsevol cas, som un grup parlamentari sensible amb el medi ambient i no volem posar pals a les rodes a garantir el futur del nostre patrimoni natural. En aquest sentit, no votarem en contra, sinó que ens abstindrem a l'aprovació del projecte de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Carles Sánchez, endavant.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies, senyora síndica.

Abans d'entrar pròpiament en matèria, m'agradaria agrair a les conselleres i els consellers de la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient el clima de treball assolit en la negociació relativa al projecte de llei que ens ocupa.

Com ja deuen saber, les polítiques mediambientals han estat i són per a nosaltres una prioritat, com ja succeïa amb la Declaració d'Emergència Climàtica, la Llei d'economia circular i amb altres textos; el nombre d'esmenes i la matèria d'aquestes esmenes ho demostra. La Llei d'avaluació ambiental de projectes i de plans i programes la considerem del tot necessària. La nostra disposició davant del projecte de llei ha estat, per tant, bona. El nostre objectiu a l'hora de proposar les esmenes ha estat el següent: fer prevaldre l'interès general, ja que entenem la qüestió ecològica com la defensa de l'interès general. Hem de tenir en compte que l'afectació dels ecosistemes és l'afectació de la vida humana.

Un segon objectiu, en consonància amb el primer, és el de l'aplicabilitat i l'efectivitat de la llei. Una part de les esmenes presentades tenen a veure amb aquest darrer objectiu. Són les esmenes de caràcter més jurídic i clarificador; detalls, si es vol, però que faciliten la feina a totes les parts. S'inclou en aquest apartat el canvi de nomenclatura de l'Estudi de sostenibilitat ambiental del pla o programa pel d'Estudi ambiental estratègic, guanyant en precisió. Altres canvis d'aquesta natura en milloren el redactat. És el cas de les esmenes relatives als principis generals que els eixampla i els especifica. També hi ha esmenes que vinculen el contingut entre els procediments de declaració d'impacte ambiental i el d'avaluació ambiental de projectes. De la mateixa manera que la Llei d'economia circular, hem vinculat la recaptació de les sancions a l'elaboració de polítiques de transició energètica i lluita contra el canvi climàtic mitjançant el finançament del Fons verd. Creiem fermament en la necessitat d'aquestes polítiques de transició i en l'eina del Fons verd. Ja ho hem expressat en altres ocasions, així que no faré gaire més èmfasi.

Mitjançant la negociació amb els grups parlamentaris hem introduït garanties i terminis en els diferents procediments que regula la llei. Ja em permetran que no els detalli, ja que ensopirien la intervenció. Són garanties en terminis i en responsabilitats, per aquella cosa

d'aclarir-les i determinar-les a la mateixa llei ja que, insisteixo, volem que aquesta llei funcioni i acompleixi els seus objectius.

Ja per anar concloent, ens hem trobat amb una llei força tècnica que ha requerit d'un treball aprofundit, el fruit del qual han estat les esmenes presentades i el resultat final: un projecte de llei més precís i que determina amb més cura els elements que regula, i celebrem que hagi estat així. Però de la mateixa manera que celebrem l'entesa en aquests punts, no podem sinó remarcar que no hem assolit consens en punts fonamentals, punts que —entenem— s'hauran d'abordar en el futur. Aquests són els relatius a la publicitat en la totalitat dels procediments de la llei, aspectes que per a nosaltres i per a la nostra concepció del medi ambient com a matèria d'interès general, són de primer ordre.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Iniciem el segon torn d'intervencions.

Govern desitja intervenir? Senyora Calvó, endavant.

La Sra. Sílvia Calvó:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Doncs agrair als grups parlamentaris de la majoria, el grup Andorra Endavant i al Grup Parlamentari Socialdemòcrata el seu suport a la llei. Dir que em sobten els arguments que utilitza el conseller Alís per no donar suport a la llei, amb aquests arguments que qualificaria quasi de populistes, en el sentit que aquesta llei augmentarà els costos, perquè no serà així. Justament l'hem pogut treballar també en el si de la comissió, però des de Govern també hem treballat la llei en el sentit de no augmentar la documentació que es demanava fins ara, d'inscriure el procediment d'impacte ambiental justament a dins dels procediments administratius actuals, i tot l'articulat de la llei vetlla justament per no fer-ho ni més complicat, ni més ni més costós pel titular del projecte.

D'altra banda, dir també que l'avaluació ambiental, quan es considera des del principi i quan es reflexiona sobre les mesures correctores des de la concepció del projecte, el que fa justament és racionalitzar els costos i impedir que mesures que no s'havien previst en un inici, modifiquin el projecte i l'encareixin i el facin menys eficient i molt més racional(*sic*). Per tant, doncs, no entenc aquest argumentari perquè no és cert i jo crec que la implementació de la llei i el temps ens donen la raó, i el que fa justament aquesta llei és vetllar perquè els projectes es facin de la millor manera possible a favor del medi ambient i de la manera més racional possible, perquè nosaltres ho hem tingut molt en compte.

Pel que fa als consellers del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, és veritat que hem tingut un debat a l'entorn de la publicitat dels projectes i jo crec que el que té de nou aquesta llei és, en els projectes de gran magnitud que tenen un impacte important sobre el medi, crear aquest sistema de consultes, és a dir, que és la mateixa administració que haurà d'identificar

els ciutadans afectats pel projecte o les entitats que hi tinguin interès i anar a explicar la llei i, per tant, consultar-los. Penso que això és una novetat molt important en matèria de participació ciutadana.

Sí que la llei no integra la informació pública en totes les tipologies de projectes, perquè hem considerat que no era necessari. Justament això és, apuntant el que deia el conseller Alís, un tema que no s'ha considerat per efectes de simplificació, per no augmentar la durada del procediment i per no augmentar els costos. Per tant, jo crec que és una llei equilibrada, moderada i el temps ens donarà la raó, que justament va en favor de la preservació del medi ambient però també a favor de no complicar més l'administració.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Altres intervencions?

Seria el seu torn, senyor Ferré? No.

Senyora Montaner? Tampoc.

Senyor Alís, pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies, senyora síndica.

Tan sols per contestar a la ministra. Bé, la nostra és una opinió, una opinió en val una altra. Segur que, igual que vostès, no tenim la veritat absoluta. En qualsevol cas, respecte als costos, la documentació en sí no val diners. Sí val, però no té un gran un gran cost. Els estudis sí que tenen un cost i valen diners, i moltes vegades valen molts diners; la burocràcia també. Però en qualsevol cas, com vostè ha dit, senyora síndica, no hi votem en contra. Ens abstenim, i com li deia, aquesta és la nostra opinió. En qualsevol cas, en veurem els resultats i en tornarem a parlar.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies, senyora síndica.

Gràcies, senyor nunci, per haver-nos pujat aquestes persianes i poder veure el paisatge posterior. També gràcies, senyor secretari general, senyor Hinojosa, com a possiblement última intervenció meva per tota la feina feta durant aquesta legislatura, vostè és representant de tots i totes les treballadores d'aquesta casa.

Bé, faig aquesta segona intervenció des del faristol, perquè senyores conselleres, senyors consellers, senyors membres del Govern, senyor cap de Govern, puguin observar —mentre m'observen a mi— el paisatge tan bonic que tenim al darrere. Que potser no ens agrada tot el que veiem aquí al darrere des d'aquest grup parlamentari, però el que són les muntanyes, que és el nostre patrimoni natural, considerem indispensable —com deia el senyor Sánchez prèviament— protegir-lo, perquè és d'interès general, perquè està així establert a la nostra Constitució (article 31). Protegir-lo per les actuals generacions, que actualment estem aquí, i també per les generacions futures. Tot per un equilibri racional del sòl. I és en aquest equilibri que ens hem basat en les vint-i-cinc esmenes que prèviament, de forma resumida, exposava el senyor Sánchez. Un esforç i una dedicació constant en tots els projectes de llei i tots els textos legals relacionats amb el medi ambient.

Així mateix, pel que fa al text en qüestió, com ja ha estat esmentat, i relacionat amb l'impacte ambiental de determinats projectes —probablement a tots ens ve al cap múltiples projectes passats reals, com la plataforma de Soldeu, objecte també debat al seu moment en aquesta mateixa seu parlamentària; d'altres que al final no van ser, però també van tenir bastant debat públic, com podria ser el telefèric del Carroi, aeroports, etcètera. I ens faltava una eina en tots aquests projectes. Sí que és cert que ens faltava una eina. Aquesta eina és la que avui estem debatent i el nostre objectiu no era cap altre de fer-la el màxim d'efectiva i, sobretot, aplicable.

Moltes de les nostres esmenes, no com tots els projectes de llei debatuts amb relació al medi ambient, han estat aprovades. No obstant, hi han hagut principals diferències. De forma concreta, el senyor Sánchez esmentava la diferència de la publicitat. Jo n'esmentaré tres en aquesta segona intervenció, que són la base del nostre vot final que explicaré a continuació.

Les tres es basen, en primer lloc amb els procediments. Hem fet un vot separat en l'article 8 i a l'article 14, relacionat amb el procediment d'avaluació tant dels projectes previstos en aquest projecte de llei com dels plans i programes. I la tercera fa referència a les sancions. M'explico i seré didàctic. Crec que és important ser didàctic a l'hora d'explicar aquest projecte de llei tècnic, però també polític. Aquest projecte de llei estableix tres annexos. El primer annex fa referència als projectes sotmesos a avaluació ambiental i els divideix en dos, aquells amb un impacte molt destacable i aquells amb un impacte molt important. Després hi ha els projectes no sotmesos a avaluació ambiental i, finalment, els plans i programes sotmesos a evolució ambiental que formen part del tercer annex.

Doncs la diferència l'hem trobat, per exemple, en el primer annex —a l'annex 1—, on es diferencia en annex 1A i annex 1B. Com explicava el senyor Sánchez, i ara intentaré ser didàctic, nosaltres veiem diferències pel que fa a la publicitat. El projecte de llei preveu que es publiquin al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra tots aquests projectes independentment, i això és molt important, de la seva titularitat. Si són de terreny públic o terreny privat, si es consideren molt importants, segons l'annex es publicarien al butlletí.

Fem referència, per exemple, a aeroports o heliports; aquests es publicarien al butlletí, independentment de la titularitat del terreny. En canvi, els destacables —i posem exemples: pistes d'esquí, camps de golf, circuits permanents que puguin afectar la naturalesa, curses motoritzades— aquests es consideren destacables, si el terreny és privat, el projecte de llei preveu que no es publiquen al butlletí. Nosaltres, com els deia a l'inici de la meua intervenció, hem previst o volíem que sí que es publicuessin, perquè, com els deia, independentment de la titularitat, el medi ambient és d'interès general, ha de ser de protecció total. Això, pel que fa a l'esmena referent a l'article 8 de l'avaluació dels projectes.

Pel que fa a l'esmena referent a l'article 14, també de separació, el vot final que fa referència als programes aquí també hi ha una diferència important, perquè aquest article preveu un informe previ mediambiental elaborat un òrgan mediambiental abans de que tiri endavant o no un projecte, o un programa o un pla. Nosaltres volíem que aquest article, aquest informe previst en aquest article, fos vinculant, ja que destinem tots els recursos, destinem tots els esforços en aquesta llei —considerada, pel que he pogut veure en intervencions prèvies, fonamental— volíem aquesta *vincularitat* total per fer-la més aplicable, com els deia a l'inici, i sobretot, efectiva.

Això són els dos aspectes principals que ens han separat. Per això hem demanat un vot separat en aquest punt. Tot i que finalment no hem pogut incloure aquest criteri de transparència, aquest criteri de publicitat bàsic pel que fa als projectes destacables, ens abstindrem. No obstant, i ja els dic, la qüestió no és una qüestió de simplicitat, la qüestió és una qüestió de transparència i considerem fonamental que s'inclogués en aquesta llei. També ens abstindrem a la part dels plans i programes perquè, tot i que no acaba incloure la nostra *vincularitat*, sí considerem important que hi hagi aquest procediment a la llei, i per això farem un vot d'abstenció.

I per últim, hi havia un tercer punt que els comentava d'inici que era una diferència important en el nostre debat, que és el que fa referència a les sancions previstes en el projecte de llei. Les sancions previstes al projecte de llei, per infraccions lleus, anaven al voltant dels 100 als 1.000 euros, les greus dels 1.000 als 3.000, i les molt greus, dels 3.000 als 30.000. Fem referència, per exemple, a les molt greus, com són començar un projecte sense seguir el procediment d'avaluació previst en aquesta llei, que és el corpus de la llei. Això seria molt greu i considerem que té una infracció molt petita per evitar o que tingui uns efectes que evitin que es pugui dur a terme aquesta infracció. Per això considerem important que s'inclogués aquest punt, aquesta esmena, i que les sancions fossin més importants. No obstant, com els comentava prèviament el senyor Sánchez, a les nostres esmenes també hi vam incloure destinar els recursos de les sancions al Fons verd, perquè es destinessin a objectius mediambientals, així obteníem un objectiu final mediambiental, tot i que les sancions no responien al que nosaltres buscàvem. Per això el nostre vot aquí no serà separat i serà en el conjunt de la llei, que serà positiu, però fent un sí crític exposat en aquesta intervenció.

Només per acabar, els demano que un cop s'aprovi previsiblement aquesta llei, i pensant en el cas de les sancions, l'analitzin, que es pugui analitzar —qui vingui, qui tingui la responsabilitat i ens estigui escoltant i en un futur tingui la responsabilitat del medi ambient

en aquest país, que analitzi bé— si en un futur, per exemple, s'ha de modificar aquest punt de les sancions o altres qüestions regulades en aquesta comissió.

Tot, només per concloure, senyora síndica, per a l'interès general, pel medi ambient, i esperem que aquesta llei estableixi més garanties en la protecció de tots els projectes, de tots els plans i de tots els programes que hi hagi en un futur, i també —i en això s'han basat les nostres esmenes i la nostra voluntat que aquest projecte tirés endavant de la millor forma possible— que aquest projecte traslladi la consciència sobre la protecció dels nostres recursos naturals del que tenim aquí al darrere, senyores conselleres, senyors consellers, senyors membres del Govern, senyor cap de Govern, a les futures generacions. Per tot plegat, el nostre vot, repeteixo, serà d'abstenció als articles 8 i 14, favorable a la resta del text legal.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Bonell, endavant.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

Quant a les paraules del senyor Rosell i a les manifestades abans pel senyor Carles Sánchez, la veritat és que en comissió hem treballat força bé i totes les aportacions i les explicacions que han fet s'han debatut en comissió, fins i tot en una compareixença de la ministra, i vam poder esclarir molts dubtes i s'han arribat a acords. I allà, en aquells articles, on no s'ha arribat a acords, bé, també és un posicionament polític, el que ens diferencia. I quant a les sancions, la voluntat és fomentar aquestes bones pràctiques. Vostè sap que, no amb aquesta llei, però amb d'altres lleis que hem sigut una mica més durs en les sancions, també després la ciutadania ho ha percebut malament. Jo crec que no és perquè les sancions siguin més altes que la gent farà millor les coses. El que hem de procurar és ser més pedagògics, explicar i fomentar aquestes bones pràctiques.

Quant a la intervenció, la primera, del senyor Oliver Alís, que després ha matisat en la segona intervenció, perquè primerament havia entès que votava en contra de la llei i després ha dit que s'abstindria, el seu grup parlamentari, mostrar també la sorpresa, com la senyora ministra, perquè la veritat és que el senyor Alís també ha fet aportacions, hem mirat de transaccionar esmenes, quan va venir la senyora ministra a la compareixença privada —a la comissió— per tractar la llei, també es van esclarir molts dubtes... I ara que exposi, avui al ple, tota una sèrie de dubtes que en cap moment han sortit a la comissió, és estrany. I lamentar-ho, perquè jo crec que aquests dubtes, també s'haurien pogut esvaïr en comissió. Ja està.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Govern, senyora Calvó, endavant.

La Sra. Sílvia Calvó:

Sí, molt ràpid. Gràcies, senyora síndica.

Novament insistir, per esvair els dubtes que pugui tindre la ciutadania, que aquesta llei no té cap voluntat d'incrementar els costos de l'habitatge i que justament en la redacció de la llei hem estat molt vigilants per no afegir ni estudis suplementaris ni un procediment molt més complicat. I això també ho hem treballat en el si de la comissió.

Pel que fa a la publicitat, ho ha recordat el senyor conseller, sí que hem discrepat en algun punt, però també recordar que ho hem fet a efectes de simplificació administrativa. I, de fet, també recordar aquesta novetat de les consultes a la ciutadania per a aquests projectes de gran magnitud. Per tant, jo crec que en matèria d'informació pública, fem un pas més, sense entrar tampoc a fer més burocràcia ni a complicar més l'administració.

Pel que fa a l'element vinculant, dir que a nivell de dret comparat, l'avaluació d'impacte ambiental no és vinculant, no exigeixen tampoc les directives europees, ha de ser una consideració més —ho ha explicat molt bé abans el senyor conseller, el senyor Ferré—, ha de ser un element més, però l'òrgan substantiu n'ha de poder considerar altres com podem ser, en aquest cas, alguns aspectes socials o altres.

I finalment, per les sancions, dir que l'import que va quedar recollit en aquest text és coherent amb la resta de legislació en matèria ambiental i, per tant, no s'han volgut modificar en aquest nivell. Però també recordar que la llei preveu un major reforç del control de l'obra i la recuperació o la restauració dels danys si realment se n'ocasionen per l'incompliment de les mesures. Per tant, dona garanties suficients sense haver de preveure nivells importants pel que fa a l'import de les sancions.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Cap altra intervenció?

Senyor Alís, és el seu torn. Endavant.

El Sr. Oliver Alís:

Només per respondre la senyora Bonell i donar el sentit del vot d'aquesta primera part del primer grup d'articles a votar: l'article 8 i el 14, doncs justament em dona peu a respondre la senyora Bonell en aquest sentit. De fet, senyora Bonell, és que es tracta de transaccionar el text en el marc de la comissió i millorar-la, i vostè sap millor que ningú que el nostre grup

parlamentari sempre ha treballat a tal efecte en les comissions. Altra cosa és la visió de la globalitat de les accions. En aquest sentit, del que us responc, senyora Bonell, és el sentit del vot d'aquests dos articles, 8 i 14, que van ser efecte d'esmenes del nostre grup parlamentari, que han anat a enriquir el text perquè s'han votat justament per majoria en ambdós casos, i creiem que hem participat en la millora del text perquè, de qualsevol manera, encara que creiem que aquell text no toca, creiem que com que el text passarà, l'hem de millorar i hem de participar amb la resta de grups parlamentaris.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Senyor Padreny, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies, senyora síndica.

Seré breu. Quan a les sancions, bàsicament, ja els ho he exposat en la meva exposició inicial, el que busquem no és aplicar-les. L'objectiu final és que no s'apliquessin, aquestes sancions. Per això consideràvem que era més efectiu que fossin més altes, sobretot tenint en compte les infraccions que estan relacionades, per exemple, amb les molt greus, per evitar que es produeixin aquests danys al medi ambient. Aquest és l'objectiu inicial. Quan parlem de sancions, parlem de prevenció.

Segon concepte: quan nosaltres parlem de publicitat, vostès anomenen «simplificació administrativa». Aquí no entrem. Nosaltres parlem de democràcia, parlem de democràcia real, parlem de transparència.

I, finalment, quan nosaltres l'hem de vincularitat, volem que l'informe sigui vinculant, parlem d'efectivitat. Parlem d'una llei més aplicable, parlem de creure'ns el projecte de llei, parlem de creure en la protecció del medi ambient.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Alguna altra intervenció?

Senyora Calvó, desitja intervenir?

La Sra. Sílvia Calvó:

Sí, molt ràpid, senyora síndica.

Només agrair el suport dels grups parlamentaris i lamentar l'abstenció de Terceravia, recordant que el cost més important que crec que pot tenir la no aplicació d'una llei com aquesta és malmetre un actiu tan important com el nostre paisatge i les nostres muntanyes, que és un actiu per a la gent que viu aquí, però també per al turista que ens visita.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Acabades les intervencions, i vista la demanda dels M. I. senyors consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de procedir a la votació separada en dos agrupacions de diversos articles del projecte de llei, a saber, primer grup, articles 8 i 14; segon grup, la resta d'articles i disposicions del text.

Procedirem a la votació de la primera agrupació. Recordo que són els articles 8 i 14. S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

17 vots a favor, cap en contra i 10 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovats els articles 8 i 14 del projecte de llei.

Finalment, continuem amb la votació de la segona agrupació. Recordo que són la resta d'articles i disposicions del text.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. secretària:

24 vots a favor, cap en contra i 3 abstencions.

Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovats la resta d'articles i disposicions del text del projecte de llei.

Punt número 7. Examen i votació del Projecte de llei de mesures per a la reforma de la imposició directa i de modificació d'altres normes tributàries i duaneres.

L'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha estat publicat en el butlletí número 7/2023, del 16 de gener.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el M. I. senyor Ferran Costa, nomenat ponent per part de la comissió.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

En la reunió del dia 23 de novembre del 2022, la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost em va nomenar ponent del Projecte de Llei de mesures per a la reforma de la imposició directa i de modificació d'altres normes tributàries i duaneres. Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la comissió.

A l'esmentat projecte de Llei li foren presentades 75 esmenes a l'articulat: 40 esmenes per part del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, 29 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata i 6 esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. La Sindicatura, el dia 16 de novembre del 2022 i als efectes determinats per l'article 18.1.d del Reglament del Consell General i d'acord amb el que disposen els articles 93, 110 i 112 del Reglament del Consell General, va admetre a tràmit les esmenes formulades pels grups parlamentaris.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat projecte de Llei, així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades, foren trameses a la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost el dia 16 de novembre del 2022. La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost, en el decurs de les reunions celebrades els dies 7, 15 i 28 de desembre de 2022 i 12 de gener del 2023, ha analitzat el projecte de Llei i les 75 esmenes que li han estat presentades. De les esmenes que hi figuren, a l'informe de la ponència, 21 esmenes s'han aprovat per majoria, 34 esmenes no s'han aprovat, 4 esmenes han estat retirades, 3 esmenes han estat retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per unanimitat, i 13 esmenes han estat retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per majoria.

Del resultat de la votació de les esmenes presentades pels grups parlamentaris i de les modificacions que s'han dut a terme en base a les propostes de tècnica legislativa i d'adequació a les regles i els usos formals i lingüístics del Consell General, que els membres de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost han considerat escaients fer figurar, se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració del Consell General.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Iniciem el torn d'intervencions.

Pel Govern, senyor César Marquina, teniu la paraula.

El Sr. César Marquina:

Gràcies, senyora síndica.

Senyores i senyors consellers, el nostre marc fiscal té una vida relativament curta, i més si ho comparem amb els marcs fiscals dels països veïns. En el nostre entorn han evolucionat aquests marcs fiscals de forma considerable i no fa gaire va ser quan Andorra va decidir fer aquesta transformació i començar amb la implantació d'un marc fiscal que, a més, es va fer en un temps relativament curt, com comentava. El model fiscal d'Andorra, que tradicionalment es basava en la imposició indirecta, va haver de fer una transformació radical per poder garantir que es tenia, a l'Estat, la capacitat de fer front a totes les seves polítiques públiques. També, al mateix temps, es va buscar establir un marc fiscal que fos reconegut i homologable a nivell internacional, tant per poder signar convenis que ajudin a la competitivitat de les nostres empreses com a l'economia del país. Andorra ha passat a ser un país cooperador i homologable en el context internacional, un element clau per garantir la presència d'Andorra en aquest món cada cop més globalitzat.

Aquesta transformació, que, com comentava, va comportar la implantació de la imposició directa a Andorra, amb les figures conegudes com impost de societats, l'IRNR o l'IRPF, figures que complementaven el ja existent impost sobre plusvàlues de les transmissions patrimonials i de la fiscalitat de l'estalvi.

Com tot sistema que s'implanta, i després d'un període suficientment en funcionament, es veu necessari fer un conjunt d'ajustos i de millores en aquest text original. Aquests ajustos i millores són per obtenir tres objectius principals, que passo a detallar: el primer, la justícia fiscal, el segon seria l'eficiència en la recaptació i, finalment, l'homologació internacional. Uns ajustaments que en cap cas posen en discussió el model fiscal implantat fins a ara al nostre país, un model fiscal reconegut i homologat que ens permet obtenir, com comentàvem, recursos suficients per desenvolupar les polítiques de l'Estat i al mateix temps, aquesta tan necessària homologació internacional, a banda de garantir l'estat de benestar i sobretot no incórrer en els dèficits recurrents en els pressupostos de l'Estat, que a més a més en ens fan suficientment competitius.

Així doncs, passo a destacar els aspectes principals d'aquesta llei, que es compon essencialment de 86 articles, 7 disposicions transitòries, 1 disposició derogatòria, 4 disposicions finals i que modifica fins a 11 lleis, cosa que li dona un caràcter eminentment transversal, a aquesta norma. Per tant, començaré per aquests dos primers objectius: la capacitat de recaptació i justícia fiscal, que al meu parer, van molt entrelligats entre si.

Començaré, doncs, perquè segurament és un dels aspectes principals de la modificació que aporta aquesta norma, que és el tipus efectiu mínim del 3%. Actualment hi ha nombroses societats al país que, tot i tenir fluxos de caixa positius, per tant, que fan beneficis, a base d'aplicar bases de tributació negatives o tenir una eficiència a l'hora d'aplicar les deduccions, tributen un import igual a zero en l'impost de societats. Cal tenir en compte que aquestes empreses, remarco, tenen beneficis i, per tant, estan tenint la capacitat de tributar en aquest IS però per raó de les erosions de les bases de tributació,

no ho fan. Per tant, aquesta norma que estableix aquest 3% del tipus mínim per a aquelles empreses que, recordo, tenen beneficis, evitant d'aquesta manera que les bases de tributació erosionin les bases impositives i es puguin deduir aquest impost al llarg dels anys. Tanmateix, i per fer aquesta reforma una mica més moderada, el que s'ha fet és allargar els terminis en els quals les empreses es poden aplicar aquestes bases de tributació negativa o aquestes deduccions, passant en el cas de les bases de tributació negativa de 10 a 17 anys i de les deduccions, de 3 a 6 anys. Per tant, moderem lleugerament aquest tipus mínim del 3% i aquesta incapacitat de desgravar més enllà d'aquest 3%.

Seguint amb les mesures que tendeixin a complir amb els objectius de la norma, comentaré unes modificacions que bàsicament s'estructuren en base a les deduccions d'aquesta norma, i començaré per la deducció per les noves contractacions. Com deia, deduccions per a noves contractacions. Vista la situació laboral d'avui en dia, en el moment en què ens trobem, on tenim 2.015 llocs de treball oferts al Servei d'Ocupació i tan sols 370 demandants, que —recordo de pas— és la millor dada des de l'agost de 2018, perd sentit continuar amb un model genèric com el que tenim anteriorment. I és per aquest motiu que es disminueixen les deduccions, de 3.000 fins a 1.000 euros, l'import per a noves contractacions. Tanmateix, independentment de la situació socioeconòmica, el que sí que s'ha detectat és la dificultat d'alguns col·lectius d'accedir a mercat laboral. Per tant, el que s'ha fet en aquesta norma també és introduir una deducció més generosa, de 3.500 euros, per aquelles creacions de llocs de treball per aquelles persones de menys de 25 anys, de més de 55 anys i aquelles altres que tinguin una discapacitat reconeguda.

La segona deducció que m'agradaria comentar a la cambra és la deducció per transformació digital. Fins al moment, la norma contemplava una deducció per a noves inversions, de forma genèrica, i que ens ha evidenciat que no complia amb el seu objectiu i que el que al final acaba generant és una erosió excessiva de les bases de liquidació, de la quota de liquidació i, per tant, s'havia de modificar. D'altra banda, el text era massa imprecís i generava dificultats i molta conflictivitat entre l'administració tributària i les pròpies empreses. A més a més, el fet que fos tan genèrica dificultava excessivament la seva aplicació. Per aquest motiu s'ha volgut, a través d'una nova deducció, com he comentat, de transformació digital, afavorir que les empreses puguin gaudir de projectes en aquest sentit, que els millori la competitivitat i l'eficiència en el dia a dia. Al mateix temps, també s'ha precisat molt més quins són els aspectes i els àmbits dels projectes que es tindrien en compte dintre d'aquesta deducció i, per tant, evitem així la conflictivitat que abans mencionava.

La tercera deducció, en aquest cas, per rendiments arrendataris, té a veure, evidentment, amb el fet que el Govern, com ha repetit moltes vegades, és conscient, evidentment, de la problemàtica existent quant a l'accés a l'habitatge i sempre ha dit que no hi ha una solució única i que aquesta solució havia de passar per nombroses accions, segurament disperses en el si de l'ordenament jurídic i també en els projectes. En aquest sentit, aquesta deducció el que ha volgut és introduir una deducció de rendiments arrendataris del 5% per tots aquells lloguers de propietaris que mantinguin un preu inferior a 1.250 euros de lloguer mensual o bé 8 euros per metre quadrat.

I finalment, en aquest apartat de deduccions, però no per això menys important, hi ha les deduccions per mecenatge, que responen evidentment a una demanda de fa molt temps i que ara, aquest projecte de llei preveu la introducció d'un règim de deduccions per mecenatge estructurat en quatre punts essencials. D'aquests punts, el primer seria el règim de mecenatge general, que permet fins a un 20% de deducció del donatiu efectuat. Un segon punt, el qual es considera un règim de micromecenatge, permet donar fins a 100 euros deduïnt el 90% d'aquests 100 euros a l'IRPF i, en aquest cas, posant en valor aquelles accions encara que siguin fins i tot modestes. El règim per fomentar el patrocini i l'esponsorització, que no poden excedir en aquest cas els 100.000 euros, tenen una deducció del 10% d'aquest patrocini a la quota. I finalment, com a quart punt d'aquestes deduccions per mecenatge, hi ha un règim més generós de deduccions del 75% de l'import aplicable a la quota per aquells projectes que per la via de pressupost es considerin projectes d'interès nacional. Per donar algun exemple dels que podrien ser considerats aquests projectes, són aquells que habitualment venen finançats per l'Administració pública, com la Copa del Món d'esquí o els Jocs de Petits Estats, per citar-ne alguns.

Senyors i senyores consellers, amb la present reforma també s'elimina l'abans mencionat impost sobre la plusvàlua i se l'integra dins de les figures existents en l'ordenament tributari. És una important simplificació del model i al mateix temps homogeneïtzar els diferents tractaments de l'IS i de l'IRPF, integrant així l'impost sobre les plusvàlues i les transmissions patrimonials. Tot i així, i sent conscients de la voluntat també de no tensionar més el sector immobiliari, el que s'ha volgut és mantenir un 5% extraordinari, o un 5% de més a més, quant aquest impost, que es pugui aplicar sobre aquelles transaccions que es puguin considerar especulatives i, per tant, que es facin en un transcurs de temps inferior a dos anys.

La norma també introdueix diferents aspectes que contribueixen en major o menor mesura a l'homologació internacional de compliment dels requisits de l'OCDE, com són, a tall d'exemple, la limitació de despeses financeres, el procediment d'arranjaments entre jurisdiccions o l'ampliació de la llista de jurisdiccions amb les quals es fa intercanvi fiscal automàtic. Per tant, reforcem així el compromís d'Andorra per mantenir un model fiscal totalment homologat i d'àmbit internacional.

Per acabar, avui portem al Ple d'aquesta cambra una llei fonamental per tal d'aprofundir en el nostre model fiscal, en la competitivitat de les nostres empreses, en el benestar dels nostres ciutadans i en la capacitat de l'Estat per desenvolupar polítiques que fomentin l'equitat i la prosperitat del país a llarg termini. Això és el que fem avui plantejant una reforma que ajusta i millora aspectes que han plantejat ineficiències en alguns casos, però que manté l'essència d'un sistema impositiu competitiu adaptat a la realitat andorrana i globalment reconegut i homologat.

I ara sí, per acabar, m'agradaria simplement agrair el treball fet per la comissió, que permet clarificar i millorar en certs aspectes aquest projecte de llei que se sotmet avui a votació. Per tots aquests motius, demano el suport de la cambra per a aquest projecte de llei.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem les intervencions.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, senyor ministre, en nom del nostre grup li desitgem molts encerts el que queda de legislatura. I després amb el Govern en funcions, perquè és breu. A partir d'aquí, el nostre grup votarà no. Votarà no a aquesta reforma —ja n'hem parlat a bastament— i aquí sí que puc dir que a nivell de la comissió entre el senyor Enseñat, el senyor Montané i el senyor Carles Naudi, hi ha hagut un bon ambient i hem cercat les màximes solucions possibles però hi ha elements distants. Nosaltres creiem que en aquest moment no toca més pressió fiscal. Toca corregir disfuncions, toquen ajustos, però no més pressió fiscal. Per tant, el nostre vot serà no.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies a vostè, senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Pere López, teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyor síndica.

El vot del nostre grup parlamentari serà d'abstenció, excepte per aquells articles transaccionats que es deriven de l'estatut de l'artista i els quals, evidentment, en haver estat transaccionats, votarem favorablement. De fet, el nostre grup parlamentari, llevat d'aquesta qüestió, no va ni tan sols presentar esmenes a aquest projecte de llei.

I fent-ne una valoració global entenem que el que avui s'aprova és, de fet, un pas enrere en el camí iniciat l'any 2009, i que aquesta reforma fiscal que avui es produeix neix, ja d'entrada, de forma caduca. És una reforma que generarà molts problemes i dificultats i que podria entrar fins i tot en alguns elements de possible doble imposició i, per tant, d'inconstitucionalitat, i que no és per res justa fiscalment. Perquè si es valora el que els nostres empresaris paguen en funció dels resultats, existeix molta disparitat entre sectors al nostre país. I com tots vostès, segurament saben, i com va ser comentat de manera molt àmplia en el si de la Comissió de Finances, i com s'està treballant en el si de la taula creada per modernitzar el nostre sistema fiscal i per avançar, entre altres qüestions, cap a una agència tributària única, és una reforma que ben aviat haurà de ser modificada.

Com deia abans, també s'hi referia el senyor Marquina, l'any 2009 Andorra va iniciar un procés d'homologació en matèria fiscal. Es van aprovar les primeres lleis en matèria d'impostos directes, que es basaven en funció de les comptabilitats o de la facturació. Fins llavors, els impostos tant indirectes com indirectes (*sic*) eren, com es coneix col·loquialment, de caràcter modular. Es basaven bàsicament en criteris com els metres quadrats, fins i tot les taules, els llits o d'altres paràmetres. Si bé en l'àmbit indirecte tots aquells impostos de caràcter modulats van ser reemplaçats per l'IGI, en l'àmbit dels impostos directes continuen existint a nivell comunal impostos que no es basen en els resultats de les empreses, sinó que ho fan en funció dels metres quadrats del negoci, amb un preu per metre quadrat diferent per a cada una de les activitats i també, per exemple, en funció de la classificació que es dona al carrer on es troba el negoci. Si aquests impostos fossin d'import petit o tinguessin una consideració de tipus taxa, això es podria entendre. Però vist el volum que representen aquests impostos, amb la voluntat d'avançar cap a un model sistema fiscal, es tracta del tot d'un anacronisme en ple any 2023. Aquests impostos generen injustícies fiscals, estan sovint basats en criteris arbitraris i generen, a més, inseguretats als empresaris, a diferència dels impostos basats en resultats.

És, doncs, una veritable llàstima que, contràriament al que es va mig acordar en el si de la Comissió de Finances amb motiu de la tramitació d'aquest projecte de llei, i amb la seguretat de que tots els coneixedors del tema saben que caldrà afrontar en la propera legislatura, i —com deia abans— els treballs que hi ha en curs en el si de la taula de treball creada, que no es fes o no s'hagi fet la reforma que tocava fer en aquest moment. Un camí al que caldrà tornar de ben segur al llarg de la propera legislatura.

Al nostre entendre, considerem que fer reformes fiscals en un sentit que no és el bo, que és l'equivocat, i que ben aviat caldrà refer just en el sentit contrari, no és per a res una bona cosa. En tot cas, aquest no és el nostre model fiscal i el nostre vot serà d'abstenció.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor David Montané, teniu la paraula.

El Sr. David Montané:

Gràcies, senyora síndica.

Si em permeteu, abans d'entrar en el fons de la llei que avui sotmetem al ple, m'agradaria fer un breu repàs de la tasca legislativa que defineix l'actual model fiscal i tributari d'Andorra, un model que comença fa més d'una dècada amb l'obertura econòmica on actualment ja és una evidència i ja té els seus efectes sobre la nostra economia. Això ha estat possible en bona part pel treball desenvolupat per adaptar-nos als estàndards internacionals en matèria d'homologació i transparència fiscal —que abans el senyor ministre ja ha comentat—, que ha permès que tinguem actualment un model fiscal competitiu i homologable. A la vegada, hem obert i fet atractiva la nostra economia a la comunitat

internacional. Però aquest procés de preservació de la competitivitat del sistema fiscal i tributari d'Andorra no s'atura, està i ha d'estar en constant evolució. L'hem d'orientar i ens hem d'alinejar com a país amb les directrius internacionals i els seus canvis, també a la seva homologació, signant, per exemple, convenis de no doble imposició.

Senyores i senyors consellers, des de l'inici de la legislatura, el compromís i la línia política en matèria fiscal de les tres forces de la coalició ha estat mantenir els tipus nominals de les diferents figures impositives. I així ho hem fet. També hem de dir que la reforma que debatem avui és la modificació més important i transversal que es realitza des del desplegament del marc fiscal i tributari. Però també és cert que la reflexió sobre si hem de continuar modificant el nostre model fiscal ja es va iniciar amb la tramitació de la proposició de llei de les finances comunals. En el treball sobre aquest text van conservar l'estatus quo que tenen actualment els comuns. La part la vam tramitar igualment per actualitzar-la, vam aclarir conceptes i vam reforçar la seguretat jurídica de les corporacions, entre altres. Però posaré un exemple. Els impostos que es paguen avui als comuns es poden deduir de l'impost de societats, per tant, en alguns casos suposa un menyscapse per part de l'Estat.

Un altre fet que volem recordar és que el senyor Pintat va proposar en el debat d'orientació política l'any 2021 una iniciativa molt positiva: la creació d'una taula de treball en matèria fiscal per debatre i fer una reflexió més profunda sobre quin model fiscal i tributari necessitem per al nostre país. Aquesta taula ja es va reunir i va abordar el tema amb la presència de les diferents institucions: comuns, Govern i també totes les forces dels grups parlamentaris. I ha de tenir continuïtat. A la propera legislatura serà indispensable mantenir la reflexió per definir quin model volem a Andorra, com per exemple, com evitar la doble imposició interna —tal com ha manifestat el senyor López abans—, com modernitzar el nostre model, com ser més competitius i com continuar estant homologats a nivell internacional. En definitiva, que ens caldrà, diguéssim, un diàleg en clau de país.

Senyores i senyors consellers, només una última consideració. Abans d'entrar en el detall sobre el projecte de llei, voldria agrair al Grup Parlamentari Socialdemòcrata, pel que fa referència a les esmenes transaccionades del tema de mecenatge, i també a Terceravia, —encara que m'hagi sorprès el sentit del vot, perquè han transaccionat moltes esmenes per fer una millora del text—, per la bona sintonia que hi ha hagut i amb el bon treball que hem mantingut a la Comissió de Finances. Hem pogut transaccionar diferents esmenes, per tant, hem pogut tenir un millor text.

I ara sí, i com m'he referit, amb aquest projecte de llei som davant de la modificació més important i transversal des del desplegament fiscal, que hi ha a Andorra. Els seus principals objectius, que alguns ja els ha enumerat el senyor ministre, però val la pena que ho repetim. Un és preservar la competitivitat del nostre sistema fiscal, un altre simplificar l'aplicació dels diferents impostos, un altre és corregir disfuncions tècniques del text —després de deu anys valia la pena fer-ho. Millorem part del text per a la seva millor interpretació i claredat, implementem a Andorra la figura del mecenatge —un compromís d'aquesta legislatura al qual em referiré de forma més detallada uns minuts més endavant—, continuar amb la homologació internacional, per exemple, amb la limitació de despeses financeres entre empreses o incrementant la xarxa d'intercanvi d'acords fiscals entre les diferents jurisdiccions.

Actualment Andorra té signat els 35 convenis en matèria de fiscalitat i hem de continuar treballant per incrementar aquesta xarxa. Amb la llei s'afegeixin altres jurisdiccions, com és el d'intercanvi automàtic d'informació fiscal. En un altre ordre de les coses, també és important destacar que, tot i que certs articles seran d'aplicació l'endemà de la publicació de la llei, de forma global la seva entrada en vigor serà a partir de l'exercici fiscal 2024. Amb aquesta limitació temporal ajudem a les empreses i baixem la pressió fiscal, senyor Pintat, els donem més temps per a adaptar-se i també per a recuperar-se de la complicada situació que vam viure durant la pandèmia.

Un cop ressaltats els objectius i terminis, passaré ara a entrar en detall en alguns dels canvis que planteja la llei, els quals també són fruit del contacte amb els diferents agents econòmics, associacions, Cambra de Comerç, pel qual hem recollit moltes de les seves aportacions. El tipus nominal que tots coneixem —l'impost de societats, per exemple,— és del 10%, però amb la reforma que introduïm avui, el tipus efectiu no podrà ser mai inferior al 3%. Per tant, s'introdueix una limitació quantitativa i garantim que cap empresa que generi beneficis tingui un tipus efectiu que siguin nul. També s'incrementa el període de deduccions de 3 a 6 anys. Un altre punt que hem valorat i recollit ha estat el període de deduir les pèrdues d'exercicis anteriors, que hem canviat de 10 a 17 anys.

D'altra banda, i amb l'objectiu d'aquesta llei d'anar cap a la simplificació —que el senyor ministre abans ha detallat—, es deroga l'impost sobre les plusvàlues que s'integra dintre de l'impost de societats, com per exemple. Aquesta simplificació el fa més íntegre, eficient, i facilita la gestió i clarifica quines despeses es poden aplicar. També s'introdueix un nou règim de devolució de l'IGI a la fi de cada període de liquidació, mesura que s'estableix per ajudar a les empreses del nostre país. Amb el canvi tindran més tresoreria i menys tensions. Pel que fa a la modificació de certes deduccions, algunes fan referència a les deduccions de noves inversions que es destinin a projectes de digitalització. Un altre element a destacar fa referència a les deduccions de les persones. Encara que el mercat estigui tensionat, hi ha uns col·lectius que són molt més vulnerables. El projecte de llei ajuda aquests col·lectius.

A més, s'apliquen deduccions als que optin pel mecenatge, un model que ben segur portarà beneficis al teixit cultural, esportiu, social i mediambiental del nostre país. Conscients de la importància d'aquesta figura des del vessant de la implicació de les empreses i de la població amb Andorra i per assolir una societat més cohesionada, li donem un impuls a través d'aquesta llei. A més, a través de les esmenes presentades pels grups de la majoria i transaccionades algunes amb el Partit Socialdemòcrata, encara l'hem potenciat més. Hem ampliat el percentatge del donatiu que genera el dret a la deducció i el límit existent a la base de tributació. De forma paral·lela, hem definit tres línies de mecenatge. Una primera línia és l'esponsorització i patrocini per a artistes i esportistes amateurs o entitats. La segona línia és el projecte d'interès nacional, com per exemple la restauració del pont romànic de Sant Antoni de la Grella, a la Massana. La tercera línia és el micromecenatge, relacionat amb les donacions solidàries a associacions i entitats. Aquest nou model ha estat fruit també de les nombroses reunions que hem mantingut al llarg d'aquesta legislatura amb entitats, associacions, federacions i altres col·lectius. Confiam haver donat resposta a les seves demandes, perquè és en aquest projecte de llei on se li pot donar la millor cobertura. Vist el resultat final, estem orgullosos de desenvolupar per primer cop el mecenatge a Andorra.

Vaig acabant, senyora síndica, però no sense haver fet menció a un altre aspecte del projecte de llei. Fa referència a les deduccions sobre els arrendaments dels habitatges. Via esmenes, els grups de la majoria i Terceravia hem incrementat la reducció de la base de tributació d'un 5% dels ingressos procedents de l'arrendament de l'habitatge a preu assequible, per afavorir aquesta tipologia de lloguer i sumar una acció més per a solucionar la problemàtica d'habitatge que viu el nostre país.

Senyores i senyors consellers, abans de finalitzar m'agradaria recalcar que, malgrat els canvis rellevants que aplica aquesta llei, és necessari no acabar aquí. És necessari que en la propera legislatura es continuï treballant per definir el model fiscal i tributari que volem, sempre mantenint l'equilibri entre ser atractius fiscalment, tenir una pressió fiscal competitiva i estar homologats internacionalment. En base a tot l'exposat, els grups de la majoria votarem de forma favorable el projecte de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Iniciem el segon torn d'intervencions.

Pel Govern, senyor Marquina, té la paraula.

El Sr. César Marquina:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Bé, primer agrair les paraules al senyor Pintat, excepte potser la del sentit del vot, que evidentment no podré agrair. I bàsicament comentar-li que respecte a l'afirmació que aquesta llei el que fa és introduir més pressió fiscal, dir-li que no hi estic d'acord. Per aspectes que ja ha comentat el conseller Montané que, per exemple, permeten l'allargament del temps en el qual les empreses es poden aplicar aquestes deduccions i aquestes bases de tributació negativa i que, per tant, mantenen i continuen donant a Andorra aquesta pressió fiscal molt moderada. Molt moderada, i no ho dic només jo. És a dir, respecte a la metodologia de càlcul del Paying Taxes, que és un índex del qual al final se'n pot deduir la pressió fiscal que estem exercint al nostre país, estem situats en el vintè país sobre els quasi 200 països que segueixen aquest índex. I no només això, també li diré que, arran de les modificacions que introdueix la llei a través les seves simplificacions i a través també de la capacitat inclús de poder recuperar l'IGI o sol·licitar la devolució de l'IGI després de cada període liquidatiu, anirem a posicions molt més avantatjoses i, per tant, ens situarem en una llista en què Andorra estarà com un país amb pressió fiscal baixa o molt moderada.

Quant a les afirmacions del senyor López —que ja entenc que aquesta norma no sigui la que més li agrada o la forma en què s'ha fet li agradi excessivament—, el que fem és justament no augmentar aquesta pressió fiscal i el que segurament a vostès els agradaria més és que augmentéssim aquesta pressió fiscal, segurament doblar o triplicar els tipus nominals o els tipus inclús efectius de tributació en alguns casos. Però en qualsevol cas, no

és el que hem fet, no és el nostre model. Aquesta norma el que ve a fer és també introduir aquesta justícia fiscal que nosaltres sí que veiem i que és necessària després de tant temps o d'aquest temps amb aquestes figures impositives en funcionament. Per a vostès, equitat potser vol dir que tothom pagui més impostos, però per a nosaltres no. No és el model del Govern, i no és el model que estem defensant.

A més, val a dir que aquesta llei, que ja estic d'acord que no resol tots els problemes, i menys respecte a la possibilitat que hi hagi una agència tributària única nacional. Ja hi estic d'acord que això és el que segurament queda per treballar i que evidentment s'hi està treballant —vostè és conscient d'aquestes reunions que ha mencionat, que ja estan en curs—, però no donava lloc en aquesta reforma, en aquesta llei actual, amb un final de legislatura, a poder contemplar aquests aspectes. Per tant, sí, aquesta part que pot quedar oberta, si vol, i de cara a un futur segurament sigui un dels temes a posar sobre la taula, a continuar debatent i arribar a consensos amplis, vist que involucra no només l'administració central, sinó les administracions en general.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Intervencions per part del grup? Senyor Pintat, és el seu torn. Endavant.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

En el nostre grup vam ser molt clars a nivell de la Comissió de Finances i també ho hem estat aquí, en el Ple d'aquesta cambra, en els diferents debats d'orientació política. I crec que una fiscalitat, perquè sigui efectiva, necessita un marc tributari clar i avui dia el marc tributari clar és una barreja, un poti-poti. Voldria dir que és un tema de vasos comunicants entre les principals administracions. D'aquí ve la proposició de la taula per arribar realment a perfilar aquest marc fiscal, perquè realment sigui efectiu i que el Govern pugui fer una autèntica política fiscal. Perquè la política fiscal té molts avantatges i, entre elles, també podria servir per millorar bastant el poder adquisitiu de la gent i incentivar més empreses. I sense, evidentment, descuidar el principi, que els impostos també són per fer front, per tenir recaptació, per impulsar iniciatives i per pagar obligacions, i que just de despeses d'administració i eliminar espirals inflacionistes pressupostàries, també seria essencial perquè hi hagués menys pressió fiscal.

I sí que hi ha pressió fiscal, perquè, de fet, els vasos comunicants no s'eliminen, el tipus nominal no es toca però el tipus efectiu puja —per més que es vulgui dilatar dins una forma de corba de tresoreria, que és el que en explica el ministre— i el model fiscal és el és que és. Si hi ha empreses que obtenen beneficis i tenen bases tributàries negatives, això era una la voluntat de quan es va dissenyar l'impost, que es van permetre una sèrie de condicions. En canvi, si es canvien les regles, es canvien les regles. Per tant, aquí es denota més un afany recaptador. Un afany recaptador que costa d'entendre quan últimament hi ha

hagut tants ingressos i sobretot per la inflació i per l'increment dels productes o per l'aduana. Per tant, sí que hi ha una pressió fiscal.

I, senyor Montané, no sé per què li estranya tant el meu sentit del vot si des del primer dia que li vaig dir. I és un marc que hem estat negociant. Hem presentat esmenes per intentar millorar el màxim possible. I sabien precisament que el sentit del vot seria diferent si vostès s'avenien a mantenir els ajustos o desajustos que hi ha en la legislació actual i eliminar el 3%. Perquè creiem que en aquest entorn d'avui dia, no toca. És per això que el nostre sentit del vot des del primer dia el vam transmetre i en aquest sentit hem col·laborat i crec que hem fet una bona col·laboració fins on hem pogut. Però vostès volen un 3% més, nosaltres no.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Pere López, és el seu torn.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Deixi'm, senyor Marquina, que lamenti una mica el to de la seva intervenció. En tot cas, si vostè vol fer aquest tipus d'intervencions, el mínim que podria fer és ser una mica rigorós. Vostè parla de triplicar o quadruplicar els tipus impositius. No sé si ha tingut temps de llegir el nostre programa electoral, o encara no ha tingut temps de llegir-lo, però és que està totalment fora de marge del que vostè està dient. Si fem un debat, estic encantat de fer-lo, però no fem-lo des del coneixement, des de la informació i parlant de les coses realment com són i no venint aquí a fer no sé quin tipus d'intervenció, que a més em sembla que per la seva situació gairebé provisional em sembla que gairebé no li correspon. Però bé, en tot cas, si vol fer-ho, com a mínim faci-ho de manera adequada, rigorosa i parlant dels tipus que hi ha al nostre programa polític i parlant de forma correcta i amb les xifres que corresponen.

És evident que entre vostès i nosaltres hi ha una diferència en tema fiscal important. Nosaltres entenem la política fiscal des d'una visió de distribució de la riquesa en què els que més tenen, evidentment han de pagar més, i això no passa al nostre país. Tot sovint passa tot el contrari, i això és una diferència clara entre una visió socialdemòcrata de la societat o una visió conservadora de la societat. Però en tot cas, el que estem parlant avui és o era —perquè si ara vol que fem un altre tipus de debat— que el que s'està fent és un pedaç. I el que s'està fent són coses que són fins i tot incorrectes tècnicament i que, per no afrontar el debat de fons de què fer amb els impostos comunals, que són impostos sobre rendiments, sobre hipotètics rendiments però que estan basats no sobre la comptabilitat, sinó sobre la presumpció de que unes activitats guanyen més diners que altres, o que en determinats carrers es pot guanyar més diners que en altres, el que vostès estan fent és un pedaç i és una cosa que ja abans de néixer té data de caducitat. I aquesta reforma que es

fa ara, la propera legislatura s'haurà de modificar. I a més, ho he dit a la meva intervenció, em sembla —ens sembla— que pot haver-hi dobles imposicions i possibles recursos amb liquidacions fiscals per un tema d'inconstitucionalitat, perquè hi han sectors i empreses que el que paguen en el Comú pels seus hipotètics beneficis, és més del que els correspon pagar a nivell de la seva comptabilitat. Nosaltres volem un sistema fiscal just, clar, en què tothom pagui. L'ideal seria que tothom pagués el mateix, per exemple, el 10% per les societats, que és el que nosaltres portem al programa polític, el mateix tipus efectiu que tenen vostès —res de multiplicar ni per tres ni per quatre, tot això que vostè ha dit. Doncs amb aquest sistema fiscal a la vegada —que això a vostès potser els agrada— que uns paguen zero, uns altres paguen el 17, el 18, el 20 o el 25 per cent dels seus resultats. A nosaltres això no ens agrada. Si a vostè això li agrada, a nosaltres això no ens agrada i crec que és un error polític i a més que a nivell, per exemple, de la inversió estrangera, de la seguretat jurídica, aquests impostos comunals són un veritable obstacle, perquè depenen d'una decisió que es pren en un consell de Comú, que decideix quin és el preu que es pagarà en una activitat econòmica o quina és la classificació que se li dona en un carrer i a partir d'aquí et poden multiplicar per 2, per 10, per 25 o per 50 la càrrega fiscal, sense que això necessàriament correspongui als beneficis.

I això es va comentar en el si de la Comissió de Finances, això es va pràcticament acordar entre els diferents grups parlamentaris, hi havia la modificació de la llei de finances comunals a tràmit parlamentari... Després no sé què va succeir, però en tot cas, tothom té clar que cap a on cal anar és cap aquí, i que aquesta reforma va just en el sentit contrari, el que ara s'està fent s'haurà de revertir en la propera legislatura, que el que ara s'està legislant és el contrari del que s'està parlant en la taula que s'ha creat —que va proposar en el seu moment el senyor Pintat— i en la qual administracions comunals, grups parlamentaris i Govern estan asseguts. I no sé què en pensarà vostè. Ja ho he dit, a nosaltres ens sembla que fer modificacions fiscals per anar avançant i per anar millorant el seu sistema fiscal és positiu, fer modificacions que ja se sap abans que s'apliquin que s'hauran de modificar, és un error. Sí, és un error perquè estem agafant un camí que és un camí erroni, que durà molts problemes a l'administració tributària, que genera moltes injustícies i que, ja li avanço, generarà recursos, segurament per doble imposició per part dels empresaris que no estaran d'acord amb aquesta aplicació i que d'aquí a quatre dies, hi hagi qui hi hagi governant, hagi qui hagi als propers grups parlamentaris ens haurem de seure per modificar justament el que avui s'aprova en aquesta cambra.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

El Grup Demòcrata desitja intervenir? No?

Alguna altra intervenció per part de Govern? Senyor Marquina, és el seu torn.

El Sr. César Marquina:

Sí, molt ràpidament. Respecte a la claredat del marc tributari, jo crec que és justament la norma el que ha volgut és clarificar, simplificar i homogeneïtzar alguns tractaments per evitar possibles errors o possibles malinterpretacions de la norma. Quant al tipus, jo em referia al tipus evidentment nominal, que és del 10%, i aquest no s'ha vist alterat. Perquè el que sí que és cert és que el tipus efectiu no és ni molt menys del 10%. El tipus efectiu és del 5,3%. Per tant, aquí, quan jo li deia que potser és una norma que no li agrada excessivament anava més en aquest sentit, i quan diu que, de fet, amb aquest 10% o aquest 5,3% no el voldrien pujar, doncs em sembla perfecte. Però tampoc estic d'acord amb el fet que digui que els que tenen més no paguen i els que tenen menys són els que paguen.

I bàsicament, no sé, per centrar-me amb la figura de l'IRPF, que crec que és la que abasta segurament a molta més gent, el 50% de la gent d'Andorra, dels treballadors, no tributen IRPF justament per les exempcions existents i, per tant, no crec que sigui el cas dir que la majoria del suport d'aquests tributs ho fa la gran majoria de població. Si anem a persones, per donar un exemple, que cobressin 3.000 euros al mes, que no és tampoc, malauradament, el cas de la gran majoria de les persones, estem parlant que tindrien un IRPF del 1,25%. Per tant, no crec que siguin aquestes les persones que estiguin pagant els impostos i que estiguin aportant el gruix dels impostos que financin les polítiques públiques del Govern. Per tant, no estic d'acord amb aquesta afirmació que diu que els que tenen més paguen menys i el contrari.

Vostè parla d'inconstitucionalitat, d'incorreccions, de dobles imposicions. Bé, evidentment no li puc donar la raó. I no només això. Li diria que vostè ha tingut l'oportunitat d'entrar totes les esmenes, com a grup parlamentari, en aquest projecte de llei per, si és el cas, modificar aquestes inconstitucionalitats que aparentment diu que es poden generar i no ho han fet. Han entrat esmenes essencialment en els articles vinculats al mecenatge, que ja em sembla bé, però ara m'està discutint i comentant aspectes sobre la resta de la norma, sobre la que no ha opinat quan potser tenia l'oportunitat en el moment de generar esmenes, fossin o no aprovades posteriorment.

Per tant, remarcar el caràcter d'aquesta norma, que és eminentment de simplificació, de justícia fiscal i d'homologació a nivell internacional.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Altres intervencions?

Senyor Pintat? No?

El Sr. Josep Pintat:

Senyora, síndica, només un aclariment. La intervenció que ha fet el ministre anava dirigida al senyor López o a mi? O als dos? Perquè sinó, sí que intervindria.

El Sr. César Marquina:

De fet, hi havia aspectes comuns de clarificació de la norma i de pressió fiscal. Per tant, he fet una resposta conjunta.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Vol intervenir, per tant, senyor Pintat? Endavant.

El Sr. Josep Pintat:

Sí, només una apreciació.

Miri, aquí no fem el Robin Hood, eh? Escolti, aquí les normes són les que s'apliquen i la gent suposo que fa les seves declaracions entorn de la legislació i dels resultats que surten. I si no és així, ja s'obriran els expedients que toquin a tributs. Per tant, si les normes són així és que hi havia una voluntat política. Sense voluntat política, però, és que estem en un altre lloc. I si ara canvia i precisament és aquesta diferència entre el tipus nominal i efectiu el que augmenta la pressió fiscal. Aquest punt és important. I precisament és aquí on hi ha una mica el desencaixament entre el que són vasos comunicants. Escolti, la fiscalitat ha de ser justa. I tothom paga en funció de la seva proporció i paga tal com està definit el model. Si surt d'això, ja saben el que toca.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Algun altra intervenció per part dels grups?

Acabades les intervencions i vista la demanda dels M. I. senyors... Perdó. Ah, senyor Marquina, perdoni.

El Sr. César Marquina:

Sí. Només contestar respecte a les regles. És evident que hi havia una norma fiscal existent fins a la data, però jo crec que és també una de les funcions del Govern desenvolupar, adaptar, millorar i, sobretot, evolucionar les normes en el moment i en el context en què ens podem trobar, i en el context que evoluciona també a nivell internacional. Per tant, jo crec que és normal, habitual, que unes normes definides en un moment donat, en aquest cas, fa una dècada, es puguin reveure i es puguin modificar per tal de solucionar algunes ineficiències —segurament de la norma—, facilitar, millorar la norma i, sobretot, fer-la molt més actual i molt més nova.

Gràcies, senyor síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

Ara alguna altra intervenció per part dels grups? Ara sí.

Acabades les intervencions i vista la demanda dels M. I. senyors consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de procedir a la votació separada en dues agrupacions de diversos articles del projecte de llei, a saber, articles 22, 22bis, 22ter i 45, i segon grup, la resta d'articles i disposicions del text. Procediríem doncs, a la votació de la primera agrupació, que recordo són els articles 22, 22bis, 22ter i 45.

S'obre un breu període de temps per votar.

La Sra. síndica general:

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

24 vots a favor, cap en contra i 3 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovats els articles 22, 22bis, 22ter i 45.

Finalment, continuem amb la votació de la segona agrupació, que recordo que són la resta d'articles i disposicions del text.

S'obre un breu període de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí.

16 vots a favor, 3 en contra i 8 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovats la resta d'articles i disposicions del projecte de llei.

Fem la pausa de migdia. Reprenem a les 15:30h.

(Se suspèn la sessió. Són les 13.07 h)

(Es reprèn la sessió. Són les 15.33 h)

La Sra. síndica general:

Reprenem la sessió. Bona tarda.

Punt número 8: Examen i votació del Projecte de Llei de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania i en matèria d'arrendaments d'habitatge. L'informe de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat ha estat publicat en el Butlletí número 10/2023, del 17 de gener.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió la Molt Il·lustre Senyora Sílvia Ferrer, nomenada ponent per part de la Comissió.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

El passat 5 de desembre va ser admès a tràmit parlamentari, sota el procediment d'urgència, el Projecte de Llei de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania i en matèria d'arrendament d'habitatge. I, en conformitat amb els articles 92 i 93 del Reglament del Consell General, els grups parlamentaris vam presentar-hi esmenes. En concret, van presentar-se 11 esmenes a l'articulat: 2 esmenes del Grup Parlamentari Socialdemòcrata; 3 esmenes el Grup Parlamentari Tercera Via + Unió Laurediana + Independents; i 6 esmenes, de manera conjunta, els grups parlamentaris Demòcrata i Independent. Les esmenes presentades i el Projecte de Llei van ser tramesos a la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat el 2 de gener. Aquesta Comissió va iniciar els seus treballs el dilluns següent, el 9 de gener, amb la meva nominació com a ponent, i va reunir-se els dies 10 i 12 de gener per realitzar, debatre i votar les esmenes presentades. Ressaltar que 6 de les 11 esmenes presentades van ser aprovades: 2 per majoria i 4 després d'haver estat transaccionades. La resta d'esmenes, 5, no van ser aprovades. En atenció a l'exposat, se sotmet avui a votació d'aquest Ple el text resultant dels treballs en comissió.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora Ferrer.

Acabada la intervenció de la ponent, us informo que s'ha presentat una reserva d'esmena per part del Molt Il·lustre Senyor Carles Sánchez Rodríguez, conseller general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Proposo procedir al debat i votació de la reserva d'esmena i continuar després amb el debat i votació de les altres parts del text. Iniciem el debat de la reserva d'esmena. Reserva d'esmena 1 que es correspon amb l'esmena número 6 de l'informe del ponent de modificació de l'article 2. Intervé per defensar la reserva d'esmena el senyor Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

És impossible analitzar aquest Projecte de Llei i la reserva d'esmena que ara plantegem sense parlar del context en què s'aprova aquesta llei, com hem vingut fent ja també amb la llei anterior i per exemple, també, amb l'esmena a la totalitat de la Llei del pressupost.

Avui en dia el principal problema dels nostres ciutadans no és altre que l'habitatge i, en concret, com destaca el darrer observatori publicat fa només unes setmanes, el percentatge de renda que molts dels nostres ciutadans dediquen al pagament del lloguer. Així, doncs, per a una majoria cada vegada més gran de ciutadans els pisos, els seus lloguers són cars i, per a molts d'ells, són molt cars. El segon dels elements que componen l'actual context és l'elevada inflació, una inflació que finalment ha estat del 7,1 % al nostre país. Més elevada, bastant més elevada que ho ha estat finalment a Espanya i a França, i a la qual el nostre govern, com ja hem debatut diverses vegades, no hi ha volgut —jo diria— o no sabut fer-hi front.

Veiem només alguns exemples per entendre el que és fer polítiques per intentar reduir la inflació, o fer polítiques per intentar o aconseguir augmentar[*sic*] la inflació. Hem vist darrerament com el govern espanyol aquest mes de gener ha suprimit finalment la subvenció als hidrocarburs, un cop s'havia assolit un objectiu important per a ells, com era el de reduir el màxim possible l'índex de preus a final d'any. El nostre govern s'ha negat sistemàticament a prendre en consideració aquesta mesura, així hem acabat el final d'any amb la inflació i encara més, ha aprovat un increment de les tarifes de la llum el mes de desembre perquè, tal com reflecteix la darrera nota estadística, encara s'hagi incrementat unes dècimes més la inflació a final d'any. Més inflació vol dir més pèrdua de poder adquisitiu per a les famílies. Estem, doncs, en una de les pitjors —si no la pitjor, almenys dels temps moderns— crisis de poder adquisitiu al nostre país, i més dificultats per als empresaris per a poder anar aplicant increments de salaris o, com ja s'està veient en molts llocs, amb els actuals costos d'habitatges, fins i tot per a trobar la mà d'obra per poder tirar els seus negocis endavant.

Al nostre entendre, el causant o, com a mínim, el principal causant d'aquesta situació de pèrdua de poder adquisitiu i de dificultats per a la competitivitat empresarial no és altre que la política i els preus de l'habitatge i, per tant, com hem defensat des de fa molts anys, entenem que la principal palanca sobre la qual millorar el poder adquisitiu dels ciutadans i la competitivitat empresarial no és altra que intentar contenir al màxim els preus dels lloguers. I ens trobem amb un projecte de llei que, davant d'uns lloguers que majoritàriament són cars i que suposen per a molts ciutadans destinar un percentatge de renda molt elevat a pagament d'aquest lloguers, permet autoritzar un increment dels lloguers. Per tant, un empitjorament dels mals endèmics que viuen avui al nostre país: més cars els preus dels lloguers, com deia abans, més pèrdua de poder adquisitiu, més dificultats per reclutar empleats o treballadors per a les empreses, més futurs increments de salaris que s'hauran d'aprovar en el futur.

La reserva d'esmena plantejada pel nostre grup parlamentari, a diferència del que preveu el Projecte de llei... El Projecte de llei, recordem, preveu un increment del 5 %, que no és per a res poca cosa, per a aquells contractes que ja es troben vençuts amb el seu termini principal i un increment del 2 % dels contractes que encara no han arribat a la finalització del termini principal del contracte. Contractes que, cal recordar, s'han produït en els darrers anys i que ja s'han fet amb uns preus majoritàriament molt elevats. Nosaltres el que proposem amb aquesta reserva d'esmena és que l'increment per als contractes vençuts sigui d'un 1,25 % i que no hi hagi increment possible en els contractes signats en els darrers

anys, és a dir, que encara no han vençut el seu termini principal, els quals, com deia abans, majoritàriament es troben o s'han celebrat ja amb preus molt i molt elevats.

Per tant, segurament la reserva d'esmena no passarà, vistos els debats que ja s'han mantingut, i continuarem amb aquesta política de pisos i de lloguers cada vegada més i més cars, amb més inflació, amb més pèrdua de poder adquisitiu i pèrdua de competitivitat empresarial.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Senyora Montaner, desitja intervenir en la reserva d'esmena en aquest moment del debat? Endavant.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Votaré en favor de la reserva d'esmena del PS. Penso que ara no es pot pujar de cap de les maneres. Jo he rebut moltes queixes de ciutadans, andorrans i residents que marxen del país perquè no poden viure, i gent que té dos mil euros de sou! I, per tant, és molt preocupant. Jo crec que el Raonador del Ciutadà també va explicar en compareixença els problemes que hi havia, i recolzo plenament la reserva d'esmena del PS.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Joan Carles Camp, endavant.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, nosaltres farem el mateix que en comissió.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Martisella.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies, senyora síndica.

Doncs tal i com ha exposat el presentador de la reserva d'esmena al Projecte de Llei, en breu, quan acabem el debat d'aquesta reserva d'esmena, es sotmetrà a votació la Llei que permet una actualització excepcional de les rendes dels contractes d'arrendament per habitatge, d'arrendament d'habitatge per a residència habitual i permanent per a aquest 2023. Des d'ara ja avanço que els grups de la majoria votarem en contra d'aquesta reserva d'esmena i mantindrem el redactat del Projecte de Llei. Compartim amb Govern la possibilitat d'actualitzar els contractes de lloguer amb els percentatges que aquesta sí que estableix.

Es fa necessari que des de les institucions s'acompanyi tota la ciutadania de manera proporcional i amb corresponsabilitat, ja siguin les persones assalariades però també les persones arrendadores, i en aquest moment de la conjuntura econòmica en què estem vivint. Per tant, el projecte de Llei que es votarà més endavant preveu aquesta actualització de les rendes, però també —i creiem que no es pot desvincular— estableix també l'actualització dels salaris, perquè reitero que no es poden tractar de manera separada un i l'altre.

Aquesta actualització, amb topalls de manera excepcional dels contractes per a l'any 2023, també és una mesura, senyor López, per a la contenció de la inflació. Recordem que, si no es fes aquesta llei, l'augment dels lloguers seria de l'IPC i, tal i com estableix la Llei d'arrendament de finques urbanes, normalment s'han d'actualitzar amb l'IPC i estaríem al voltant d'un augment del 7,1 %. Amb la Llei que votarem després es poden augmentar els contractes vençuts i en període de pròrroga —i l'hi corregeixo— de fins a un 5 %, no d'un 5 %. Per tant, hi ha propietaris que podran fer l'1,25, l'1, el 2, el 3, el 4 o el 5. I per als contractes vigents es podran veure augmentats també de fins a un 2 %. És el que li he dit: la Llei posa un topall màxim, però l'arrendador pot sempre augmentar un import inferior al 5 % o al 2 %.

I com he dit, no podem desvincular aquest debat del fet que el Projecte de Llei també estableix l'obligació d'augmentar els salaris —des del salari mínim fins al salari de l'import de 4.000 euros—, i tot això d'una manera proporcional. De fet, el que ens dona la sensació, senyor López, és que amb la seva esmena vostès el que sí que volen fer perdre és poder adquisitiu a uns, i més precisament als propietaris, perquè tots no són grans propietaris, sinó al contrari: també tenim petits propietaris, petits arrendadors, que tenen la renda com a un únic ingrés i, per tant, també se'ls ha d'acompanyar. Nosaltres el que sí que volem és millorar el poder adquisitiu de tothom dins d'uns paràmetres que, al nostre entendre, creiem que són justos i equilibrats.

I de fet, ja anant més enllà, també li diria que ens agradaria no haver d'intervenir el mercat, ni dels lloguers ni dels salaris. Però som realistes i som conscients de la conjuntura econòmica que estem vivint, i no fer res no seria responsable i, evidentment, perjudicaria també una part de la ciutadania.

Doncs, per tot l'exposat, i també com he dit a l'inici de la meva intervenció, votarem en contra de la seva reserva d'esmena.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel Govern, senyor Filloy, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Filloy:

Sí, gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, el senyor López acabava la seva intervenció exposant que entenia que, aquesta reserva d'esmena que presentaven, que no passaria, i la senyora Martisella, representant dels grups que donen suport al Govern, ja esmentava que hi donarien suport. Espero que, en tot cas, aquesta reserva d'esmena efectivament no prosperi i, si em permet, també li explicaré el perquè. D'entrada penso que aquesta proposta que vostès fan... com sempre només que busca el titular i l'expectativa, diguéssim, més mediàtica possible.

En tot cas, li ho explicaré: penso que la proposta que fa Govern i que fan els grups parlamentaris que li donen suport té en compte des de les persones i les famílies vulnerables fins al sector immobiliari del país, ja que són àmbits indissociables, senyor López, per a promoure polítiques d'habitatge. No podem avançar en matèria d'habitatge menystenint a una de les dues parts. Sense privats que generin oferta simplement el dret a l'habitatge no seria possible. I per tant, tenint en compte aquests principis i amb aquesta mesura... i per tant i amb aquesta mesura no apliquem l'IPC, sinó que fem una actualització continguda en atenció a si el contracte està vençut o no —com explicava la senyora Martisella—, hem de permetre, senyor López, l'actualització de les rendes perquè és l'única manera de generar confiança en el mercat. És l'única manera.

La suspensió de l'actualització de la renda o l'increment mínim que proposen vostès empitjora la situació de cara al futur, perquè de cap manera incentiva la inversió en el mercat de lloguer. Insisteixo: nosaltres, com a govern, evidentment, i els grups parlamentaris, prioritzem a les persones i a les famílies, però no hem d'oblidar-nos de l'altra part. I el Govern ha de donar una resposta equilibrada i atendre tots els interessos en joc.

D'acord amb les dades disponibles, els contractes de lloguer vigents superen els deu anys, senyor López, i, per tant, tenen rendes antigues. En molts casos, els propietaris no han aplicat mai l'IPC i, en altres, s'han vist alterats aquests IPCs o aquestes pujades per les polítiques posteriors a la crisi immobiliària. És, per tant, també de justícia i equitat actualitzar aquestes rendes de lloguer, si bé de forma controlada fins a un màxim del 5 % però, com a mínim, perquè aquests propietaris puguin fer front als increments que també suporten.

Pel que fa als contractes vigents, l'actualització és inferior fins i tot a etapes no inflacionistes. Proposem, doncs, un 2 %, una mesura continguda però que alhora respon a la necessitat de generar confiança en el mercat. Els percentatges que s'han establert per actualitzar les rendes de lloguer han tingut en compte l'índex de revaloració de salaris, ja que en tot cas —i també ho deia la senyora Martisella— són inferiors a aquesta revaloració. És a dir, que es prioritza la millora del poder adquisitiu de la ciutadania i s'adopta una política de contenció de la inflació mitjançant una actualització moderada de les rendes. Però és que,

a més a més, no hem d'oblidar tot un seguit de mesures —i si em permeten, ràpidament, o si no ja ho faré a l'exposició final—, en tot cas, tot un seguit de mesures que hem adoptat aquest Govern, i sobretot aquest mes de juny passat, que han estat per millorar les condicions i la capacitat econòmica de les persones i famílies amb la darrera Llei de mesures de millora del poder adquisitiu de les persones.

Senyor López, jo penso, i li deia al principi de l'exposició, penso que, sincerament, no és o no hauria de prosperar la seva proposta, perquè penso que el que hem d'evitar al màxim és de polaritzar i confrontar la nostra societat: propietaris d'una banda, i persones i famílies d'una altra. No va d'això. El nostre deure és treballar sense defallir, evidentment, per trobar un equilibri que doni una resposta mínimament acceptable a tots els actors. Cal que continuem treballant per construir unes futures polítiques i estructures d'habitatge que ens permetin, en moments de tensió, poder complir el mandat constitucional del dret a l'habitatge, però també del dret a la llibertat de pactes. Com li deia, senyor López, no serà enfrontant la societat que resoldrem els problemes. I, en aquesta matèria, els uns i els altres són imprescindibles i —li ho torno a recordar, i amb negreta si em permet— indissociables per a avançar en un model equilibrat en polítiques d'habitatge.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Altres intervencions?

És el seu torn, senyor Pere López, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Bé, jo diria que la senyora Martisella ha dit que no donarà suport a la reserva d'esmena, no pas que donaria suport. En tot cas és coherent amb el que ha sigut la política, tant dels grups parlamentaris que donen majoria, donen suport al Govern, com del mateix Govern. Jo, el que els diria a tots dos, la senyora Martisella i el senyor Filloy, és si vostès surten una mica al carrer, parlen amb la gent, llegeixen els resultats de l'observatori que publica... que es publica de manera semestral, si van tenir ocasió d'escoltar la compareixença del Raonador del Ciutadà —a què ara feia referència la senyora Carine Montaner— i si acaben de veure una mica quina és la situació real que viuen cada cop més persones al nostre país.

El senyor Filloy ens parlava d'una situació equilibrada al mercat de l'habitatge. Ara, clarament, és un mercat absolutament desequilibrat en què hi ha gent que està fent molts diners, moltíssims diners i que, d'altra banda, hi ha molta gent que està tenint un gran patiment i una gran preocupació pel seu futur i que veuen com molta part del seu salari se'n va cada mes per pagar aquests costos. I aquesta és la realitat. A partir d'aquí, vostès quan legislen, i així ho han fet al llarg de tota aquesta legislatura, i ara amb aquesta revisió de rendes, ho fan sempre tenint en compte aquests petits empresaris que els serveixen de, jo

diria, d'excusa o de pretext per a permetre actuacions que són clarament contràries a l'interès general avui en dia. Jo ho deia abans. Els pisos són cars: això és una opinió generalitzada que pot contestar qualsevol persona. Qualsevol mesura, com la que s'està fent ara, per a què siguin més cars és ja de per si una errada. Si es permeten augmentar un 5 %, si els contractes nous, que s'han celebrat majoritàriament amb uns preus més elevats s'incrementen més, això generarà més dificultats.

I, a partir d'aquí, sembla molt bé el que vostès puguin fer. Vostès legislen cap a la part de població que creuen que segurament han de deure més rèdit en el terreny polític, o consideren que els interessa més, i el balanç de la seva política d'habitatge és la que és, senyor Filloy. Vostè pot agafar —que suposo que no s'ho té com a lectura de capçalera— l'observatori de quan va començar vostè de ministre i com està ara, i cada sis mesos la situació està pitjor, i cada vegada hi ha més gent que està preocupada per l'habitatge. I vostè ens va explicant, i ara suposo que després, amb la intervenció del Projecte de llei, ens tornarà a recuperar totes les seves intervencions anteriors de les mesures que vostè ha fet, que no li discutim. Ja li hem dit moltes vegades: errònies, com aquesta que s'està fent avui en dia, i mentre es vagi vostè prenent, o el seu Govern, prenent decisions en aquest sentit, la situació cada vegada estarà pitjor.

En tot cas, nosaltres penso que hem explicat clarament, de manera coherent, el que convé ara. I la palanca, que és un terme que sempre molt, en aquests moments importants per millorar el poder adquisitiu de les famílies i la capacitat empresarial, no és altra que els costos de l'habitatge, si vostès volen continuar per aquesta via inflacionista, de pèrdua de poder adquisitiu —és el que han vingut fent— la situació cada vegada continuarà pitjor.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Els grups desitgen intervenir en la reserva d'esmena? No? Grup Parlamentari Independent, senyor Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

El cert és que, senyor López, jo no pensava intervenir, però penso que val la pena aportar una miqueta de context a les seves intervencions. Jo penso que vostè està aprofitant aquest mecanisme de reserva d'esmena per centrar-se únicament en el contingut d'aquesta esmena, i entenc que ho fa des de l'oportunisme i la facilitat d'estar a l'oposició, per una banda, i, de manera expressa, dissociant el contingut de la seva esmena de tot el text que avui posarem a disposició d'aquesta cambra per a la seva votació. I ho entenc, que ho faci de manera interessada, òbviament amb unes eleccions a tocar, per dir allò que molta gent vol sentir, però no s'hi val fer-ho des de la tergiversació dels arguments, que és el que intentaré demostrar ara que vostè està fent.

Ho he dit ben clar: vostè està dissociant la mesura que vostès han proposat en aquesta esmena d'allò que fa la llei d'avui. La llei d'avui, de manera inèdita, farà pujar els salaris de la gran majoria dels ciutadans i ciutadanes d'aquest país, que això no havia passat, gairebé de forma inèdita, fins a uns salaris prou elevats. Tots aquests salaris pujaran, amb la qual cosa l'augment d'aquests salaris farà superar, amb escreix, la repercussió que pugui tenir aquest increment moderat i contingut que mencionava el senyor Filloy a l'hora d'accedir a l'habitatge. I per què es fa això? Doncs per trobar punts d'equilibri. Perquè vostè no explica, en aquest discurs electoralista que ens ha proposat, totes les contradiccions en què cau i les repercussions i efectes perniciosos que actuar de la manera que vostè actua —això, per fer sentir i donar un missatge que és erroni— tindria a mitjà i llarg termini. I tindria a mitjà i llarg termini justament per a aquelles persones que busquen accedir a un habitatge de lloguer i de lloguer assequible.

I li ho explico: la pujada de lloguers, per una banda, serà molt inferior —en els dos casos que plantejem— a la pujada que es tindrà salarial amb aquest increment d'IPC d'obligat compliment que obtindran tots els ciutadans. La meua pregunta és: com és que el discurs que ha fet avui vostè no el va fer en ocasions anteriors, quan hem aprovat mesures similars, quan hem parlat de l'habitatge? Entenc que ho fa simplement per unes intencions electoralistes. Vostè acusa la majoria que s'incrementen els lloguers amb la nostra proposta, i es posen les mans al cap. Perdoni'm: la seva esmena també incrementa els lloguers. Per tant, expliqui-ho. Vostè, en una part de l'habitatge de lloguer d'aquest parc immobiliari, també hi estan aplicant una pujada. Per tant, no acusi la majoria, i no faci escarafalls sobre propostes que vostès imiten. L'únic que fan és maquillar-ho amb un percentatge diferent per a això, per a quedar bé de cara a la galeria.

La gran diferència d'estar asseguts a l'oposició d'estar asseguts a les bancades que donem suport a la majoria és el sentit de la responsabilitat, perquè per governar es governa per a tothom. I vostè, com li recordava el ministre Filloy, està menystenint una part de la societat, clarament amb aquest enfrontament que vostè proposa entre llogaters i propietaris. Expliqui'm, si s'apliqués la seva mesura, com quedarien totes aquestes persones que tenen dificultat avui en dia d'accedir a l'habitatge de lloguer quan veiessin que, gràcies a la seva proposta, cap inversionista, ningú vol invertir en creació de parc immobiliari de lloguer, ja que estan condemnats que si mai —hipotèticament, que quedi clar— governés PS, deixarien que els lloguers s'apugessin? Quin inversionista tiraria endavant, com a mena d'incentiu, per garantir que tindrien un retorn a la inversió en aquest mercat d'habitatge de lloguer? Ningú. Ningú. Per tant, vostè amb la seva proposta el que està fent és deixant deseparats a tot un col·lectiu a mitjà termini, fent-lo sentir allò que creu vostè que volen sentir, però des de la irresponsabilitat; sense contenir, sense tenir en compte els efectes perniciosos de la mesura que vostè està proposant.

Per tant, el que li dic: governar suposa governar per a tothom, i governar des de la responsabilitat, i no governar només a curt termini, mirant els possibles efectes electoralistes que pot tenir una o altra proposta, sinó governar per a tots els ciutadans. Amb la qual cosa, que quedi clar que tots els consellers i conselleres generals de la majoria no donarem suport a la seva reserva d'esmena.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Costa.

Senyora Martisella, és el seu torn ara pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies, senyora síndica.

Simplement era per reiterar una mica i contestar el que ha dit el senyor López, que em dona la sensació que vostè, la política és que els propietaris són els dolents i que no els hi hem de donar —perdonin l'expressió— ni aigua. Creiem que, tal com li hem exposat i li hem explicat, nosaltres hem de trobar el punt d'equilibri, i no només hem de tirar la balança ni d'un costat ni de l'altre. I el que no pot fer vostè —ja li he dit a la meva intervenció— és desvincular i només parlar de l'augment de les rendes, sinó que la llei també estableix l'augment dels salaris —del salari mínim fins al salari de 4.000 euros—, i això per intentar trobar la millora del poder adquisitiu.

I li torno a repetir: la llei, el que estableix, és un augment de les rendes, dels contractes de lloguers de les rendes antigues de fins a un 5 %. Per tant, hi haurà propietaris que potser —que ja ho han fet saber també als seus arrendataris—, que potser només augmentaran a l'1 %, o no l'augmentaran. I per tant, el que sí que creiem és que hem de trobar aquest punt just. I tal com ha dit el senyor Costa, la seva proposta també no queda exempta de no augmentar les rendes. Per tant, vostè també amb la seva reserva d'esmena el que fa és demanar que també s'augmentin els lloguers.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora Martisella.

Senyora Montaner, havia aixecat la mà, finalment? Intervingui ara, si us plau.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Jo convido: convido realment tots els membres d'aquesta cambra a mirar la compareixença pública del Raonador del Ciutadà i potser que sí que obriran els ulls. Potser sí que obriran els ulls. El Raonador del Ciutadà va ser molt contundent, i amb raó, perquè la gent està marxant d'Andorra. Està marxant d'Andorra. Andorrans i residents. D'aquí poquet a les empreses —ja us ho dic— els faltaran treballadors, perquè si no es poden allotjar no vindran. No residiran aquí. Ja tenim problemes ja per trobar metges perquè no els hi compensa: «a veure, el preu del lloguer, el meu salari. Doncs no vinc. No vinc». Veieu, el problema que hi ha? És que ara hem d'agafar el *toro* per les banyes. I és clar, no ens podem permetre —jo crec— d'apujar els lloguers. Realment invito tota aquesta cambra, inclús la gent de Govern, a mirar la compareixença del senyor Raonador del Ciutadà, el Marc Vila.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

El Govern desitja intervenir? Senyor Filloy, és el seu torn.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies, senyora síndica.

Aviam... És que és difícil començar perquè és que sembla que, d'alguna manera, ens situen a la gent de Govern en una esfera com que no trepitja al carrer. Jo, senyora Montaner, no sé si vostè viu també en alguna esfera en la qual jo no visc, però és que jo també trepitjo el carrer. Tinc les meves xarxes socials igual que vostè. La gent segurament... Jo crec que segurament em contacten molt més a mi que a vostès, preocupats per la matèria de l'habitatge. Gairebé estaria segur, perquè entenc que soc el referent i les persones s'adrecen a mi en aquest context. Soc conscient de les dificultats que hi ha al carrer, senyora Montaner. Soc conscient de moltes realitats molt difícils, algunes d'elles pròximes i de gent que conec molt bé. I, per tant, no ens poden situar en una esfera que està totalment allunyada de la realitat, ni molt menys. Per tant, tenint en compte aquesta proximitat que tenim totes les persones d'aquest país amb tots els nostres veïns, ciutadans i ciutadanes... perquè, al final, aquest contacte directe no se l'atribueixen exclusivament a vosaltres: el tenim tots, i sabem la realitat.

Les propostes del Raonador del Ciutadà i la postura del Raonador del Ciutadà, la conec perfectament. Durant quatre anys he estat amb el Raonador del Ciutadà en les taules o a la Comissió Nacional de l'Habitatge. Soc conscient de la problemàtica, i per això totes aquestes mesures que hem anat proposant en aquesta legislatura han vingut a aportar solucions; com a mínim, a amortitzar les dificultats que tenen moltes persones i famílies. Però no és una solució fàcil; no és un problema relativament senzill d'arreglar amb una llei. Amb una llei això no s'arregla d'avui per demà: tots hem de ser conscients d'aquesta situació. I menys amb propostes com la que veiem avui, que l'únic que busquen —i començava el meu exposat— és el titular fàcil i gratuït, que és de dir «escolti, miri, nosaltres... no s'apugin els lloguers». No apujar els lloguers — li deia a la senyora Martisella i li deia al senyor Costa—, l'únic que fa, posant a zero l'increment dels lloguers, és que l'oferta disminueixi perquè els propietaris, alguns d'aquests propietaris, que realment que fa molts anys que no apugen tampoc els seus lloguers, no poden ni fer-se càrrec dels increments de costos que també tenen ells atribuïts a l'IPC. Per tant, el Govern, el que ha de fer amb aquesta situació, és trobar una situació equilibrada, justa i que doni resposta a tots els interessos. Compte!, i li ho torno a dir, sent conscients de la realitat, i per això hem aportat moltes —diria jo— palanques, o hem mogut palanques durant aquesta legislatura. Però encara ens en queden, senyor López, i és veritat, i probablement això traspassarà aquesta legislatura... Probablement, no: traspassarà aquesta legislatura. Però hem iniciat un camí, que a la llarga ens haurà de donar resposta.

Ja ho sé que vostè diu que no. Ja ho sabem tots, que si vostè hagués estat aquí, aquesta problemàtica no existiria; no aquí: arreu, segurament, perquè el seu model el podríem haver exportat a molts països on hi ha aquesta problemàtica i a moltes ciutats que no saben com resoldre. Però segurament, veient les seves solucions, l'haurien trucat per resoldre això en totes les ciutats europees mateix; ja no aniré a buscar ni altres ciutats fora d'Europa.

Per tant, toquem de peus a terra, no siguem demagògics, no vulguem vendre allò que no sabem solucionar amb una sola llei; continuem sumant i fent aportacions d'aquest tipus com la que aportem avui, que és una llei que ens permeti, com deia el senyor Costa, combinar l'increment dels lloguers per sota de l'increment dels salaris. I per tant estem fent guanyar poder adquisitiu a les persones per sota inclús de les pensions, incrementant les pensions de la CASS, incrementant les pensions de solidaritat de la gent gran i de les persones amb discapacitat. I no només ho fem avui, és que ho vam fer el juny passat també. Per tant, gairebé en un any li diria que ho hem fet dues vegades. Ja no li parlo, i no li vull tornar enrere de les vegades que hem fet en aquesta legislatura proposades per incrementar la capacitat econòmica de les persones i les famílies.

I no tinc gran cosa més a dir.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem un altre torn d'intervencions.

Senyor Pere López, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, és el seu torn.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, per rebatre una cosa que, per molt que es digui —i ho ha dit més el senyor Costa que el senyor Filloy, però ho han dit tots dos—, no té cap mena de lògica ni sentit, i que ara miraré d'explicar, que és això que mesures que es puguin prendre amb relació als increments dels lloguers fan que cap inversor pugui veure que és un mercat en què interessa invertir i fer pisos. Fins on sabem nosaltres, el mercat de lloguer és un mercat lliure. Per tant, quan un constructor fa un edifici, fa els seus càlculs, compta el seu finançament, el cost de l'obra i estableix, en funció del benefici que pot obtenir, el preu de lloguer que vol; aquell preu de lloguer que li permet retornar la inversió feta amb els anys que ha calculat amb la seva negociació amb l'entitat de crèdit. Per tant, el que estan dient no té cap mena de lògica. És més, el que estan dient, o el que estic jo explicant ara, va en contra d'incrementar lloguers com vostès plantegen. Perquè els lloguers que ara vostès permeten incrementar estan basats en una sèrie d'obres que ja estan fetes, pagades en molts casos i finançades —en alguns casos amortitzades i reamortitzades—, i a les quals l'increment de l'IPC no suposa un increment de costos; no els suposa, efectivament, un increment de costos d'una obra que ja està pagada. Per això nosaltres hem proposat un 1,25 %. Sí que hi ha un increment de costos amb els subministraments, amb els

manteniments, amb alguna de les partides del compte d'exploració... Però el gran gruix, que és l'obra, el finançament, això no es veu afectat per l'IPC. I, per tant, permetre aquests increments és permetre un benefici addicional extraordinari cap a aquests empresaris en un context en què els lloguers són cars.

La nostra mesura, que sí que planteja un increment i que no volem fer res en contra dels empresaris, és un increment ponderat i moderat que permet incrementar els lloguers que fan més de cinc anys en aquest 1,25 %. I per als contractes nous que molt majoritàriament —només cal veure la informació que surt en premsa, els anuncis— són molt elevats, entenem que no correspon cap increment. Són contractes que s'han fet amb uns preus elevadíssims i, per tant, la nostra mesura sí que és una mesura que busca un equilibri. Busca protegir els propietaris que ja han fet una inversió però que majoritàriament està amortitzada, pagada i finançada, i que permetre'ls aquest increment del 5 % és permetre un benefici extraordinari, mentre a l'altra banda els seus llogaters tenen cada vegada més dificultats per poder pagar la renda.

Jo no entraré a si vostès veuen la realitat o no la realitat; els números parlen per si sols, els informes que es publiquen, la compareixença del Raonador, les demandes, les queixes. Hi ha coses que es poden discutir, però hi ha coses que ens sembla que té poc sentit discutir. Hi ha dades objectives, estudis que estan fets per part d'instituts públics o d'organismes públics que no són vinculats al Partit Socialdemòcrata, que demostren que les coses cada vegada van a pitjor. I aquesta és la realitat. I, per tant, com vostès deien, vostès també volen incrementar. Sí, nosaltres entenem que és una mesura lògica que els empresaris puguin, els propietaris puguin incrementar, en aquella part de costos que se'ls ha augmentat, una part del lloguer. Però que la part principal, com deia abans, que és la construcció, no té cap mena de lògica. I, per tant, hem fet aquesta proposta de l'1,25 % que lligava una mica amb allò que havíem proposat quan hi havia l'anterior projecte de llei, que parlava que s'incrementés el lloguer el 25 % de l'increment salarial que es pugui produir.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Senyora Montaner, seria el seu torn ara, si desitja intervenir. No?

Altres intervencions? Senyor Costa, pel Grup Parlamentari Independent, endavant.

El Sr. Ferran Costa:

Si Govern no fos —gràcies, senyora síndica—, si Govern no fos plenament conscient de quina és la situació actualment al nostre país, no s'hauria molestat, una vegada més, a entrar un Projecte de llei de mesures urgents per la millora del poder adquisitiu de la ciutadania i en matèria d'arrendaments d'habitatge. Per tant, si ho fa, i ho fa d'una manera decidida amb unes propostes, jo diria que molt més enllà de valentes —busquin vostès el qualificatiu que li vulguin donar—, no estaríem parlant.

Per tant, senyor López, jo entenc; jo entenc que segurament des de la seva frustració, avui que el Govern proposa unes molt bones mesures... Perquè ningú no s'enganyi, avui tots els ciutadans i les ciutadanes d'Andorra, un cop votem aquesta llei a favor, estaran en millor situació que no ho estan en aquests moments. Tots i cadascun dels ciutadans i ciutadanes d'Andorra, un cop s'aprovi la llei d'avui, un projecte de llei que ens proposa Govern, estaran en una situació financera millor que en el moment que nosaltres ara estem parlant. I això és l'important. I el que és més important: és una proposta, és un projecte de llei que ve des del Govern amb el suport de la majoria parlamentària d'aquesta cambra.

Per tant, jo entenc que vostè vulgui incidir i es posi en aquests aspectes tècnics de... Segons vostè, és una fal·làcia el que li diem el senyor Filloy i jo mateix dels efectes perniciosos que podria tenir una mesura com la que vostè proposa. Doncs estem en desacord: simplement vostè diu una cosa, nosaltres en diem una altra. Però és que ha augmentat vostè el nombre de fal·làcies en aquesta segona intervenció. Vostè ha dit: «el mercat del lloguer és un mercat lliure». Jo li diria «ho hauria de ser». Ho hauria de ser. Ho és?, no. I vostè sap perfectament que tota aquesta legislatura hem estat intervenint el mercat de lloguer justament per pal·liar el greu problema, el greu problema!, que hi ha —i tothom n'és molt conscient— respecte a accedir a un habitatge de lloguer a preu assequible. Per tant, el mercat de lloguer no és un mercat lliure ara per ara. Ens agradi o no —a mi no m'agrada—, però no és un mercat lliure.

Dit això, vostè també que el preu del lloguer pot posar el que vol: no. Fa cinc anys que no estem deixant que es posi el preu que es vulgui. Per tant, per tant no falti a la realitat quan, amb aquestes mesures, el que fem és atenuar, atenuar els efectes perniciosos que podria tenir una congelació de preus de lloguers, perquè estem incrementant més el poder adquisitiu de tots els ciutadans amb aquesta pujada de salaris que parlarem en el gruix de la llei. El que fa vostè és dissociar una cosa de l'altra i no poden anar dissociades perquè estan en el mateix Projecte de llei, amb la qual cosa —insisteixo— pensem que hem trobat el punt d'equilibri en el qual totes les parts... També s'oblida dels petits propietaris. Vostè, diuen: «no, no pateixen, ja tenen amortitzada la despesa». Escolti, hi ha molts petits propietaris, hi ha propietaris d'habitatges, amb un sol habitatge que posen a lloguer, que han d'afrontar despeses. Sí: despeses de manteniment. Òbviament no de la construcció, i de l'amortització de la construcció, però despeses de manteniment. Aquests petits propietaris també tenen afectacions amb la seva pujada de l'IPC, i s'han de mantenir aquests pisos... O és que vostè el que vol i pretén és precaritzar aquests habitatges de lloguer per a les persones que hi viuen?

Siguem conseqüents, siguem pragmàtics i siguem realistes. Governar és fer-ho des de la seriositat, i és trobar els punts d'equilibri que conjuminin justament totes aquestes necessitats. I pensem que aquest Projecte de llei així ho fa.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Costa.

Senyor Enseñat, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

La idea del senyor López no és inexistent i no ha deixat de ser una teoria. S'ha provat, ha sigut una teoria o una proposta provada en altres països. Per exemple, l'any 54 a Espanya es va aprovar la *Ley de Viviendas de Renta Limitada*, que després va ser complementada l'any 64 per la *Ley de Arrendamientos Urbanos*, que justament va donar el fruit que és la renda antiga, que és molt coneguda a Espanya per ser una llei justament franquista. Aquesta llei va provocar una cosa que no va provocar a la resta d'Europa, que va ser que justament va deixar d'existir inversió en pisos de lloguer. I aquest és un dels motius pels quals encara avui en dia a Espanya és tan difícil, justament, trobar pisos de lloguer. I justament és el país de tot Europa on hi ha més gent que ha d'estalviar per acabar comprant una renda, un pis perquè manca renda de lloguer. Vostè ha copiat una llei que ja existeix, i ja va donar un fruit que va ser un desastre —en aquest cas, econòmic— a Espanya com era una llei franquista de limitació de rendes.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Govern, endavant, senyor Filloy, és el seu torn.

El Sr. Víctor Filloy:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Per donar continuïtat una mica al que deien el senyor Costa i el senyor Enseñat amb la seva exposició, i també lligar-ho amb el que deia el senyor López: efectivament, vostè té raó, senyor López. Tots aquells habitatges de lloguer que surten al mercat avui en dia nous evidentment no estan limitats. Però penso que ha de fer l'exercici de pensar més enllà, en el sentit que totes aquelles actuacions que fem per intervenir el mercat —i com vostè sap, gràcies a la iniciativa del Govern, el mercat del lloguer, ja vigent, està intervingut— generen por. Vostè és del ram i vostè sap, a més a més, que tot la matèria econòmica, els diners són porosos i, en el moment que veuen situacions de risc, no es mouen amb la facilitat o amb la transparència amb què s'haurien de moure. I en aquest sentit, el que passa és que si nosaltres encara intervenim més el mercat, és a dir, ja tenim els contractes prorrogats automàticament, però si no deixem que aquests propietaris que estan avui en dia llogant pisos puguin incrementar un percentatge —recordo: per sota de l'increment del cost de la vida i per sota de l'IPC i per sota de l'increment que fem avui dels salaris— com a mínim, aquests propietaris que, a més a més, han d'assumir certs costos —és veritat que probablement aquests edificis, com diu vostè, ja estan amortitzant—, però els costos de manteniment de l'edifici moltes vegades van a càrrec d'aquests propietaris (pintures, a reparar escales, ascensors, portes de garatge, increment dels costos d'explotació, etcètera, etcètera). Si no deixem que aquests propietaris puguin incrementar contingudament —repeteix: contingudament— aquests increments, provocarem que el dia que li quedi un

habitatge lliure a aquest senyor no el torni a posar al mercat de lloguer perquè tindrà por; tindrà por d'aquesta intervenció massiva.

I esperem, i espero de tot cor, que vostès no arribin mai a governar, perquè si no realment hi haurà molta por al mercat de l'habitatge. Perquè el fet de voler fer les polítiques que vostès volen aplicar, d'aplicar limitacions de preus, d'aplicar totes aquestes mesures intervencionistes fins al màxim exponent, justament el que provocaran serà l'efecte contrari. Jo li deia abans a l'exposició de la reserva d'esmena: no són indissociables; la realitat del propietari i la realitat de l'inquilí han d'anar juntes. De manera continguda, això sí, per part sobretot, dels propietaris. I hem de vetllar perquè no hi hagi aquests abusos —que hi són, ja li dic, perquè també trepitjo el carrer—. Però justament aquestes mesures el que venen és a regular aquestes situacions i evitar situacions de picaresca. I per això avui, al mes de gener, ens trobem avui aquí discutint aquesta qüestió, per evitar justament que l'increment MIRI dels lloguers sigui del 7 %, o del 7,1 % —en aquest cas estaran per sota—. O per evitar que no puguin fer fora a una persona de casa seva perquè se li ha acabat el contracte, i aquesta persona pugui demanar una pròrroga suplementària. Perquè aquelles persones que viuen en aquells habitatge vegin incrementat el seu salari del nucli familiar. O, si hi ha una persona pensionista, que tingui un increment de la pensió. Aquesta llei el que fa és tot això: és protegir-ho. Ara bé, no ens anem als extrems ni intentem polaritzar la societat en aquest país perquè és que, si no, arribarem a situacions difícils de gestionar.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem un altre torn.

Senyor Pere López, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, endavant.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Abans de contestar al senyor Filloy, deixi'm que no pugui sortir de la sorpresa d'entendre que els problemes de l'habitatge l'any 2023 a Espanya tenen el seu origen en una llei franquista de l'any 54, segons ens ha explicat el senyor Enseñat.

Però bé, en tot cas, el senyor Filloy ho explicava perfectament. És a dir, aquests propietaris tenen uns increments dels manteniments i de les despeses. Nosaltres entenem que totes aquestes despeses suposen el 10-15 % del seu compte d'explotació, aproximadament; aplicant un 7 % d'IPC a aquest 10-15 % de despeses, tenint en compte que el gran gruix és l'amortització, ve a donar aquest 1,25 % que nosaltres entenem raonable que se'ls permeti. No estem dient que s'incrementi zero: estem dient que aquest increment de despeses que han tingut en el seu compte d'explotació —i vostè ho explicava perfectament: manteniments, assegurances, altres—, vostè multipliqui: 15 %, o 10-15 % per 7 %, més o menys li dona, o fins i tot dona menys de l'1,25 % que nosaltres enteníem raonable. Allò altre, ho trobem excessiu.

Vostès no ens poden dir «nosaltres estem fent una mesura molt diferent de la que vostès proposen». Nosaltres entenem que la seva és molt generosa, i molt en favor dels propietaris, i permeten uns increments que són majors del que avui en dia demanaria la situació actual. I els números, els hem fet en aquest sentit. És a dir, per què s'ha de permetre incrementar tant quan la majoria de despeses són fixes? L'obra es va pagar; fa cinc anys, deu anys, vint anys... És fixa: no es veu incrementada per l'IPC. Sí que entenem que hi ha una sèrie de despeses que té lògica que es facin en aquest sentit.

I finalment, senyor Filloy, ja que vostè ha fet la referència que vostè espera que nosaltres mai estiguem al govern i que no puguem fer polítiques d'habitatge, deixi'm li digui que vostè hauria de ser una mica més... més prudent en aquest sentit. Després d'aquesta legislatura que vostè està fent i el balanç final que està deixant, em sembla que potser convindria que intentés abstenir-se de certes consideracions.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor López.

Iniciem... Desitja tornar a intervenir, senyora Montaner?, seria el seu torn.

Senyor Costa, pel Grup Parlamentari Independent. Havia aixecat la mà, senyor Costa. És el seu torn.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

Només per puntualitzar: penso, senyor López, que aquesta darrera afirmació és mancada de rigor. Voler traspasar tota la responsabilitat íntegra de tots els problemes de l'habitatge de lloguer del país al senyor Filloy... Home, jo penso que el senyor Filloy, dintre de la seva àrea de control, té molt poder, però vostè li està donant unes atribucions que no sé fins a quin punt li pertocuen. No sé ja fins a quin punt li vol donar també tota... atribuir-li tota la problemàtica del lloguer a totes les grans capitals de l'Europa occidental, al senyor Filloy. Penso que és de rigor testimoniar que aquest problema és compartit arreu, amb la qual cosa penso que fa un flac favor a tots nosaltres —a vostè mateix també—, a tota la classe política, de voler atribuir totes les problemàtiques d'aquest país a una persona. La política —penso que vostè l'hauria de compartir, aquesta visió— és al revés: els polítics estem o hem de mirar d'estar per solucionar els problemes i no pas com vostè fa, focalitzar en algú com si fos el culpable dels problemes.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Costa.

És el seu torn, senyor Enseñat, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

Doncs miri, senyor López, aquesta llei que li comentava va estar en vigor de 1954 fins a 1985, i va ser justament el primer govern del senyor Felipe González qui la va derogar i va passar al model vigent avui en dia a Espanya, que és exactament el mateix que a Andorra. Fruit de la derogació, avui en dia a Espanya solament el 20 % del mercat immobiliari és de lloguer; si no, hauria sigut molt inferior, perquè en el moment de la derogació no arribava ni al 10 %. Si ho va a comparar, per exemple, amb models que han tingut el model que avui en dia és vigent a Espanya i també a Andorra, com per exemple França o Alemanya, el mercat de lloguer suposa més del 45 % del mercat. Per tant, està clar que les lleis, com s'aproven, les decisions polítiques tenen conseqüències econòmiques.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Enseñat.

Senyor ministre, desitja intervenir? Endavant.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies, senyora síndica.

Sí, i espero que per anar acabant. La veritat és que... Ho dic per anar acabant, perquè no sé massa què respondre, sobretot en aquest cas al senyor López, perquè els seus arguments tampoc no són arguments massa tècnics, sinó que són consideracions o sensacions. En tot cas, al final crec que ja estem al cap del carrer. És a dir, el Partit Socialdemòcrata el que proposa, o el que ens ve avui a presentar, és una proposta més continguda que la que proposem nosaltres. És a dir, nosaltres proposem un 5, ells proposen un 1,25, i pensen que d'alguna manera ja és suficient, fent uns càlculs que també d'alguna manera desconexem.

Miri, senyor López, si aquest és el problema, és a dir, si per a vostès el problema o la solució de l'habitatge passa perquè vostès proposin allò que nosaltres proposem, però rebaixat o descafeïnat, també permeti'm que li digui que les seves propostes d'habitatge o les seves magnífiques solucions, no les acabo de veure, perquè l'únic que estan fent és una rebaixa a les propostes que nosaltres fem. En tot cas, jo li deia que els costos de manteniment d'un edifici són existents i jo crec que 1,25 % tampoc no és que realment doni per mantenir massa un edifici o fer certes inversions.

Li donaré una dada. Vostè m'ha parlat dues o tres vegades de dades; jo he evitat parlar de dades. I dades en aquest cas empíriques —si em permet la paraula— extretes també, com feia vostè menció, de les enquestes i de l'Observatori Sociològic. La majoria de contractes d'aquest país, concretament el 64 % dels contractes, té avui en dia una vigència de més de deu anys, per sobre dels dotze anys inclús, li diria. I la mitjana del preu de lloguer d'aquests contractes —evidentment vigents; sempre parlem de contractes vigents— és de 6,8 €/m².

Per tant, són contractes vells, contractes que ja tenen una certa antiguitat i que, per tant, tenen una renda segurament antiga, en la qual encara hi ha un cert marge per actualitzar aquestes rendes per tal que propietaris i inquilins se sentin còmodes d'alguna manera per continuar mantenint aquell habitatge. Perquè si el que fem —i ja li deia abans— és forçar massa la maquinària i estrènyer massa i escanyar massa un dels dos, en el moment que, per exemple, aquest habitatge quedi buit —i perdonin que sigui reiteratiu—, provocarà que aquell propietari no el torni a posar al mercat de lloguer.

Jo crec que hem donat els arguments suficients, tant als consellers que donen suport a Govern, per explicar la postura del Govern amb aquesta reserva d'esmena. Crec que també el Govern així ho ha fet. I poca cosa més tinc a dir ja. Li torno a repetir del principi de la meva exposició, o d'aquesta intervenció en tot cas: al final vostès, el que proposen és que de la nostra mesura nosaltres diguem un 5, vosaltres proposeu un 1,25; jo dic que amb un 2, vosaltres dieu o proposeu un 0. Si aquesta és la proposta que tenen, si és que va de veure —permeti'm l'expressió— de qui és més guapo, doncs ja li atribueixo aquesta virtut, però en tot cas això no solucionarà la problemàtica de l'habitatge.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Desitja intervenir, senyor López? Nou torn?

Senyora Montaner, vostè volia intervenir abans. Haurà de respectar els torns, si us plau, quan li demani. Intervingui i tanquem el debat de la reserva d'esmena.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Som un petit país: 80.000 habitants. És que és molt fàcil veure els problemes i solucionar els problemes en un petit país com el nostre. El problema de l'habitatge existeix des del 2017; 2017. Fa cinc anys, cinc anys que tenim el problema sobre la taula. Sabem que tenim 6.000 pisos buits. I encara no sabem ni qui són aquests propietaris. Hauríem pogut focalitzar-nos totes les nostres energies per a solucionar aquest problema. És clar, però no sabem ni tan sols quins són aquests propietaris.

Us asseguro que si desbloquegéssim només la meitat d'aquests 6.000 pisos buits, ja tindríem el problema arreglat, de l'habitatge. Què s'ha fet amb els Comuns? El Govern, què s'ha fet durant tots aquests anys? Jo em pregunto; em pregunto.

Gràcies, senyora síndica.

I el mínim que podríem fer és no apujar els lloguers, perquè la gent està marxant d'Andorra: està marxant d'Andorra. Andorrans que han viscut aquí tota la vida. Persones jubilades que d'un dia per l'altre no saben ni on dormir. Això ho va dir el Raonador del Ciutadà. Jo invito els membres d'aquesta cambra de visualitzar el vídeo de la compareixença pública del

Raonador del Ciutadà, de veritat. A mi m'agradaria donar-vos 1.200 euros, a veure si arribeu al final de mes, alguns d'aquesta cambra, a veure...

La Sra. síndica general:

Vagi acabant, senyora Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

... si podeu pagar el lloguer i viure. Us ho asseguro: és que és un problema..., el problema número u del país.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Procedim. Senyor Filloy, endavant.

El Sr. Víctor Filloy:

Sí, per acabar i per al·lusions, senyora Montaner: simplement, justament —i crec que seré ràpid—, justament per això és aquesta llei. Justament per això és aquesta llei: per incrementar els salaris de fins a 4.000 euros, d'incrementar les pensions, d'incrementar les pensions de solidaritat i de mantenir els lloguers continguts i per sota de l'increment de l'IPC. Per això és aquesta llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de la reserva d'esmena, votant Sí a la reserva d'esmena o No, i deixant el text tal com ha sortit de la Comissió.

Reserva d'esmena 1 que es correspon amb l'esmena número 6 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 2.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

A favor, 8 vots; en contra, 19; i cap abstenció.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la Comissió.

Acabat el debat i votació de la reserva d'esmena, procedirem a debatre les altres parts del text.

És el torn de Govern. Intervé. Senyor Filloy, és vostè? Endavant.

El Sr. Víctor Filloy:

Sí. Entenc que «les altres parts del text», es refereix a la llei.

La Sra. síndica general:

A la llei, sí.

El Sr. Víctor Filloy:

Si hi hagués alguna part nova que desconec...

La Sra. síndica general:

[*Rialles*] No, les altres parts són les que queden. Ens referim al que queda del text, per tant, és tot el que queda menys la reserva d'esmena.

El Sr. Víctor Filloy:

D'acord, senyora síndica, gràcies.

Senyores i senyors, per segona vegada enguany, aquesta legislatura —i insisteixo: per segona vegada— aquesta cambra debat, i molt possiblement aprovarà, un projecte de llei que té per objecte millorar el poder adquisitiu de la ciutadania, la qual cosa confirma, un cop més, el compromís d'aquest Govern amb l'estratègia en matèria de benestar i cohesió social. A més, aquest Projecte de llei inclou mesures de contenció de la inflació pel que fa a l'actualització de les rendes de lloguer. En tractar-se d'una de les despeses més importants de les persones i famílies i que més impacte té sobre el càlcul de l'índex de preus al consum i, per tant, sobre el cost de la vida. Aquest conjunt de mesures se sumen a les adoptades per aquesta cambra amb l'aprovació de la Llei 17/2022.

Crec que és necessari recordar què s'ha fet fins ara i tenir una visió global de les accions públiques, perquè si no es fa així tenim el risc de caure en discursos demagògics. I és que, a més de les polítiques adreçades a incrementar els salaris i a protegir els contractes de lloguer vençuts amb les pròrrogues que s'han anat aprovant des del 2019, hem adoptat altres mesures que enforteixen Andorra com a estat social i del benestar. Em refereixo, concretament, a l'augment de les prestacions econòmiques dels serveis socials indexades al Llinar Econòmic de Cohesió Social i, per tant, al salari mínim, i molt especialment a la flexibilització dels requisits per accedir a un ajut per l'habitatge de lloguer, a la convocatòria específica del Pla Renova vinculat a l'estalvi energètic, al transport públic gratuït, a la

reducció del preu del transport escolar, a la flexibilització dels ajuts a l'estudi i a l'ensenyament superior, a la devolució parcial dels impostos del carburant per a professionals, a l'IGI reduït per a productes de primera necessitat, a l'ajut de calefacció, i a l'endarreriment de la vigència del preu del carboni, i altres qüestions i altres mesures que per raó de temps no puc enumerar.

Totes aquestes mesures permeten alleugerir els costos sobre les economies domèstiques i, per tant, aporten un suport que evita que, en èpoques d'inflació com la que estem vivim, caiguem en recessió. No és una actitud nova, i és que aquest Govern ha estat centrat des de l'inici d'aquesta legislatura en la millora de les condicions de vida de les persones i les famílies. Començàvem, com ja hem tingut l'oportunitat d'expressar en aquesta cambra, amb una situació complexa del mercat de l'habitatge i amb la decisió ferma de protegir els contractes d'arrendament que constitueixen el principal règim de tinença del país. I això es feia de la mà de l'increment del salari mínim i de les pensions més baixes de la CASS per sobre de l'IPC. Tot això, en un context econòmic completament diferent a l'actual.

Durant la pandèmia, crec que hem demostrat activament, i amb fets, que hem estat al costat de les persones i les famílies, i també del teixit empresarial. És cert que tot això no hauria estat possible sense la col·laboració ciutadana i la corresponsabilitat dels agents econòmics i socials, però hem de dir que la voluntat política d'aquest Govern ha estat ferma i decisiva.

I com no pot ser d'una altra manera, ara, en un context inflacionista desconegut des de fa anys al nostre país, hem de continuar fent esforços per fer front a una situació complexa com la que ara estem vivint. El Projecte de Llei planteja una revaloració de salaris ambiciosa. Aprofito per agrair, evidentment, el treball fet dins de la Comissió que, tot i modificar-se la fórmula de càlcul per revalorar els salaris, ha mantingut l'esperit de la mesura.

I deia que és ambiciosa perquè la revaloració no es limita al salari mínim ni al salari mitjà, sinó que va més enllà, gairebé el doble del salari mitjà. És a dir, que aquesta mesura afecta persones que perceben un salari des de 14.400 i escaig euros fins als 48.240 euros, una mesura que afecta aproximadament un 94 % de la massa salarial del país, de manera que s'aplica l'IPC a la franja més baixa i decreix segons el salari incrementa.

Hem impulsat des del Govern la cultura de la concertació social, un procés que, si bé no ha tingut els fruits esperats, sí que ha estat una experiència enriquidora, de la qual n'hem après molt i esperem que sigui exitosa en el futur. La manca d'acord del CES ha obligat el Govern a adoptar una decisió, no només pel que fa als salaris, sinó també per l'actualització de les rendes de lloguer, ja que vàrem anunciar la voluntat de no traslladar tot el pes de la inflació als lloguers. I per això, amb la voluntat de fer un règim extraordinari d'actualització de les rendes i alhora entenedor, el projecte de Llei inclou un sistema que distingeix entre els contractes vençuts i els vigents, és a dir, entre els contractes la durada mínima dels quals ha expirat i estan en situació de pròrroga, i els contractes en què la durada mínima de cinc anys encara no ha transcorregut.

Els percentatges que s'han fixat al Projecte de Llei són sensiblement inferiors a l'índex de preus al consum, però alhora responen a la necessitat d'introduir elements de justícia i equitat pel que fa a l'actualització de les rendes. Per això parlem d'un 5 % en els contractes vençuts i d'un 2 % per a contractes vigents. Es tracta d'una mesura que respon als estudis

que ha fet el Departament d'Estadística amb relació al mercat de l'habitatge. Com li deia abans, les dades ens indiquen que un percentatge del voltant del 64 % dels contractes de lloguer ja està vençut, amb unes rendes que ara mateix hem de considerar baixes o a raó de 6,8 €/m².

L'increment dels preus afecta a tothom. L'encariment dels costos i les obligacions que assumeix l'empresariat, i també els propietaris de béns immobles, ha de tenir una resposta perquè el teixit productiu no es vegi afectat. Tal i com he dit abans, durant el debat de la reserva d'esmena, són dos àmbits indissociables. En conseqüència, els contractes de lloguer que no han finalitzat, la renda dels quals s'aproxima als preus de mercat, s'actualitzen de forma més moderada en un 2 %. El Projecte de Llei inclou la revaloració de les pensions més baixes de la CASS. En el moment de la redacció del projecte de Llei, l'estimació de l'IPC era inferior al 7 % i, per tant, la diferència es considerava com un complement no contributiu a càrrec del Govern; havent estat finalment l'IPC del 7,1, la CASS assumirà aquest increment d'acord amb la legislació de la Seguretat Social.

Finalment, el Projecte de Llei inclou una disposició relativa a les pensions no contributives, les pensions de solidaritat, que seran incrementades d'acord amb l'augment que experimenta el salari mínim, d'acord amb la normativa dels serveis socials i socio-sanitaris. Per tot l'exposat, sol·licito a la Cambra l'aprovació del Projecte de Llei de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu i en matèria d'arrendaments d'habitatge.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, és el seu torn. Endavant.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Es presenta avui el Projecte de Llei de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania i en matèria d'arrendaments d'habitatge. El que es presenta avui era el mínim que es podia fer, és a dir, és com posar *parches* a una hemorràgia. Són coses bàsiques, perquè si no, si no adoptem aquest Projecte de Llei, moltes famílies no sabrien ni on dormir. Tenim un problema molt greu a sobre de la taula.

No puc fer aquesta intervenció sense felicitar un altre cop el Raonador del Ciutadà per explicar als consellers la realitat. Aquí no es tracta de demagògia. No es tracta d'electoralisme. Es tracta d'un problema real des de fa molts anys i que cada dia s'està gangrenant: cada dia que passa. I per tant ara, com diu el Raonador del Ciutadà, hem d'agafar el *toro* per les banyes. Cinc anys; 6.000 pisos buits que no tenen cap consum energètic. Qui són aquests propietaris? No ho sabem. Cinc anys que hauríem pogut treballar amb els Comuns, amb el Govern... I és clar, i és penós; realment és penós. S'han

aprovat en aquesta cambra centenars de lleis, i la cosa, la més important, que és l'habitatge, s'han fet *parches*. *Parches*.

Què s'ha fet per frenar l'especulació? Que s'ha fet durant tota aquesta legislatura? Res. Res! L'especulació és un dels problemes, avui en dia també, en el terreny de l'habitatge. És clar, hi ha gent que compra un bé, el deixa allà durant uns quants anys, tancats, i així ja fan una plusvàlua quan el tornen a vendre; esperen que els preus pugin i ja està. Què s'ha fet? Doncs res.

De debò, ara estem al final de la legislatura — senyor Filloy, ja li votaré el Projecte de Llei, com no pot ser d'una altra manera—, però estem al final de la legislatura i penso que ara cada formació política ha de pensar en solucions reals a l'especulació. Com ho fem? Com ho fem? Com desbloquejar aquests 6.000 pisos buits? Qui són aquests propietaris? Què els podem proposar? Com incentivar la inversió en pisos socials? Veieu? Hi ha molts països que han sigut valents, inclús països de dreta. Jo crec que ara és el moment. Perquè hem tardat massa.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, desitja intervenir? Senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit, teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

Gràcies, senyora síndica.

La conjuntura actual ens porta, com ha dit la companya Maria Martisella, a una situació que molts desitjaríem que no hagués de ser, que és a la intervenció del mercat, a la intervenció dels salaris, a la intervenció dels lloguers... Perquè, sens dubte, aquesta situació conjuntural —propiciada per tot el que ja sabem: arrenca amb la Covid, amb la guerra d'Ucraïna, la pujada de les matèries primeres, de la llum, etcètera, etcètera— ens ha portat a una situació que a tots i cada un de nosaltres ens preocupa. No només a la part de l'esquerra del Consell General, sinó a tots: Govern i consellers generals. I el que no és just és circumscriure les queixes o les reclamacions o les reserves d'esmena només a aquesta llei —que és una bona llei— sense fer menció, com ha fet ara el Víctor Filloy, a tota una sèrie de desplegament normatiu i legislatiu que s'ha fet durant aquests quatre anys. I sens dubte s'han fet moltes coses, i les podem discutir com ja hem vingut fent al llarg de la legislatura.

S'han flexibilitzat els ajuts als lloguers. S'ha millorat el Pla Renova. S'ha fet gratuït el transport públic. S'han millorat els ajuts a l'estudi. Hi ha hagut les rebaixes del carburant per als professionals. Hi ha l'IGI reduït per als productes de primera necessitat. No els agrada dir-ho, però FEDA ha contingut l'impacte del preu de la llum a totes i cada una de les famílies del nostre país, i a totes i cada una de les empreses del nostre país, amb un impacte econòmic brutal per a FEDA. S'ha fet un desplegament per ampliar el parc de pisos socials o pisos de preu assequible perquè les famílies d'Andorra que ho necessitin hi puguin

accedir. S'ha desplegat una reducció de les mesures urbanístiques, de manera que els pisos que es rehabilitin per a destinar al lloguer es regeixin per la normativa urbanística de l'any en què es va atorgar el permís de construcció. I també —recordem— s'ha treballat perquè a poc a poc es vagin reduint el nombre de pisos turístics que tenim al nostre país. Per tant, no és just sortir aquí avui en el discurs... en el debat d'aquesta llei i dir que no s'ha fet res. No és gens just, perquè això ens ha preocupat, ens preocupa i ens seguirà preocupant a tots i cada un de nosaltres.

I una gran veritat, encara que no els agradi, és que aquesta llei apuja els salaris per sobre dels lloguers. Mirin com ho mirin, puja els salaris per sobre dels lloguers. En el més baix dels casos de salaris base se'ls apujarà el salari entorn d'uns 80-85 euros, mentre que el preu del lloguer —suposem un lloguer d'uns 700 euros— se'ls apujarà la meitat, agafant el pitjor dels casos. Per tant, és veritat que les famílies i les empreses es fan càrrec de moltes més despeses que el lloguer, però el que no es pot dir, el que no es pot dir, o el que no estan dient, és que la pujada dels salaris és molt superior —i en el pitjor dels casos— de la pujada màxima que podran tenir els lloguers. Que per cert m'han informat que demà es publicarà un simulador per calcular els salaris un cop s'aprovi aquesta llei, que hauran d'entrar en vigor amb una calculadora, un simulador al web de Govern.

A la part esquerra del Consell General els preocupen els més desafavorits, i a nosaltres també, per això s'apugen les pensions i per això s'apugen tots els salaris fins a 4.000 euros. El que sap greu, com li han dit alguns dels companys, és que a vostès no els preocupen aquelles persones —perquè queda molt lleig dir-ho, però és la santa veritat— que per un pis que els ha costat 350.000 euros que no tenen amortitzats —com alguns volen fer creure— i que estan pagant hipoteca, han passat a pagar 500 euros més de quota hipotecària. I aquests no els preocupen, a vostès. I aquests necessiten aquest ingrés per viure, o necessiten aquest ingrés per pagar la hipoteca. Però és veritat: costa molt sortir a dir que un propietari té problemes per pagar la seva quota hipotecària o que, dit d'una altra forma, la seva hipoteca li ha pujat un 25 %, però en canvi només podrà pujar el lloguer un 2 %. Queda molt lleig dir-ho, és veritat, però és una realitat que també hi ha al nostre país i que també s'ha de tenir en compte quan s'han de ficar sobre la taula mesures ponderades, equilibrades, per no deixar abandonat ningú. I és que darrere de cada llogater també hi ha un petit propietari que ha de fer front a les seves obligacions i que sovint és el seu únic ingrés, i que sovint és l'ingrés que necessita per fer front al seu crèdit hipotecari.

En definitiva, senyora síndica, i per acabar —perquè portem molta estona parlant d'aquesta llei, i durant el debat de la reserva d'esmena crec que han quedat molt clares les postures perquè no ens hem cenyit exclusivament a la reserva d'esmena, i al final estem fent un doble debat de la llei— només insistir que s'apugen els salaris molt per sobre del que s'apugen els lloguers, que s'ha fet molta feina per millorar el poder adquisitiu de les persones del nostre país, i que vull recordar que s'apugen tots els salaris per sota de 4.000 euros, que s'apugen les pensions, que s'apuja el LECS. I que per sota d'això —molt per sota d'això— és el que s'apujaran els preus dels pisos.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

És el torn del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents. Senyor Joan Carles Camp, endavant.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies, senyora síndica.

El dia de la presentació de les esmenes a l'articulat d'aquesta llei, Tercera Via anunciava altra vegada que rebutja les polítiques populistes del Govern. Aquestes polítiques provoquen la pèrdua de poder adquisitiu de la ciutadania, provoquen l'encariment de l'habitatge i provoquen l'enfonsament de l'economia de mercat. El nostre grup parlamentari considera que els augments salarials han de pactar-se lliurement entre els treballadors i els empresaris. Terceravia no comparteix l'intervencionisme, i menys aquesta auca —i dic bé: aquesta auca— de rebaixes de gener a costelles dels assalariats.

I senyores i senyors, una llei, encara que sigui de mesures urgents, ha de ser clara, ha de ser concisa i, sobretot, ha de donar confiança legítima a la ciutadania, i la llei del Govern, la llei de la seva majoria, ni és clara, ni és concisa ni dona confiança a ningú. La prova és en la seva fórmula de càlcul dels salaris, tot un exemple de claredat de conceptes. Ara el company conseller Naudi deia que sortirà un simulador. El simulador [*aixeca i mostra un foli als assistents*] l'hem fet nosaltres manual. Miri [*rialles*]... No, poden riure. Vostès recordaran que el mes de juny van fer una llei de revaloració dels salaris. En aquesta llei de revaloració dels salaris es va incrementar que els salaris a partir de 2.300 i escaig euros havien de tenir un increment d'un 3,3. Doncs sí, aquests salaris que s'han incrementat, que es van incrementar dels 27.000 als 28.000 euros, que es van pujar aproximadament uns 800 euros, avui tenen un salari brut de 28.000 euros l'any. Si multipliquem aquests 28.000 euros l'any amb la seva fórmula, representa que les persones que tinguin aquest salari, que se'ls va incrementar el 3,3%, tindran un increment del 4,66 %. I aquí els hem de deduir el 3,3 %. Per tant, tindran un increment de l'1,36 %. [*Se sent rondineig de fons*] Sí, sí, ja m'ho explicaran. Total, resulta que tindran un increment de salari...

La Sra. síndica general:

Silenci, si us plau.

El Sr. Joan Carles Camp:

Quan vostès parlen, jo callo. Si us plau, senyora síndica. Per tant, tindran un increment del 31,72. Després, si em volen rebatre, ja tindran temps de rebatre-m'ho.

La Sra. síndica general:

Precisament estava fent callar, senyor Camp; l'estava ajudant.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies, senyora síndica.

Per tant, tot un exemple de claredat de conceptes i que aquesta fórmula dona uns resultats ben clars, tan clars que aconsello els assalariats que, abans d'anar a votar, mirin bé la seva nòmina.

Per altra banda, aquesta llei també afecta l'habitatge i, en aquest aspecte, tampoc anem bé. I vostès ho saben: ho han dit. Vostès saben que la deriva del mercat de l'habitatge de lloguer es soluciona amb mesures de seguretat jurídica. Vostès saben que les lleis retroactives tenen efectes contraris als desitjats. De què serveix signar un contracte de lloguer, signat respectant la legalitat en el moment de la seva signatura, i que després el Govern, amb la connivència del Consell, canvia les regles del joc? De ben poca cosa serveix, senyores i senyors. O potser sí que serveix: serveix precisament per treure habitatge del mercat de lloguer i destinar-lo al mercat de la venda: al mercat de l'especulació. No s'adonen que n'hi ha prou, d'intervencionisme de l'Estat? Vostès no veuen que van cap al concepte espanyol de l'època franquista que deien abans de la renda antiga?

El senyor Filloy, a l'inici, abans que ho tragués el senyor Enseñat, ja ho deia. I el senyor Raonador del Ciutadà també. Cinc anys de contracte, més cinc que en portem fent les renovacions, més cinc que ens recomanen: quinze anys. Exactament la meitat del que van durar els contractes de renda antiga a Espanya, que es van quedar gairebé sense habitatges al mercat de lloguer. Fins on volen arribar amb les seves polítiques intervencionistes? Aquest és el camí? No ho sé. Suposo que queda ben clar que no els ha generat cap mena de dubte que el nostre vot serà desfavorable a aquesta llei.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

El Grup Parlamentari Independent desitja intervenir en aquest moment del debat? Senyor Costa? No?

Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Senyor Carles Sánchez, teniu la paraula.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies, senyora síndica.

Durant la tramitació de la Llei de protecció, estímul i governança en matèria d'habitatge, ja vam tenir l'oportunitat de posar sobre la taula alguns dels elements d'aquesta llei, així com qüestions associades. La raó de fer-ho aleshores era doble: en primer lloc, la pertinència de la temàtica, una llei de mesures en matèria d'habitatge; i en segon lloc, el seu horitzó temporal. Ja vaig tenir l'oportunitat de defensar aquests aspectes, així que no hi aprofundiré. El que està clar és que aquesta observació era encertada, i que podíem estalviar-nos aquest temps si les mesures que aquest Projecte de llei posa sobre la taula s'haguessin

tramitat al desembre. Aleshores se'ns deia que el principal obstacle era el desconeixement de l'IPC que finalment s'aplicaria. Tindrè oportunitat més endavant de referir-me a aquest particular.

En aquesta llei, de pocs articles, trobem una fórmula per calcular el salari seguint els trams inicialment proposats en forma de taula i que, degut a la paradoxa de veure augmentat el salari de les franges inferiors per sobre les superiors, s'ha hagut de repensar. Tot i així, la primera franja, la del salari mínim, segueix sense complir allò que reclamàvem en ocasió de l'anterior llei: que aquest salari se situa al 60 % del salari mitjà. Aleshores ja vaig exposar els nostres arguments al respecte i a aquella intervenció em remeto.

A l'article que segueix, el de la fórmula dels salaris, referent als augmentos permesos de la renda de lloguer d'habitatge residencial, crec que el president del grup ha estat explícit en la seva defensa de la reserva d'esmena. Em permeto, però, remarcar la desconexió fàctica i conceptual amb qualsevol cosa semblant a l'índex de revaloració de salaris. En aquest assumpte, crec que ho saben, la gestió del Govern i dels seus grups ha estat dubitativa i contradictòria, i crec que la causa d'aquest fet és la difícil convivència entre una voluntat tèbia —la gestió global de la crisi de l'accés a l'habitatge així em permet qualificar-la— i la por al descontent social. La segona esperona la primera, que prefereix veure com les dinàmiques de mercat i d'acumulació de capital acaben prioritant-se en la gestió d'aquesta crisi.

Nosaltres els hem proposat, any rere any, mesures que enteníem adequades a afavorir el marge de maniobra governamental. Pensin, si no, en la seguretat que hauria proporcionat a tothom —a llogaters, a propietaris i al Govern— una pròrroga de cinc anys o equivalent al contracte que s'hauria engegat el 2019, tal com demanàvem aleshores. En aquesta ocasió —2022-2023— els proposàvem una limitació de la pujada de la renda de lloguer permesa en aquest context inflacionari, i ho fèiem per tal de contenir els efectes de les tendències macroeconòmiques en la capacitat de consum de les famílies i atorgar així seguretat i tranquil·litat, que és una noble tasca dels governs en temps d'incertesa: seguretat i tranquil·litat, també per a la classe treballadora. L'equilibri. I ho repetim aquí, de la mateixa manera que ho repeteix el Raonador del Ciutadà cada vegada que compareix. Creiem que les mesures per a protegir el dret de l'habitatge, que a hores d'ara en aquesta cambra pot considerar impensables, s'acabaran votant precisament en aquesta mateixa cambra. Ja em disculparan que m'hagi estès en la referència a aquest punt, sabent dels esforços que hi he dedicat.

Finalment, arribem als articles relatius a l'augment de les pensions contributives més baixes i de les no contributives. Aquesta mesura, seguint el patró d'altres anys, vam introduir-la en la Llei de protecció, estímul i governança a l'habitatge. Bé, les trobem aquí després d'un temps en què ja es podien haver activat; ho atribueixo a la gestió equívoca que citava més amunt. Ja al final del redactat, en les disposicions també existeixen elements que mereixen comentari, en particular la disposició derogatòria, en què s'indica que la derogació de l'article primer de la Llei referida de protecció, estímul i governança de l'habitatge i que, recordo, és de l'1 de desembre de 2022. Ho havíem assenyalat a la Comissió i al Ple: aquell article era problemàtic i, efectivament, al final s'ha entès allò que havíem expressat. Però no podem deixar de lamentar haver d'esperar fins avui per tal de corregir l'error, error fruit

d'una gestió equívoca i erràtica, tot sovint més pendent d'altres factors que de la coherència del text i de les accions que aquest defineix i de les que es duen a terme també en altres textos.

Per acabar, vull agrair el clima de treball de la tramitació de la Comissió. Crec que el nostre grup parlamentari ha demostrat capacitat d'adaptació i treball per a l'interès general, reobrint les votacions per adaptar els articles de l'IPC al finalment publicat del 7,1 %. Desitjo encara ara que hagués estat aquest l'esperit a l'hora de considerar la totalitat de les nostres aportacions. I desitjo que sigui aquest l'esperit que prevalgui en tota ocasió i per a totes les forces.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat, teniu la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyor nunci. Gràcies, senyora síndica.

Tot i que la Llei que seguidament votarem ha estat àmpliament explicada pel ministre senyor Víctor Filloy, així com pels consellers senyor Naudi, senyora Martisella i senyor Costa, voldria remarcar la posició del Grup Parlamentari Demòcrata per a cada un dels articles de la Llei, per tal d'exposar quina necessitat, quina oportunitat i quina perspectiva de futur hi ha darrere de cada un dels punts que recull la Llei, i també les reflexions que ens han portat a fer-ne les esmenes.

Com ja he explicat, la Llei té quatre articles. El primer, que tracta la revaloració de salaris, ve determinat per una inflació a escala mundial totalment fora de norma. D'una banda, la voluntat de Govern i dels grups que li donem suport és de no intervenir el mercat de treball i limitar-nos a fixar el salari mínim, que, dit de passada, ha augmentat aquesta legislatura de poc més de 900 euros, on situava quan vam assumir el nostre càrrec, als 1.286 euros actuals. Una pujada ambiciosa que demostra el nostre ferm compromís d'arribar al 60 % del salari mitjà quan abans sigui possible. D'altra banda, tots som conscients que un IPC extraordinari requeria mesures excepcionals.

Fruit de la proposta del Govern al text original, els grups de la majoria vam treballar una nova fórmula matemàtica per tal que els increments salarials no fossin injustos en passar d'una franja a l'altra. D'aquesta reflexió neix la proposta que es sotmet avui a votació i que incrementa un 7,1 %, tot l'IPC, els salaris entre 1.200 i 1.400 euros mensuals. Per als salaris superiors s'estableix una línia descendent que obliga a pujar els salaris, partint d'aquest 7,1 % que comentava, i fins al 0 % per als salaris superiors als 4.000 euros mensuals. Lògicament, la recomanació del Govern i els grups que li donem suport és la pujada de tot l'IPC, però també som conscients que algunes empreses no podrien suportar un increment tan significatiu de la seva massa salarial. Per això hem optat per una proposta que creiem

que és justa, ponderada i, com he dit abans, excepcional, davant d'una realitat que esperem que no es repeteixi en un futur.

Vull ressaltar aquest punt novament: sabem i entenem el malestar dels empresaris per la intervenció del mercat laboral. Per això volem reafirmar que aquesta acció entenem que ha de ser única per una situació extrema, com és la d'un IPC del 7,1 %. Creiem en el lliure mercat i entenem que el Govern s'ha de concentrar, en condicions normals, a fixar el salari mínim i a garantir un correcte compliment dels drets i deures laborals. Per tant, podem afirmar que aquesta acció és totalment limitada en el temps.

Passant a allò que comentava en referència a aquest article el senyor conseller Camp, li llegiré l'apartat 4 de l'article 1. És un apartat força curt que diu: «En el cas de les persones assalariades el salari fix de les quals s'hagi augmentat, durant l'any 2022, per sobre de l'índex general de preus de consum d'Andorra de l'any 2021 (3,3 %), l'increment adicional aplicat durant el període referit s'ha de deduir de l'obligació que preveuen els apartats 1 i 2» —que són justament els que fixen l'increment— «sempre que l'increment adicional referit no hagi estat motivat per una modificació de les condicions laborals», és a dir, per sobre del 3,3 i, en aquest cas, aquest increment adicional és el que s'hauria de poder deduir.

El segon article de la Llei tracta sobre l'actualització excepcional de les rendes de lloguer dels contractes d'arrendament d'habitatge per a residències habituals i permanents. Vull remarcar novament l'excepcionalitat d'aquesta mesura i refermar que, en una situació normal, Govern no hauria d'intervenir el que els contractes i la mateixa llei d'arrendaments ja estipula, és a dir, l'actualització de les rendes amb l'IPC anual publicat. Però novament ens trobem en un any marcat per una inflació extraordinària a tot el món i, per tant, Govern i majoria parlamentària havíem de buscar el just equilibri per corregir el que podia ser un cop duríssim per a les economies familiars del conjunt del nostre país. I una altra consideració a tenir en compte: el fort increment de l'euríbor, que impacta en hipoteques i en la rendibilitat de les inversions al mercat de lloguer.

Per aquest motiu vam decidir diferenciar els contractes prorrogats —els que tenen més de cinc anys i que la majoria de casos estan força per sota del preu del mercat real— i els contractes més nous, és a dir, contractes de menys de cinc anys. Per als primers, i vist que la majoria de casos estan per sota del preu de mercat, hem fixat l'increment d'un màxim del 5 %, que és el tant % que s'apujaran obligatòriament, amb aquesta llei, els salaris inferiors a 2.200 euros mensuals. Per als altres contractes, és a dir, per als contractes que tenen menys de cinc anys i que, per tant, s'atansen molt més al preu de mercat actual, la pujada es limita a un màxim del 2 %.

El tercer article de la Llei és l'increment de les pensions de la CASS inferiors al salari mínim. Aquestes es revaloritzen amb tot l'IPC, és a dir, amb el 7,1 %. Aquesta sí és una mesura que fa molts anys que apliquem i a què continuarem donant suport els anys vinents —no així les primeres, que ja he comentat que són totalment excepcionals—, i ho farem cada any, ja que els nostres pensionistes s'ho mereixen i ens fa com a societat més justos, més resistents i més units. Tots estarem d'acord que no volem que els nostres jubilats perdin poder adquisitiu. Per això aquest article no solament és de justícia, sinó que va lligat a una obligació que, en aquest cas, votarem el dia 31 de gener amb la Llei del pressupost per al

2023: la revaloració, també amb tot l'IPC del 7,1 %, de totes les pensions de la CASS inferiors a 2.652 euros mensuals.

Com saben, la Llei de la CASS dicta que és la Llei del pressupost la que ha de revalorar les pensions, i és per aquest motiu que s'ha previst en dues lleis separades, tot i que l'efecte serà el mateix i la seva aplicació serà immediata. Què vol dir això, en termes pràctics? Vol dir que 17.677 pensions —dic bé: 17.677 pensions— es veuran incrementades en un 7,1 %. És a dir, que el 99 % de les persones veuran incrementades les seves pensions. És més, fruit de la vocació de Govern i de la CASS de pal·liar els efectes d'una inflació excepcional, les pensions es veuran incrementades amb caràcter retroactiu per tal que els pensionistes puguin recuperar el poder adquisitiu perdut durant aquest any al més ràpidament possible. Amb això vull dir que el mes de febrer es pagarà la pensió ja revalorada, així com els diners deguts del mes de gener. I qui queda fora? I per quin motiu? Queden fora 169 pensions: menys de l'1 % del total, totes elles superiors a 2.653 euros mensuals. Cal destacar que, per comptar amb aquest muntant de pensió, s'ha hagut de cotitzar, de mitjana, més de 5.300 euros mensuals durant 40 anys: no menys. Repeteixo: més de 5.300 euros de mitjana durant 40 anys o més. O menys anys, però amb un sou mitjà molt superior a aquests 5.300 euros mensuals.

Calia marcar un límit a l'increment, vist que el sistema de pensions ha de procurar ser sostenible i la seva gestió ha de ser rigorosa. I també calia ser congruent amb un dels debats que la reforma de la CASS ens ha portat: l'establiment d'una pensió màxima. On marcar aquest límit era difícil, però creiem que indexar-lo d'alguna manera al salari mínim, que cada any s'incrementa, és intel·ligent i és just. Si l'any vinent es repeteix la mesura, com s'ha anat fent els últims anys, més pensionistes es veuran beneficiats de l'increment.

I el quart i últim article de la Llei: l'increment també del 7,1 % de les pensions de solidaritat de la gent gran i de les pensions de solidaritat de les persones amb discapacitat. Aquesta decisió, que s'ha mantingut i es repeteix cada any, neix de la ferma vocació de justícia, d'integració i de protecció per a aquelles persones més vulnerables de la nostra societat, i a la vegada ens situa, com a societat i com a país, al capdavant dels països més avançats en aquesta matèria. Com he dit, cada any hem incrementat les pensions de solidaritat per a la gent gran i les pensions de solidaritat per a les persones amb discapacitat. I aquest any d'inflació mundial desmesurada no podia ni volíem que fos una excepció. Aquesta també és una mesura que volem continuar aplicant en el futur i que, per tant, es veurà repetida també per al 2024 si la ciutadania ens fa confiança els pròxims comicis electorals.

En resum, i per tancar, senyora síndica, aquesta llei busca un just equilibri entre no intervenir el mercat i fer-ho de forma aïllada i puntual, quan la situació és excepcional. Un just equilibri entre donar marge al lliure mercat, el creixement i el progrés, i corregir-lo quan es creen injustícies. Un just equilibri entre protegir les persones més vulnerables, ser justos amb les persones que han treballat tota la vida per Andorra i que han fet del nostre país el que és ara, i unes finances públiques sanejades i una CASS forta, que puguin assegurar-nos un futur pròsper a tots, sense excepcions.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Govern desitja intervenir?

Iniciem, doncs, el segon torn d'intervencions. Senyor Filloy, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies, senyora síndica.

Avui, si em permeten, el senyor Sánchez... És que avui penso que potser m'he de centrar... si em permet, senyor Sánchez. No és que no vulgui debatre amb vostè, sinó és que a més a més ha estat un honor també aquesta legislatura poder compartir amb vostè totes aquestes idees al voltant de l'habitatge. Segurament algunes d'elles encertades per part nostra, d'altres no, i probablement les seves també. Però si em permet, em volia centrar avui en contestar a la senyora Montaner i després al senyor Camp. I evidentment, si té alguna pregunta molt més precisa, també estaré a la seva disposició. Però és que avui penso que el senyor Camp crec que avui ha guanyat el premi, i per això em volia centrar una mica en ell.

Però en tot cas, per contestar a la senyora Montaner: senyora Montaner, bàsicament al final del seu discurs ens deia que hem tardat massa, que la problemàtica és greu i que hem tardat massa. Jo ho he reconegut sempre i ho reconeixeré. Evidentment els esdeveniments van ràpid; les lleis de vegades són lentes; la tramitació parlamentària no és ràpida. El Govern també té les seves dificultats, i la problemàtica al carrer creix cada dia. En soc conscient, senyora Montaner, però no hem parat. Li asseguro que no hem parat i vostè ho sap. Li asseguro que —i ho sap vostè— cada any hem portat lleis a aquest Consell General, a aquest Parlament lleis: lleis per intentar millorar la capacitat econòmica de les persones, de les famílies. Alguns anys, fins i tot dues, com en aquest darrer any —si em permet, el mes de gener, l'inclouré en l'any passat—; lleis en matèria d'habitatge. Lleis que, evidentment, no resolen la problemàtica, però que no hem parat de fer-ho. No se'ns pot acusar que anem tard.

I no hem parat, i continuarem, i completarem allò que faci falta. I si la ciutadania ens dona suport, evidentment continuarem treballant en aquesta matèria de forma decidida i ferma com hem vingut fent durant aquests últims quatre anys. I ja només una dada si em permet, senyora Montaner, i per acabar: el salari base a final de la legislatura passada estava una mica més per sobre dels 900 i escaig euros, si no recordo malament, i avui ens situem en 1.280. Per tant, més d'un 30 % d'increment del salari base. Sé què no és una xifra segurament suficient, però no se'ns pot acusar d'immobilistes o de no haver pres decisions. Simplement aquesta puntualització, senyora Montaner.

I pel que fa al senyor Camp: com li deia, senyor Camp, crec que avui ha guanyat el premi, perquè el discurs que ens ha fet d'enfonsament de l'economia i d'apocalipsi total amb l'aprovació d'aquesta llei, crec com a mínim, si em permet, exagerat. És a dir, jo no veig com pot haver un apocalipsi o un «enfonsament de l'economia» (textualment vostè ha dit).

Ha dit també que no comparteix l'intervencionisme de cap de les maneres. Ja li dic, i amb això espero tranquil·litzar-lo: nosaltres tampoc. No compartim l'intervencionisme, de cap de les maneres. I més, i si em permeten també els companys de Govern, des de la filosofia liberal. Però és que, a més a més, en situacions com la que estem vivint, en situacions complexes, si no intervenim un mínim, si deixem tot a l'anarquia total, entenguin que les persones i les famílies poden passar situacions molt difícils. Per tant, des de la seva postura, ja ho hem dit altres vegades, on de cap de les maneres hauríem d'intervenir i deixar tot al lliure mercat, i des de la postura més intervencionista del Partit Socialdemòcrata, ens situem al Govern i als partits polítics que li donen suport.

Deia vostè també que era una llei complexa, poc definida, imprecisa i difícil d'entendre i que generava... —com ha dit?—... «inseguretat jurídica». Una llei que té quatre articles, que generi inseguretat jurídica, em costa d'entendre. Si al que vostè es referia, que el que li costa és entendre la fórmula de càlcul, no es preocupi: ho hem fet fàcil. La ciutadania tindrà a partir de demà una calculadora penjada al web de Govern, una calculadora senzilla on... Que a més a més, més transparent que això no hi ha, perquè aquesta calculadora està accessible tant per a empresaris com per a assalariats i, per tant, cadascun d'ells podrà comprovar *online*, diguéssim, quin sou li correspon en virtut de la llei que aprovem avui.

Com li deia, senyor Camp, l'intervencionisme, no ens hi sentim còmodes, però per exemple, els sous estan fixats per l'Estat, no estan lliures. Potser desitjaria que els empresaris també fixessin els sous que poden pagar als seus treballadors. Per tant, en un estat de dret no és qüestió d'abusar de l'intervencionisme, però sí de marcar —diria jo— aquelles línies mínimes per tal que hi hagi un equilibri entre tots els interessos i entre totes les parts. I en aquest sentit ens hi trobarà. Ens trobarà en aquest Govern que pren decisions equilibrades sempre, i ponderades, i crec que així ho hem demostrat al llarg de la legislatura. I si podem, continuarem demostrant el nostre tarannà.

Gràcies, senyora síndica.

Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Filloy.

Senyora Montaner, és al seu torn, si així ho desitja. Endavant.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, gràcies.

És clar, l'intervencionisme s'ha de fer quan realment és una cosa molt important. És a dir, hi ha dos posicionaments, bàsicament, en política en termes d'habitatge. Primer, l'habitatge és un dret fonamental —i nosaltres ho tenim a la nostra Constitució— o pensar que l'habitatge és un bé com qualsevol altre. Jo també tinc una filosofia liberal, però és clar, aquí, aquí s'ha d'intervenir, perquè si no, la gent no es pot allotjar, no pot viure. I per tant, aquí és un tema clar, claríssim, que s'ha de regular, i s'han de posar, doncs, accions per evitar l'especulació i d'altres coses.

Referent al que deia el senyor Carles Naudi pel tema d'inversors: jo havia plantejat a la cambra d'imposar una forquilla de preus en funció de la categoria de l'habitatge, de l'any d'adquisició, del nombre d'habitacions, etcètera. El temps de curar l'hemorràgia. Però què passa? Que no tenim dades. El que deia el senyor Filloy: ara sabem que tenim 6.000 pisos buits, però no tenim dades, és clar, per afinar i per posar aquesta forquilla, és a dir, un mínim i un màxim. Però és clar... Crec que potser, potser una via seria agafar l'exemple de Monaco, és a dir, que els nacionals a Mònaco tenen..., no poden pagar més d'ics per cent de les seves rendes, per exemple. Està tot molt regulat amb un topall de lloguer. Potser podríeu mirar en els països de l'entorn el que s'està fent, i crec que podríeu fer una acció amb molta eficàcia. Perquè és clar, posant *parches* així crec que no solucionarem res. No solucionarem res.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

El Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, desitja intervenir? No?

El Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, és el seu torn, senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies, senyor ministre, per les seves explicacions.

No esperava que avui em digués que hagués guanyat un premi. Miri, vostès potser sí que han guanyat un premi amb l'intervencionisme. Actualment estem a cinc anys d'intervencionisme del mercat de lloguer. Cinc anys abans i cinc anys ara, deu, i cinc que els diu algun dels seus ideòlegs, farien quinze: exactament el 50 % del que va durar l'intervencionisme de la renda antiga franquista.

Després: vostès parlen de la revaloració dels salaris. [*Pausa*] No, no, continuïn; quan hagi acabat de donar les instruccions continuaré, senyor cap de Govern [*fa una altra pausa*].

Vostès parlen d'un índex de revaloració. Aquest índex de revaloració l'hauria hagut de fer el Govern a la Llei de l'1 de desembre del 2022: així ens ho estableix. Però vostès, senyors del Govern, vostès no volen passar la responsabilitat. Vostès han de governar i no governen. Volen passar la corresponsabilitat al Consell General; volen fer mullar el Consell General. Vostès, si volen governar, governin; prenguin les decisions que la llei els faculta. I en aquest cas no ho han fet. Vostès han fet una llei expressament per passar la responsabilitat a altres: aquesta és la realitat. Anem pel tema de la indefinició. És molt senzill. Vostès han aplicat aquí una fórmula: Y és igual a parèntesi; parèntesi multiplicat per $-0,065$ multiplicat per S —aquí sí que ens donen només una dada, que és el salari global anual—; tanco parèntesi, més 3276; torno a tancar parèntesi i ho parteixo per 312. No tenim ni la definició ni dels 3276, ni dels 312, ni del $-0,065$. Les fórmules s'han d'explicar, han de ser entenedores, i això no és ni clar, ni entenedor, ni precís. I permeti'm: ja sé que soc un conseller de primera, però ni sent un conseller de primera ho he pogut esbrinar.

Sí que han fet, és cert... [Pausa] Acabin, poden comentar... 2022: 800.000 metres quadrats autoritzats. 2021: uns 400.000 —igual m'equivoco, senyor ministre i jo ho accepto—. I 2020: entre uns 250 i 300.000. Vostè, al capdavant del Ministeri, sap que això fa aproximadament 1.250.000-1.300.000 metres quadrats construïts. Si això ho referim amb habitatges, li fiquem una mitjana de 100 metres quadrats, senyor ministre —vostè segur que aquestes dades, les té—, estaríem parlant de 14 a 15.000 habitatges. Ara li faig una pregunta, senyor ministre: d'aquests 14 o 15.000 habitatges que han estat visats i autoritzats, quants van al mercat de lloguer? I per què no van al mercat de lloguer? S'ho ha preguntat? Segurament és per la primera reflexió que li he fet, que és l'intervencionisme. L'intervencionisme, com vostès saben, fa marxar el capital del lloc on no es troba segur.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Grup Parlamentari Independent: senyor Costa, teniu la paraula.

El Sr. Ferran Costa:

Moltes gràcies, senyora síndica.

Jo penso que el debat que estem tenint ara és una molt bona oportunitat per a què tots aquells ciutadans i ciutadanes que ens escoltin puguin contextualitzar, d'allò millor, què és el que està passant en aquesta cambra. Abans reclamava aquesta contextualització, i ara ha passat una miqueta de manera orgànica, de manera espontània. I és que, per una banda de l'hemicicle, des les forces socialdemòcrates reclamen molta més intervenció. I reclamen unes mesures que intervinguin molt més el mercat. I a l'altra banda de l'espectre polític d'aquesta cambra, també des de l'oposició, ens trobem una formació que justament ens demanen el contrari. El que els dèiem: governar té això. Governar ha de contemplar les necessitats de tota la societat d'una manera ponderada, d'una manera equilibrada i trobant els justos equilibris. I penso que, amb el debat que estem tenint ara mateix, justament es demostra aquesta posició, de certa equidistància entre els extrems, per arribar a bons consensos; com a mínim, jo ho interpreto així.

S'han dit coses que penso que és faltar a la veritat. Les mencionava abans, les mesures, el ministre Filloy, que s'han fet. Jo he sentit en aquesta cambra que Govern no ha fet res, que Govern no governa, que no hi ha hagut mesures per ajudar els ciutadans... Mai abans, en aquest país, en un espai tan breu de temps —òbviament la pandèmia hi ha tingut molt a veure— el Govern, de manera decidida, havia estès tant la mà als ciutadans per a ajudar-los. No entraré en totes les mesures de la pandèmia perquè, gràcies a Déu, vull pensar que està plenament superat, però sí de moltes de les mesures que el senyor Filloy posava damunt de la taula. Les recordaré perquè són molt importants, que la gent tingui constància de tot allò que s'ha fet: aquest augment de les prestacions econòmiques en els serveis socials, amb uns índexs millor de cara al ciutadà i amb uns requisits més flexibles; aquest Pla Renova específic dedicat a l'estalvi energètic; el transport públic gratuït, el transport públic gratuït per a tots els ciutadans i les ciutadanes del país; la reducció del preu del

transport escolar; la flexibilització que des del Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior es va fer en els ajuts a l'estudi per facilitar aquest accés amb unes millors condicions; la devolució parcial dels impostos de carburant per als professionals; l'IGI reduït en productes de primera necessitat; els ajuts específics per a la calefacció a aquelles famílies que més ho necessiten; l'endarreriment de l'entrada en vigor de la taxa del CO²; ens recordava també el senyor Naudi abans els esforços ingents que ha fet FEDA per absorbir l'impacte de l'increment d'energia. Home, dir que Govern no governa amb totes aquestes mesures que, aplegades, són inèdites, jo diria que és faltat a la veritat.

Dit això, sabíem que la fórmula matemàtica no plauria a alguns, sobretot aquells que, potser, en matemàtiques i en funcions algebraïques, doncs patien a l'escola. Jo no sé si es referia, senyor Camp, als consellers «de primera»: no sé ben bé què volia dir amb això, o no, però jo li diria que no ha de patir. No ha de patir per la funció algebraica; li explicaré molt fàcilment perquè surt aquesta funció algebraica. I després li explicaré també en què està inspirada. Vostè sap que el projecte de llei que va entrar a Govern plantejava uns increments de mig punt percentual per cada 2.400 euros d'augment en salari brut anual. Simplement en adonar-nos que per salts de tram es podien presentar algunes disfuncions... Què vull dir amb això? Que persones que estiguessin cobrant salaris molt a prop d'aquell salt de tram —per sobre o per sota—, amb l'augment que es proposava es podrien donar les circumstàncies que una persona amb un salari inferior acabés amb un salari superior que un altre a la mateixa empresa. Òbviament, aquests augments de salari s'havien de fer de forma lineal. I fer la forma lineal, respectant aquella constant del pendent algebraic, suposa trobar una fórmula matemàtica. No es preocupi, que aquesta fórmula matemàtica no l'hem fet nosaltres: un reputat matemàtic del país, de manera espontània, va brindar-se a col·laborar i troba aquesta fórmula matemàtica.

Li dic això, però, perquè és curiós: les afirmacions que ha fet vostè, senyor Camp. I és que a vegades la memòria juga males passades. Per què li ho dic? Vostè ha dit que aquesta llei no és clara —segurament per la fórmula—, que no és concisa —quatre articles, senyor Camp, jo li diria que és relativament concisa— i que no dona confiança. Doncs bé, remuntem-nos al 2012 —ja sé que fa una pila d'anys enrere—. Aquell any, l'any 2012, el govern de torn, la majoria de torn, el qual tenia una majoria parlamentària que li donava suport amb dos membres de la seva formació —Unió Laurediana—, va fer un Projecte de llei de mesures de contenció de la despesa pública en matèria de personal que, en el seu article 4, aplicava una fórmula exactament igual: una forma lineal resultat d'un resultat d'una funció algebraica. I aquests coeficients que a vostè tant preocupen, no l'han de preocupar, és simplement el resultat de respectar el pendent de la gràfica amb aquells trams que inicialment Govern proposava: és simplement això.

Entenem, per una banda, que tots els serveis de recursos humans i de controlat de les empreses tindran la capacitat més que suficient per programar aquesta fórmula en un simple Excel. Ara bé, si això ha de ser un problema per a algú, penso que des de Govern ja s'han anticipat dient que si tenen problemes per introduir aquesta fórmula en l'Excel, es compartirà justament la fórmula i en podrà disposar tothom amb una claredat absoluta, perquè no només estarà a l'abast dels empresaris, sinó de tots i cadascun dels assalariats. Per tant, de manera exacta, simplement *inputant* l'import brut anual que un assalariat cobra sabrà exactament quin és el resultat del seu sou. Per tant, senyor Camp, penso que no és

just dir que la llei no és clara, no és concisa i que no dona confiança, perquè és justament tot el contrari. De manera clara, tots aquests supòsits queden ben explicats.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Grup Parlamentari Socialdemòcrata: senyor Carles Sánchez, al seu torn.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, senyor Filloy, li agraeixo les seves paraules i les prenc. I també dir-li que aquests anys debatent amb vostè respecte a l'habitatge han estat —almenys pel que fa a la nostra formació—, fructífers, ja que ens ha empès a buscar fórmules, a cercar, a cercar elements per a definir d'una manera precisa, cercar fórmules a curt, a mitjà i a llarg termini per tal de contribuir a la superació d'aquesta crisi d'accés a l'habitatge.

Ens agradi o no, sembla que és el moment, l'època de fer balanços. En aquesta banda esquerra de l'hemicicle també hem fet coses, senyor Costa: jo també he portat una llista de les mesures que hem proposat al llarg d'aquests anys a les diferents lleis. I era una llista, un exercici..., fem una miqueta una compilació de tot allò que havíem proposat en aquesta cambra. Alguns de vostès recordaran, però per si de cas els refrescaré una miqueta la memòria al respecte. A la Llei de mesures urgents del 2020, votada el 2019, vam proposar aquesta pròrroga de cinc anys que els comentava just abans, o d'equivalent al contracte. Vam proposar també el registre a la propietat, que ha estat fruit d'ardus debats en aquesta cambra, i la participació dels grups parlamentaris a la Taula Nacional de l'Habitatge. En el marc de la crisi Covid, en les mesures Covid del 2020 —segur que se'n recorda, senyor Filloy— vam negociar la flexibilització dels requisits a l'ajut de l'habitatge amb la creació d'aquell article 17 bis del Reglament de prestacions econòmiques d'afers Socials: i una flexibilització que després hem trobat també reeditada, d'una manera aproximada, en diferents lleis. Ens alegrem d'aquest fet i que hagués estat inspiradora.

En la Llei de mesures urgents per al 2021, votada el 2020, vam presentar un text alternatiu i esmenes parcials amb una pròrroga equivalent al contracte o al temps de la darrera pròrroga, una subvenció Renova per a habitatges de preu assequible. Recordo que vam definir per primera vegada l'habitatge de preu assequible. Nosaltres el situàvem a 1,5 vegades el LECS perquè no tenim una referència prèvia respecte a la mateixa definició. Vam introduir també, via esmena, el Pla per al dret a l'habitatge, que a hores d'ara, si no m'equivoco, s'està treballant, i vam incorporar a la Taula d'Habitatge l'Associació de Consumidors i el Fòrum Nacional de la Joventut per tal d'ampliar la representativitat d'aquell òrgan de concertació.

Vam dur a terme també un recurs al Tribunal Constitucional —ho recorden? Cada vegada que tenen oportunitat també ens ho recorden— per combatre les mesures d'exempció de requisits d'habitabilitat i, sobretot, de la mesura de supressió de la cessió obligatòria, que

no és una reducció: és la supressió —optativa potestativa, etcètera, etcètera, no entrarem en el debat—. Al pressupost 2021, votat el 2020, vam derivar les partides del multifuncional a la construcció d'habitatge de preu assequible —no va ser possible— i vam establir, mitjançant el pressupost, la creació i datació del Departament d'habitatge que centralitza l'acció governamental en habitatge —tampoc va ser possible—. A la Llei de creació de l'Institut Nacional de l'Habitatge, votada el 2021, vam definir l'habitatge d'ús social com a promoció pública únicament —i era això: l'habitatge d'ús social, no pas el de preu assequible—, alhora que vam reformular la definició de «preu assequible». La subvenció Renova per a habitatges de preu assequible. La creació d'un institut amb funcions... Perdó, aquesta relativa a l'anterior Llei de mesures urgents.... La creació d'un institut amb funcions informatives i de creació i d'assessorament en polítiques d'habitatge —si recorden aquelles esmenes, el que feien era crear una institució dedicada al..., amb vocació informativa i d'assessorament—. El registre de contractes de lloguer —aquest també el vam poder discutir amb força—, el registre de contractes de lloguer amb ingrés directe del contracte per part del propietari. I, en definitiva, que l'Institut també fos el creador i gestió de l'índex de preus de referència, eina fonamental en el nostre esquema i sobre la qual hem tingut oportunitat de debatre en diverses ocasions. Per cert, que la Llei anterior de protecció, d'estímul i governança encarrega al Govern uns estudis que s'assemblen molt a aquests índexs de preus de referència.

Vam posar sobre la taula, de nou, la proposta de l'estratègia general vers l'habitatge. És a dir, en primer lloc, els ajuts en el curt termini; en segon lloc, un institut, gestor informatiu i assessor en el mitjà termini; i en tercer lloc, la promoció de l'habitatge públic de preu assequible. Veiem que la insistència que hi vam posar, en aquesta promoció d'habitatge públic de preu assequible, es va manifestant, tot i que a poc a poc, en els plans del Govern; en definitiva, l'acció directa del Govern en matèria d'habitatge, amb les dotacions justificades al pressupost.

A la Llei de mesures urgents pel 2022, votada el 2021, proposàvem una pròrroga més curta —enteníem que la maniobra havia de ser d'una altra natura—, una pròrroga de dos anys. La definició de «preu assequible» —i això és interessant per al nostre debat d'avui—, que definíem com el 30 % de l'ingrés familiar mitjà. Si recorden, vam parlar a bastament. Dèiem que el Departament d'Estadística fes el càlcul d'aquest ingrés familiar mitjà, i sumàvem les condicions d'ubicació i característiques per matisar aquest lloguer de preu assequible. I el que és important és adonar-se que aquesta és una vinculació efectiva, real i sostenible entre salaris i preu de l'habitatge. Si haguéssim definit aleshores aquest habitatge de preu assequible entorn al 30 %, podríem estar fent polítiques d'un altre caire.

Però seguim: al pressupost 2022, votat el 2021, vam derivar les partides del multifuncional a habitatge de preu assequible una vegada més; no va funcionar tampoc. I vam proposar la reforma de l'impost d'habitatges buits: un lleuger augment del tipus, una destinació finalista per a l'habitatge de preu assequible i revisió de les condicions. Ens alegrem també que finalment aquesta proposta —augmentant el tipus, doblant-lo bàsicament— s'hagi incorporat en aquesta legislatura. Deixo fora les resolucions del debat d'orientació política, les preguntes orals i escrites, la demanda de publicitat activa de la pròrroga, les cotitzacions, els informes del Raonador del Ciutadà, el pacte d'estat per l'habitatge que hem proposat en

diverses ocasions, i la proposició de Llei del Fons públic d'Habitatge que es va proposar a l'inici de legislatura.

Bé, creia que era necessari fer aquest petit recordatori. Hem estat en altres debats on se'ns ha demanat quines mesures havia proposat el GPS entorn a l'habitatge. Un exercici que vaig poder fer de memòria; potser en falta alguna, potser he fallat en alguna data, però, en definitiva, ha estat aquest el nostre treball que hem ofert en aquesta cambra. I bé, ens queda el debat del pressupost, on també farem les propostes que creiem escaients, igual que hem fet per a aquesta llei.

Els agraeixo la seva atenció.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Grup Parlamentari Demòcrata, desitja intervenir? Entenc que no?

Govern desitja intervenir? Senyor Espot, endavant.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Jo voldria respondre breument, sobretot al senyor Camp: en primer lloc per dir-li que, en aquesta cambra, qui posa ordre i qui diu qui pot parlar i qui pot fer què és la senyora síndica, no és ni vostè ni jo. No hi ha cap altra persona que ho pugui fer que la senyora síndica. Dit això, només faltaria que durant els debats parlamentaris, evidentment amb veu baixa i amb tota la cortesia, jo no pogués parlar i compartir dades i informacions amb els meus ministres, i no és vostè qui ho ha d'impedir, i no crec que li hagi de molestar.

Crec que s'ha dit una cosa important: vostè parla d'intervencionisme i fa una reflexió general a tomb de l'intervencionisme, com si això fos una novetat, diguem, dels últims anys, i un mal imputable a aquest Govern. El mercat dels arrendaments de finques urbanes, per si, és un mercat regulat. Sempre ho ha estat. Si vostè es remunta a les lleis d'arrendaments de finques urbanes del nostre país i d'arreu, pot estar més o menys regulat, però sempre està mínimament regulat. Per exemple, establint que la duració mínima d'un contracte d'arrendament ha de ser de cinc anys, o establint que durant aquests cinc anys només pots incrementar la renda d'acord amb l'IPC. I això ho hem tingut en el nostre país des dels anys noranta. Per tant, l'intervencionisme ve de lluny.

Però quan s'intensifica enormement aquest intervencionisme no és sota aquest Govern, ni tan sols amb el govern anterior: és l'any 2007. Allà es comença a intensificar l'intervencionisme del mercat d'arrendaments d'habitatge, perquè hi ha una crisi econòmica i perquè, en aquell moment, els que tenien la responsabilitat de governar —i vostès hi eren, estaven governant, i és molt diferent governar que estar a la bancada de l'oposició— van haver de prendre decisions valentes per protegir els col·lectius més vulnerables. Per tant,

allò que vostè ens imputa i allò de què vostè ens acusa és el mateix que vostès van fer en el seu moment en un context similar per protegir les persones més desfavorides. I no només ho van fer en el mercat de l'habitatge, sinó que també ho van fer pel que fa als locals comercials que, en aquest sentit, crec que l'intervencionisme és bastant més discutible, perquè de la mateixa manera que el dret a l'habitatge és un dret protegit constitucionalment i, per tant, hi ha un desequilibri evident a l'hora de regular aquest mercat a favor de la part més feble per protegir precisament aquest dret constitucional, crec que no es pot traslladar aquesta mateixa consideració pel que fa als locals comercials.

Per tant, l'intervencionisme no és una mala cosa, perquè a vegades l'intervencionisme és necessari. Que ens agrada l'intervencionisme, com a regla general, com a principi general? Evidentment que no. A aquells que defensem que l'economia de mercat és el millor sistema inventat fins ara, evidentment no ens agrada l'intervencionisme, i en això podem tindre la mateixa opinió, però també hem de ser suficientment raonables per a entendre que, en determinades ocasions i en determinats contextos, aquest intervencionisme moderat, ponderat, equilibrat és necessari. I crec que si vostè fes un exercici d'honestedat intel·lectual i de mà estesa a aquells que tenim la responsabilitat de governar no faria aquest discurs fàcil i demagògic que fa, i entendria que, en alguns casos, l'intervencionisme és necessari.

Jo, m'agradaria llegir la motivació d'una de les esmenes que vostè va fer a aquest Projecte de Llei, perquè crec que és molt revelador de la diferència entre governar i no governar. Vostès deien en una d'aquestes motivacions —que, de fet, el que volien és eliminar els augments salarials— i deien textualment: «Aquest intervencionisme del Govern en l'economia del país resta seguretat jurídica als empresaris en veure que els costos d'explotació de les seves empreses estan marcats per les polítiques electoralistes d'aquest Govern. La manca de seguretat jurídica d'aquestes decisions pot tenir una influència molt negativa a l'hora d'establir empreses al nostre país». I, per tant, es carregaven qualsevol possible augment salarial decretat per Llei. A mi em sembla molt bé que vostès pensin en les empreses, i evidentment que nosaltres també hi pensem, en les empreses: per això hem establert un increment salarial que no és absolutament equivalent a l'IPC per a tots els treballadors, amb un escalat degressiu a partir del salari mínim i fins als 4.000 euros. Però també s'ha de pensar amb els treballadors. En aquesta esmena, vostè només pensa en les empreses i els costos d'explotació de les empreses; en cap moment li passa pel cap que la nostra societat es compona d'empreses i d'empresaris, però també de treballadors: de treballadors que estan en un context inflacionari amb un 7 %, un 7,1 % d'inflació, que els pugem el preu de l'electricitat, que els pugem! el preu del lloguer —no tant com els salaris, però que també els pugem el preu del lloguer— i que, per tant, és raonable que també se'ls pugi mínimament el salari. Vostès creuen que es resol la problemàtica al nostre país amb el *laissez faire, laissez passer*? És a dir, que els empresaris no tinguin absolutament cap obligació d'increment salarial, però en canvi els propietaris puguin incrementar els lloguers de manera il·limitada i indiscriminada. Està molt bé defensar això, perquè de fet és el que defensem: no fer res, cap intervencionisme; això resoldrà tots els problemes. Vostès saben que els problemes no es resolen d'aquesta manera, de la mateixa manera que no es resolen com ho fa el Partit Socialdemòcrata: dient que uns són bons i els altres són dolents; que els propietaris s'han d'empassar tots els costos derivats de la inflació i, en canvi, han d'incrementar de manera exagerada els salaris. Les coses no funcionen així.

Aquesta societat es compon d'empresaris, alguns que guanyen molts diners, alguns altres que no en guanyen, petits, grans, de treballadors que tenen salaris molt elevats, i de treballadors que tenen salaris molt poc importants. I el que hem d'intentar a través de les nostres normes és trobar un punt d'equilibri, un punt de ponderació on hi hagi un mínim comú denominador en el qual tots ens puguem sentir mínimament còmodes i mínimament confortables, i intentar a través d'aquestes normes, que són principis d'aplicació general, resoldre de la millor manera possible la casuística i la realitat d'una gran majoria de la població, sense obviar i tenint una preferència i una atenció particular cap a aquells col·lectius, aquelles famílies i aquelles persones més vulnerables. Perquè si resulta que aquestes persones els apugen un 30, un 40 % el lloguer, perquè vostès no volen absolutament cap tipus de regulació [*el senyor Joan Carles Camp nega amb el seu índex dref*]. Sí: vostès han dit que no s'ha de fer absolutament cap tipus d'intervencionisme, i per un altre costat resulta que el seu empresari els apuja zero el seu salari, digui'm vostè com arribaran a final de mes. Per tant, jo crec que hem de reivindicar la bondat d'aquesta norma. Jo crec que hem de reivindicar la ponderació i l'equilibri que emana d'aquesta norma i deixar-nos de discursos extremistes, maximalistes i de receptes miraculoses que en el fons, doncs, són absolutament buides de contingut.

I permeti'm que li digui, només per acabar: només faltaria, només faltaria que el Govern no traslladés la responsabilitat a aquesta cambra, perquè és aquesta cambra la que té la responsabilitat de legislar. O és que creu que nosaltres hem d'establir la pròrroga forçosa, o dir que s'han d'incrementar un 2 i un 5 % els lloguers, o que s'han d'incrementar un 7 % els salaris amb un decret legislatiu o amb un decret del Govern? Si vostè seria el primer que clamaria al cel i diria que estem envaint competències del Consell General a través d'un reglament o d'un decret. Sigui raonable, senyor Camp, i no ens faci discursos fàcils, discursos populistes que, en definitiva, el que fan és aportar encara més confusió i més dificultat a la ciutadania.

I pel que fa... Quan parlo d'aportar confusió i dificultat, em refereixo a aquesta espècie d'aiguabarreig que ens ha volgut traslladar al tomb d'aquesta interpretació de l'increment dels salaris. Les coses són ben senzilles i la norma és ben senzilla; no intenti confondre els treballadors d'aquest país. Aquelles persones que l'any passat la llei deia que se'ls havia d'incrementar un 3,3 % els salaris, i resulta que el seu empresari enlloc d'un 3,3 % els va apujar un 4 % el salari, és tan senzill com que aquest any a l'increment que se'ls hagi d'aplicar d'acord amb l'escalat que hem aprovat s'hi haurà de restar un 0,7 %, que és la diferència entre aquest 3,3 % i aquest 4 %. No vulgui buscar complicacions ni dificultats allà on no hi són.

I pel que fa al senyor Sánchez, jo simplement agrair-li el to que sempre utilitza en els debats, i la vessant constructiva que crec que sempre intenta traslladar a aquesta cambra. Evidentment, tenim visions molt diferents de com s'ha d'abordar la problemàtica de l'habitatge. Jo no sé quina és millor o quina és pitjor; sí sé que penso raonablement que la nostra abasta molts més àmbits i, per tant, hi ha moltes més possibilitats de solucionar-la a través de la manera com nosaltres entenem que s'ha de resoldre el mercat de l'habitatge. Vostès creuen, només, en la palanca pública; entenen —i nosaltres també hi creiem, i en això no discrepem—. Vostès creuen que a través de la palanca pública i de la regulació extrema del mercat de l'habitatge de lloguer se solucionarà la problemàtica; nosaltres no ho

creiem. Nosaltres creiem que la palanca pública és important, que evidentment hem de crear parc públic d'habitatge de lloguer assequible, però que, per un altre costat, hi ha una altra palanca que no podem desmerèixer i que hem d'incentivar suficientment perquè es pugui desenvolupar, que és la palanca privada. I evidentment, regulant d'una manera extrema i excessiva el mercat de l'habitatge de lloguer —per exemple, amb mesures com les que vostès proposaven a les seves reserves d'esmena, consistent en operar uns increments misèrrims als preus de lloguer—, el que estem fent és encara desincentivar més la possibilitat que es creï parc immobiliari de caràcter privat de lloguer a preu assequible.

Vostès no creuen que s'hagi de donar facilitats fiscals o facilitats urbanístiques als propietaris privats que —evidentment— lloguin a preu assequible, i nosaltres creiem que sí, perquè en certa forma estan operant o estan exercint una funció social. Això és el que ens separa. Però, en definitiva, sí que els he de dir que com a mínim vostès —en una de les palanques, no en totes—, com a mínim han intentat aportar solucions. I és cert que nosaltres ens hem inspirat d'algunes de les seves propostes per incorporar-les a les solucions que nosaltres hem aportat. Crec que n'hem aportat moltes més també. Altra cosa és que els resultats a vegades no es veuen a curt termini. De la mateixa manera que dic això, també penso que des de Terceravia, més enllà d'aquests discursos, de solucions, ben poques. Perquè no fent res, no intervenint, no es pensin que la problemàtica de l'habitatge de lloguer al nostre país es resoldrà.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor cap de Govern.

Senyora Montaner, si desitja intervenir és el seu torn ara. No?

Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, desitja intervenir?

Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents: senyor Joan Carles Camp, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí... Sí, gràcies, senyora síndica.

Començaré per vostè, senyor cap de Govern. Gràcies per les seves explicacions. Doncs segurament no anem en la mateixa línia, però el primer que li vull dir és que jo, en tant que conseller, no impedeixo res. És evident que vostè es pot aixecar i pot parlar amb els ministres que vulgui en veu baixa. Jo simplement he aturat el meu discurs, no per res, sinó per tindre un respecte envers vostè i el seu ministre, que vostè li pugui passar les dades adequades i que pugui estar atent al meu discurs perquè, de vegades, vostè també és un especialista en la dialèctica i en tergiversar diverses coses. Perquè vostè està dient que nosaltres no estem d'acord a regular el mercat de lloguer. Vostè està fugint d'estudi, per dir-ho d'una manera. Tenim una llei del 93; tenim una llei del 99; tenim una altra llei que vostè va modificar el 2013 o el 2014, que vostè era ministre —ministre d'Interior, si mal no recordo—. Per tant, nosaltres estem d'acord que hi hagi uns preus i que els increments dels

lloguers siguin via IPC. I vostè sap que per a què hi hagi producte al mercat de lloguer s'han de guardar les, diguéssim, responsabilitats, o s'ha de donar la garantia jurídica tant a una banda com a l'altra perquè hi hagi un contracte de cinc anys com vostè diu, perquè la gent inverteixi al mercat de lloguer i posi aquell habitatge al mercat de lloguer. Però escolti, és que vostès porten cinc anys més intervenint! I estan dient que volen intervenir-lo encara més! Cap problema; facin el que vulguin. Com més l'intervinguin, menys producte hi haurà al mercat de lloguer. Però no ens digui a nosaltres, o no em digui a mi, que no estic d'acord amb les regles del joc, perquè la llei del 93 es va respectar, la del 99 es va respectar... Però és que portem cinc anys «un any més com a màxim». No parli d'interpretabilitats: què vol dir «un any més, com a màxim»? Cada any «un any més com a màxim», fins a arribar a l'infinit? Cap problema. Endavant!

Després vostè em diu que nosaltres tampoc volem acotar els salaris. Nosaltres estem a favor d'acotar els salaris, només faltaria! El salari mínim ha de tindre una revaloració. A través de què? A través de l'IPC. Però és vostè que treu aquí un nou element de la màniga, un element de revaloració amb la llei de l'1 de desembre. I a la llei de l'1 de desembre vostè, el Govern es faculta perquè ell pugui crear aquests índex de revaloració. Quan li convé, vostè vol reglaments; i quan no li convé —com vostè acaba de dir, i com vostè ha fet—, passa la responsabilitat al Consell General. Doncs aquesta és la seva manera de governar: no hi estem d'acord. Per això probablement no estem amb vostè, perquè no estem d'acord amb certes maneres de fer. I és molt legítim; és molt legítim.

I després, parlar d'honestedat intel·lectual... Tothom té l'honestedat intel·lectual que té, i ningú és ningú per ficar-la en qüestió dels altres.

Per tant, després vostè ha dit... La fórmula; la fórmula. Expliquin les interpretacions, expliquin els paràmetres. Si tan fàcil és, per què no han dit des de la seva bancada que trauran una fórmula perquè sigui plenament interpretable per a tothom? Això és així.

Senyor Costa, aquesta llei és interpretable, com era interpretable la de l'1 de desembre. La prova n'és amb el que acabo de comentar amb el senyor cap de Govern. Una llei de 4 articles. Les lleis tenen una voluntat política, però les lleis, senyor Costa, es llegeixen per la seva literalitat. I al final aquesta llei genera dubtes. I al final nosaltres, sempre els he dit que vull que quedi ben clar blanc sobre negre. No ens agrada que acabi legislant la Batllia. I cada vegada, amb aquest poti-poti de lleis que s'estan fent, cada vegada acabarà més legislant la Batllia: aquest és un dels problemes. I després, senyor Costa, no es preocupi per la forma de càlcul: jo l'he calculat. Que no li hagi agradat el que he dit, és probablement perquè la llei té alguna interpretació. Però no es preocupi, que de matemàtiques alguna cosa en sé, però potser no en sé tant com vostè o com alguns experts seus. Però bé, fins aquí, gràcies a Déu, hi arribo. Però el mateix que he dit al senyor cap de Govern: expliquin els paràmetres, expliquin les interpretacions i la gent ho entendreà millor. Què volen amagar? Diuen «vostè, al 2012 es va fer...». Jo, el 2012, senyor Costa, jo sé on era, i avui estic al mateix lloc. Jo em pregunto vostè, el 2012, on era? I avui, on és?

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

El Grup Parlamentari Independent desitja intervenir? Senyor Costa, teniu la paraula.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies senyora síndica.

Senyor Camp, no crec que interessi massa al debat públic, per no dir gens ni mica, on era jo el 2012 i on soc ara: penso que és més que evident.

Jo no qüestiono els coneixements matemàtics de ningú. Sí que qüestiono els meus, per aquest motiu aquesta fórmula no l'he feta pas jo —ni de bon tros— ni cap membre de la majoria parlamentària, sinó un doctor en matemàtiques; així de senzill. Vostè insisteix que no entén els paràmetres; penso que és una fórmula matemàtica. Li he explicat que respon a uns quocients que respecten el pendent d'aquests trams regressius d'increment de salari que s'havien plantejat des de Govern. I és una fórmula matemàtica, que a vostè li sembla tan complicada, però que només té dues variables: la variable Y, que està ben definida —percentatge d'increment percentual i que configura l'índex de revaloració dels salaris; està escrit— i la variable S —salari fix brut en còmput anual i en jornada legal ordinària—. No fa falta ser doctor en matemàtiques per entendre aquestes dues variables, li ho asseguro.

Tot i així, i ho ha dit el ministre abans, i jo ho reitero, hi haurà aquesta fórmula matemàtica ja incrustada dins d'un Excel per a aquelles persones que puguin tenir dubtes de la seva aplicació. No hi ha cap altra interpretació i, per tant, no busqui més explicacions on no n'hi ha: és el coeficient que resulta de calcular el pendent d'aquests trams que es plantejaven des de Govern des d'un inici. Tan fàcil com això. Vostè fa un càlcul aritmètic i li surt un número: doncs ha sortit aquest número i ja està; així de senzill.

Dit això, penso que tothom pot estar ben tranquil perquè és una llei ben senzilla, una llei amb quatre articles, una llei que Batllia no haurà d'explicar res a ningú perquè la llei és auto explicativa.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostès, senyor conseller.

El Grup Parlamentari Socialdemòcrata desitja intervenir? No.

El Grup Parlamentari Demòcrata desitja intervenir? No.

El Govern desitja intervenir i obrir un nou torn? Endavant, senyor Filloy.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies, senyora síndica.

Que jo li demanava al cap poder fer aquesta intervenció perquè, d'alguna manera, també volia donar resposta al senyor Sánchez en aquest cas, i evidentment també al senyor Camp. Començaré pel senyor Camp, si m'ho permet.

Senyor Camp, poca cosa puc afegir més al que ja he dit al cap de Govern. Entenem que la seva postura de manca d'intervencionisme, com diuen vostès, des del nostre punt de vista no resol la problemàtica. Jo li posaré una reflexió simple, penso que és simple i senzilla: si demà mateix aixequéssim aquestes «intervencions», com vostè anomena —intervencions, parlo ara del mercat de lloguer, evidentment—, creu que no hi hauria absolutament cap problema al carrer? Ho vol demanar a la senyora Montaner, que té al costat? Ho vol demanar als seus companys de bancada socialistes? Ho vol demanar, com feia esment la senyora Montaner abans, al Raonador del Ciutadà? Creu que si demà no intervenim el mercat com estem fent, o de la manera més o menys, diguéssim, ponderada que estem activant, creu que no hi hauria cap problema al carrer? Cap propietari trucaria el seu llogater per dir-li que automàticament queda fora i que queda rescindit el contracte si no paga un increment considerable del lloguer? Ja li dic jo: segur que no. Perquè, com li deia abans, jo també trepitjo el carrer i entenc que la situació és aquesta ara mateix. Per tant, aquestes mesures que nosaltres apliquem i que hem vingut aplicant han d'anar reconduint la situació de forma progressiva, pausada i al menys traumàtica possible. No fer res no resol la problemàtica, senyor Camp.

Jo simplement em voldria una mica centrar aquí, perquè pel que fa a la fórmula i pel que fa als altres debats, jo penso que el senyor Costa ja l'hi ha explicat. També dir-li que, evidentment, de vegades legislar és necessari perquè, per exemple —vostè sap—, l'únic que està, diguéssim, marcat per llei com a revaloració de salaris és el salari mínim, que està lligat a l'IPC. Tot allò que vagi més enllà del salari mínim és voluntat, en aquest cas, d'aquest Govern, d'incrementar aquests salaris més enllà del salari mínim per dotar les persones i les famílies d'aquesta cada vegada amb més capacitat econòmica.

I si el senyor Sánchez també em permet, voldria dirigir-li unes paraules. Crec que en el llistat de mesures que ens ha exposat crec que s'ha atribuït alguna mesura que potser no li pertocava, però en tot cas, sí que és veritat que aquest llistat de mesures que vostè ha enumerat, algunes d'elles al final han sorgit del debat, han sorgit d'aquesta confrontació d'idees. I ha fet un llistat que m'ha fet recordar que hem passat moltes coses durant aquests últims quatre anys; que, tot i la situació difícil de la Covid, hem intentat consensuar mesures en matèria d'habitatge; que hem trobat postures equilibrades; i que, des de la perspectiva evidentment de cada una de les visions polítiques, hem arribat a acords i, si més no, algunes de les idees que han sortit i que s'han posat sobre la taula ens han servit, tant als uns com als altres, a elaborar-ne de noves. Jo, si em permet, li volia evidentment agrair, però també li volia fer esment de dues qüestions que vostès han posat sobre la taula, en les quals estem treballant: una és el Pla pel dret a l'habitatge, que és una proposta que van fer vostès i és essencial. Ja hem començat els treballs i vull anunciar avui que estem treballant fermament en aquest projecte, que és el que ens donarà la informació necessària de quina és la que se'n diu «la demanda exclosa». Aquesta informació és la que ens permetrà fer polítiques d'habitatge molt més acurades i molt més precises. Ho deia abans la senyora Montaner: no tenim dades, i de vegades, generar aquestes dades pren el seu temps.

I també una altra de les qüestions que tenim sobre la taula, a la qual penso que no es dona prou importància: nosaltres l'anomenem el SICAR, que és el sistema de contractes d'arrendament, perquè les lleis en matèria d'habitatge estableixen que havíem de fer aquest registre. Aquest registre ens donarà la informació dels contractes vigents al país, reals, en vigor, tant per imports com per tipologies d'habitatge, i a partir d'aquí podrem definir també noves polítiques d'habitatge. Aquestes idees van sorgir del debat i, per tant, totes vindran a favor de resoldre aquesta problemàtica. El SICAR, també els anuncio que ja està, és un programa informàtic que està totalment acabat que l'Institut de l'Habitatge està impulsant, està en funcionament i que ja hem començat a implementar com a prova pilot amb alguns Comuns —amb d'altres encara estem en discussions— i alguns d'ells fins i tot ja han començat a introduir alguns dels contractes de lloguer que van arribant. Per tant, penso que en els propers mesos —esperem que no siguin massa mesos— disposarem d'aquesta informació, fidedigna, del mercat de lloguer i que, per tant, podrem parlar amb més coneixement de causa.

Senyor Sánchez, gràcies. Senyor

Camp, permeti'm que no estigui d'acord amb la seva postura. I res més.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem ara la part dels grups.

Senyora Montaner, desitja intervenir? És el seu torn ara. No?

La Sra. Carine Montaner:

Ja he dit que votaria a favor. Ja hem fet el debat.

La Sra. síndica general:

Perquè no em demani la paraula després; ara és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Ja està.

La Sra. síndica general:

Ja està.

Senyor Carles Naudi, Ciutadans Compromesos? No?

És el seu torn ara, senyor Joan Carles Camp, pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies, senyora síndica. Gràcies, senyor ministre.

Companys de Govern i amics del Govern, el Govern des d'Andorra i el Govern de tots nosaltres, us haguem o no us haguem votat, tots hem d'intentar remar en el mateix sentit. Però hi ha en certs temes, és clar, un es cansa de sentir a voltes que mai proposem res. Amb tota la humilitat us vull dir que governar és anticipar-se i que, amb el tractament de les dades, sou les persones que teniu més dades per poder-vos anticipar. No vull tornar a repetir que el 2016 vosaltres vau destituir la Taula d'Habitatge. Vam tindre una crisi de l'habitatge el 2007-2008; és cert. Es va crear la Taula d'Habitatge —el Govern del senyor Albert Pintat—. Aquella Taula després es va destituir perquè va vindre una crisi econòmica. Però l'habitatge és un tema latent, i amb una ciutadania tan petita com la nostra, o amb un parc immobiliari tan petit i a voltes tan sensible a les variacions, comporta aquestes fluctuacions que, tot plegat, fan tensar la corda.

Per tant, ens hauríem hagut d'anticipar. Perquè permeti'm que els digui: qui ha creat el problema de les pròrrogues? L'han creat vostès. I avui en dia aquest problema de les pròrrogues fa cinc anys que dura, i l'anirem allargant, i això no ho aguantarà ningú. Llavors, quant temps més volen provocar vostès anar prorrogant aquestes pròrrogues? Serà impossible! Volen transformar aquests contractes de lloguer en contractes de lloguer indefinits? Vull esperar i espero que no. Per tant, hem de buscar mecanismes per descomprimir això. Si no, el dia que l'aixecaran, si l'aixequen de cop, sortirà pels aires: serà pitjor que obrir una ampolla de xampany que la sacsegem. Aquesta és la realitat.

I nosaltres, senyor Filloy —ja li vaig explicar el dia 1 de desembre—, els vam proposar alguna solució per intentar apaivagar aquest tema. Una solució que els vam aportar era: tots aquests contractes vells, de més de fa cinc anys, que es fes un contracte nou per cinc anys més, improrrogable —improrrogable, és a dir, aquell contracte que fa deu anys o dotze anys, com vostè, senyor ministre, reconeix, se n'aniria a disset anys—, amb un increment de la renda de l'ordre del 15 o del 20 %, i que fos exempt de les càrregues del decret de la senyora Calvó. Perquè si no, pocs s'en prorrogaran. I durant aquest període de temps, durant aquest període de temps incentivar el mercat perquè el privat inverteixi en el mercat de lloguer. Perquè si no fiquem producte al mercat de lloguer, si no ho fica el privat, qui el ficarà? El públic? I llavors ho ficarem el públic amb els impostos pagats de tots els ciutadans? Nosaltres els aportem solucions. El que passa que a voltes les solucions, o no s'escolten, o tampoc es volen mirar, perquè venen d'aquests tres consellers de la Terceravia, per dir-ho d'una manera. No: de vegades també aportem solucions i alguna... Nosaltres els vam ficar un percentatge exprés per negociar. Però és que si no aturen les pròrrogues diguin com ho volen solucionar. O és que cada any aniran fent una pròrroga cada any com a màxim? Siguem seriosos perquè aquesta gent sempre tindran aquest problema. I estem parlant del 65 % de la població: estem parlant de 27.000 llars, si mal no recordo, senyor ministre. Estem parlant de 27.000 famílies. Tenim 27.000 famílies atrapades i tenim 27.000 propietaris atrapats. Busquin una solució.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

El Grup Parlamentari independent, no.

Socialdemòcrata, entenc que tampoc.

El Grup Demòcrata, tampoc.

Alguna altra intervenció?

Doncs acabades les intervencions, i vista la demanda dels Molt Il·lustres Senyors consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata... [*Se sent remor de fons*]

Reprenem. Acabades les intervencions, i vista la demanda dels Molt Il·lustres Senyors consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de procedir a la votació separada en tres agrupacions de diversos articles del Projecte de Llei, a saber: primer grup, exposició de motius i article 1; segon grup, article 2; tercer grup, la resta d'articles i disposicions del text.

Procedirem, per tant, a la votació de la primera agrupació. Recordo que són l'exposició de motius i l'article 1. S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

16 vots a favor, 3 en contra i 8 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovats l'exposició de motius i l'article 1 del Projecte de Llei. Seguim amb la votació de la segona agrupació. Recordo que és l'article 2.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. secretària:

16 vots a favor, 10 en contra i una abstenció.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovat l'article 2 del Projecte de Llei.

Finalment, continuem amb la votació de la tercera agrupació. Recordo que són la resta d'articles i disposicions del text.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

24 vots a favor, 3 en contra i cap abstenció.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovats la resta d'articles i disposicions del text del Projecte de llei.

Farem una pausa de quinze minuts.

(Se suspèn la sessió. Són les 18.05 h)

(Es reprèn la sessió. Són les 18.27 h)

Punt número 9: Designació d'un membre de la Comissió executiva de l'Institut Andorrà de les Dones.

S'ha presentat una única candidatura sobre la qual no s'ha formulat cap objecció i ha estat proclamada per la Sindicatura i publicada en el Butlletí número 11/2023, del 18 de gener.

Demano a la senyora Susanna Vela, secretària de torn de la Sindicatura, de llegir el nom del candidat, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

El nom del candidat és la senyora Pilar Armengol Fàbrega.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies, senyora secretària.

Desitgen intervenir en aquest moment els grups? No?

Procedirem, doncs, a la votació.

Us recordo que el membre de la Comissió executiva de l'Institut Andorrà de les Dones és designat pel Consell General amb el vot favorable de dues terceres parts dels seus membres, és a dir, 19 consellers generals.

Procedim, doncs, a l'elecció de la candidata, a la senyora Pilar Armengol Fàbrega.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

20 vots a favor, cap en contra i 7 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro elegida la senyora Pilar Armengol Fàbrega membre de la Comissió executiva de l'Institut Andorrà de les Dones.

Senyor Pere López, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, entenc que vol explicar el vot. Endavant.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Molt breument, per explicació de vot i desitjant els millors encerts a la senyora Pilar Armengol Fàbrega.

Simplement per coherència amb les esmenes que es van presentar en el seu moment, en què nosaltres demanàvem que tots els membres d'aquest Institut tinguessin una trajectòria acreditada en matèria d'igualtat, doncs hem optat pel vot d'abstenció.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor López.

Punt número 10: Examen i votació de la moció demanant a Govern que aturi temporalment fins a la propera legislatura tota actuació successiva a les realitzades fins a la data en relació al projecte d'heliport nacional presentada pels Molt Il·lustres Senyors Pere López Agràs, Judith Salazar Álvarez i Susanna Vela Palomares, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La moció fou publicada en el Butlletí número 6/2023, del 13 de gener, i no s'hi ha presentat cap esmena.

Per defensar la moció presentada pels Molt Il·lustre Senyor Pere López, juntament amb les Molt Il·lustres Senyores Judith Salazar i Susanna Vela, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, intervé el senyor Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, comentar que, al nostre entendre, aquest d'avui no és un debat sobre —com s'hagi pogut tenir en altres moments—, sobre la conveniència o no que Andorra tingui un heliport, o d'altres consideracions mediambientals, de seguretat —existents, a més, en aquesta ubicació que finalment s'ha triat— o d'altres que s'hagin pogut produir. Així, doncs, aquest no és un debat sobre si heliport sí o heliport no sinó que, al nostre entendre, és un debat sobre si importa poc, molt o potser gens la destinació dels diners públics, o sobre fins on s'està disposat a fer ulls clucs davant d'unes previsions pressupostàries de 5 milions d'euros als pressupostos de l'any 2023 i 2024 que, al nostre entendre, no tenen cap justificació. I també és un debat sobre si preocupa novament poc, molt o potser gens els mecanismes democràtics i de control al nostre país.

Fem un resum de quina és la situació de partida d'aquest debat que avui té lloc en aquesta cambra. Estem davant d'una adjudicació, davant d'un pressupost a una empresa futura concessionària de més de 10 milions d'euros, que multiplica pràcticament per tres el pressupost que en el seu moment va preveure el Govern. Una multiplicació per tres que, com vaig defensar a la pregunta de la setmana passada, suposa alhora incrementar el risc assumit pel Govern sense que aquest pressupost sigui, a hores d'ara, consultable ni públic absolutament enlloc. S'hagi amagat l'explicació sobre aquest pressupost en les preguntes publicades al Butlletí del Consell General; l'haguem pogut llegir, de forma comprimida i agregada, en un mitjà de comunicació, sense que consti en cap pàgina pública, ni tan sols —com deia abans— l'haguem pogut llegir allà on crec que tocava, que és el Butlletí del Consell General. I que a les preguntes que li formulava el ministre Gallardo no només no va voler explicar i explicitar aquest pressupost, sinó que, a més, m'apel·lava o m'incitava que hagués anat a l'exposició pública que va haver-hi en el seu moment. Jo diria, amb la informació de què dispo, que cap de vostès ni coneix ni ha vist amb profunditat aquest pressupost. Si acceptem això de forma resignada, al nostre entendre no podem caure ja més avall ni denigrar de manera més ampliada el Consell General.

En tot cas, analitzem allò que tenim i veiem quina és la realitat econòmica d'aquest projecte. Un projecte que, com deia, ha triplicat el seu pressupost respecte a les previsions del Govern i les partides del qual detallaré a continuació. En primer lloc, un increment del 34 % en la partida de preparació del terreny —no tindrè temps d'explicar-ho en aquesta primera intervenció segurament, un terreny que tampoc és finalment el que s'havia previst de manera inicial—. La segona de les partides que hi havia és la d'una terminal, un cost de la terminal que passa de 655.000 euros a 1.840.000 euros: una oferta que és multiplica per tres pràcticament, i un cost d'una terminal de 2 milions d'euros per a un màxim de passatgers que es preveuen de 60 passatgers al dia. Imagino que quan pensem en una terminal, amb un heliport on volaran helicòpters de 6 places i que al màxim del dia passaran 60 persones, només cal pensar en un petit espai d'espera, potser uns lavabos, un petit indret per deixar les maletes, un petit mostrador i potser un despatx. Nosaltres no entenem de cap manera que això pugui tenir un cost de 2 milions d'euros. Ens hem informat, i en heliports amb tràfics molt superiors, per exemple 200 o 300 persones al dia, el cost d'una terminal similar no supera els 400.000 euros.

Hi ha una altra partida, que és l'anomenada *costat aire*, que aquest any s'ha incrementat un 84 %. Aquesta només s'hauria duplicat respecte al pressupost original, i que compta amb la partida de construcció d'un hangar per un pressupost que supera el milió d'euros.

Segurament molts de vostès, que estan acostumats a costos i pressupostos, sabran també el despropòsit que representa això.

I després es parla, en aquest increment de costos, d'una suposada *preclients* que suposaria dir, o suposaria que a l'heliport de Pal hi hauria d'haver policia i duana espanyola vint i quatre hores al dia. Em demano si això s'ho creu algú, si és realment mínimament creïble. Altres desviacions de partides de més de 400.000 euros corresponents a partides de senyalització, seguretat i d'altres: en total, pràcticament 3 milions d'euros —en concret, 2.994.000 euros— de desviacions que ni són creïbles, ni estan explicades, ni estan justificades de cap manera.

Però encara hi ha més. De fet, fins i tot molt més. L'obra preveu pràcticament 2.400.000 euros de benefici industrial. I un es demana: com?, benefici industrial dins d'una concessió? Que algú ens expliqui això. Com és possible? És legal que es prevegi el benefici industrial en una oferta d'una concessió? És a dir, el concessionari fa benefici amb l'execució de l'obra en la qual desplegarà després la seva activitat, que a més, alhora, suposa un increment del cost que després podrà recuperar via la correcció de pèrdues per part del Govern? És a dir, que pot arribar a cobrar sobre aquest import dues vegades. Doncs això és el que contempla l'obra presentada: un benefici industrial que no té cabuda legal al nostre entendre, però que, a més, és d'un 32 % quan a la pràctica, si fos legal i correcte, seria d'un 16 %.

I finalment, els 5 milions d'euros que es preveuen a la pàgina del pressupost, a les pàgines 33 i 34 del pressupost per a l'exercici vinent. Unes previsions que contempnen ja a l'avançada la compensació de les pèrdues per 7 milions i mig de les pèrdues a futur d'aquesta instal·lació sobre la base de la construcció de 10 milions d'euros, base de la reconstrucció de 10 milions d'euros que, cal recordar, compta amb un pressupost que està triplicat i que al nostre entendre no és creïble, i amb 2 milions i mig de benefici industrial.

Com ja vaig dir amb motiu de la pregunta, 3,7 milions d'estimació base que hi havia abans, això podia representar a futur un cost per al Govern de 2,78 milions: amb la base de 10,3 milions, això pot representar un cost a futur de 7,73 milions. El plec de bases establia que es podrien compensar les pèrdues a futur amb un màxim del 75 % del cost de la construcció. Però abans que es comenci a construir aquest heliport ja se li estan transferint 5 milions d'euros, 3 a càrrec del 2023 i 2 a càrrec del 2024. Per tant, ens sembla, que és el que demana la moció en el seu moment, que aquest projecte, que manca de tota transparència i del qual el Govern s'ha negat reiteradament a fer públic el pressupost, ni tan sols estem demanant que el concurs es declari desert, ni tan sols estem demanant que es tiri enrere amb el projecte, sinó d'aturar-lo temporalment fins a final de legislatura, sabent que ben aviat el Govern també entrarà en funcions.

Per tant, si em permet, senyora síndica, llegiré ara el contingut concret de la moció, un cop explicats els principals arguments, tal i com va ser entrada després de la pregunta de la setmana passada: «Vistes les evasives i totalment incomplertes respostes donades pel senyor Jordi Gallardo a les respostes escrites presentades, i que les respostes —per anomenar-les d'alguna manera— van ser publicades en el Butlletí del Consell General número 139/2022; vist que el ministre es va negar a complementar la informació esmentada mitjançant la carta que es va adreçar en aquest sentit a la síndica general; vist també tot el

contingut del debat mantingut ahir [el dia que s'entrava la moció era posterior al dia de la pregunta] amb motiu de la pregunta oral formulada sobre la qüestió; vist que resten sense explicar les desviacions respecte del projecte i que aquest s'hauria multiplicat per tres; vist, per exemple, que el cost de construcció de la terminal i de l'hangar serien també multiplicats per tres i que els preus continguts en la proposta final no tenen cap mena de credibilitat i multipliquen per diversos cops els costos estàndards de mercat en la construcció d'equipaments similars; vist que el mateix succeeix, fins i tot en proporcions superiors, per a altres partides de l'oferta finalment acordada amb el concessionari; vist que el Govern ha de compensar fins al 75 % del cost de construcció de la instal·lació i que, per tant, multiplicant-ne per tres el cost sense detallar ni els motius i amb partides tan dubtoses com algunes de les ja comentades suposa, de fet, incrementar el cost a futur per al Govern; vist que l'oferta acordada no compleix amb diversos dels requisits descrits com a requeriments i, entre altres, la capacitat dels aparells, que ha passat d'un mínim de dotze passatgers a 6 o, com a màxim, 7 passatgers, el que condiciona, com és obvi, la futura rendibilitat i els costos a assumir pel Govern en el futur; vist que no es justifiquen de cap manera els 5 milions d'euros a transferir al concessionari per part del Govern —3 milions en aquest mateix exercici i 2 milions per al del 2024: en total, ni més ni menys que 5 milions d'euros de les arques del Govern— l'objectiu i finalitat dels quals, vistos els increments no justificats de la construcció del port és, com a mínim, dubtosa, ens permetem, finalment, apel·lar a la responsabilitat de totes i tots les conselleres i consellers generals davant la gestió del diner públic i, particularment, quan un ministre que es nega sistemàticament a donar les explicacions i informacions respecte de la seva destinació. Es demana que el Consell adopti el següent acord, que és instar el Govern a aturar temporalment, fins a la propera legislatura, tota actuació successiva a les realitzades fins a la data en relació al projecte d'heliport nacional».

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Iniciem les intervencions.

Senyora Carine Montaner, consellera general no adscrita, és al seu torn.

Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Des Andorra Endavant pensem que és de savi aturar momentàniament el tema de l'heliport de Pal —ja estem al final de la legislatura; pensem que cal aturar—, tenint en compte el canvi de rumb i tenint en compte el canvi de projecte que genera un sobrecost notable, és a dir, tres vegades més del que s'havia previst inicialment. Mireu, aquí, les vaques lleteres ja no hi són. No hi són i, per tant, per cada euro que estem invertint hem de veure el retorn que tindrem. Ja ho havia dit, però em repetiré —sé que soc pesada i me n'excusareu; és que repeteixo sense cansar-me—: segons els experts del país, segons els pilots del país, no es podria fer el 30 % de l'operativa a Pal per culpa del mal temps. Doncs tenint en compte

això, tenint en compte el sobrecost, és clar, jo penso que hauríem de reflexionar, i reflexionar molt bé, perquè 10 milions d'euros són molt, molts, molts diners.

Tenint en compte tot l'exposat, Andorra Endavant donarà suport a la moció del Grup Socialdemòcrata.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit, teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

Gràcies, senyora síndica.

Estimats consellers i conselleres del Partit Socialista, Partit Socialdemòcrata, jo crec que el debat sí és sí o no a l'aeroport[sic]. Perquè superats temes mediambientals i de seguretat —que entenc que els han donat per bons, com els ha donat per bons els experts, la mesa de contractació i, en definitiva, el Govern—, a nosaltres també, igual que l'habitatge, també ens importa on van els diners públics; a nosaltres també ens importen els mecanismes de control i a nosaltres, al igual que la resta de consellers, no se'ns presenten els pressupostos de totes les adjudicacions que fa el Govern. També és veritat que normalment no són adjudicacions a prop de les eleccions i no és tan cridaner: diguem les coses clares.

El debat de veritat és sí o no a l'heliport. Des del Govern de l'Albert Pintat, quan es fa l'Andorra 2020, es parla de desenclavar Andorra. I aquest heliport ha anat passant de parròquia en parròquia, d'un lloc a un altre, perquè ningú el vol a prop de casa. Aquesta és la primera veritat. Quan vostès van estar al govern no se'n van preocupar, de desenclavar el nostre país. De desenclavar un país que fa dos o tres dies, quan un autobús es queda enganxat arribant al Pas, bloqueja el país; que quan hi ha una manifestació a la Seu, es bloqueja el país; que quan hi ha els armilles grogues a França, es bloqueja el país: que quan hi ha una esllavissada a la carretera del Pas, es bloqueja el país; o quan hi ha la Covid, ens tanquen la duana, es bloqueja el país. I no se'n van preocupar, d'això.

Vostès van de progressistes, però la realitat és que, al llarg de legislatura, totes les lleis de caràcter de progrés econòmic, hi han votat en contra. I en aquest cas no tenim una llei, però sí que tenim un element de progrés econòmic i social, de desenclavament del nostre país com és un heliport que ningú volia a prop de casa i que fa, insisteixo, des del Govern de l'Albert Pintat que va saltant de parròquia en parròquia. I finalment s'ha trobat un enclavament que, amb els estudis que es van fer a principis de legislatura és, a dia d'avui, dels emplaçaments públics de què es disposa el que té les millors condicions de caràcter mediambiental, tècnic i acústic. I diguem-ho clar, pels consellers de La Massana com a mínim, que fa dècades que tenim l'heliport al mig del poble: és una bona notícia que es pugui treure l'heliport del mig del poble, de sobre de les cases de tots els massanencs, i que es porti a un lloc on porti valor afegit, com és l'estació de Pal; a un lloc on tindrà millor

seguretat, on reunirà millors condicions i on no estarà supeditat que, imaginin vostès, que un dia el propietari del terreny de l'heliport actual decideix no renovar el contracte de lloguer: què fem amb el transport sanitari? Què passa aquesta nit quan a algú li agafa desgraciadament un ictus? Com el baixarem? Com el baixarem, si no tenim heliport? Què passa amb els rescats de muntanya? Què passa, en definitiva, amb tota la bona feina que es fa amb l'helicòpter aquí, al nostre país?

Quan deia abans que aquesta adjudicació ara és cridanera perquè s'acosten les eleccions, recordem que, quan surt el plec, surt un plec l'objecte del qual és la construcció i gestió de l'heliport nacional i, addicionalment, l'explotació de rutes regulars amb les quals l'adjudicatari tindrà preferència, la qual cosa vol dir —i espero que així sigui— que altres operadors podran aterrar i enlairar-se del nostre heliport i pagar les taxes corresponents per ajudar a fer-lo rendible. Doncs aquest plec es publica a l'octubre del 21, i fins al febrer del 22 —si no recordo malament, senyor ministre— s'hi presenten ofertes: de l'octubre del 21 al febrer del 22. I posteriorment va estar del 16 d'agost al 16 de setembre —el projecte guanyador— a exposició pública i va rebre zero al·legacions, de ningú. No hi estic ni a favor ni en contra, senzillament no va rebre cap al·legació després de tot aquest temps d'exposició pública, tant del plec com del projecte guanyador. Evidentment llavors, senyor López, no hi havia eleccions a la vista.

La Llei de contractació, en el seu article 13, parla de la realització d'infraestructures de transport i, en el seu article 34, parla de la gestió de serveis que no poden ser perpetus o indefinits, sinó que fixa un màxim de 50 anys i es faculta, evidentment, el Govern la vigilància d'aquests projectes. La Llei 15[*sic*]/2008, que és la Llei d'acompanyament del pressupost de noves formes de finançament de les obres públiques, diu que aquests articles als quals m'acabo de referir —obres i explotacions de, per exemple, infraestructura de transport— es poden finançar, com diu el plec de bases i com vostè acaba de dir, fins a un 75 % de la inversió, la qual cosa, com a punt de partida, tothom sabia.

Evidentment, legislativament es preveu la facultat de vigilància del Govern i de control de l'Administració —i, en concret, a l'article 13.f— i s'imposen penalitzacions en cas d'incompliment. I al plec de bases —al plec C en concret—, es crea una comissió mixta per al control. El que vull dir és que per a tot això de què vostè ens avisa hi haurà un mecanisme de control —perquè Govern ha de nomenar dues persones per a aquesta comissió mixta per controlar l'heliport— és el que ens fa pensar que no, que malgrat que hem d'estar alertes, hi haurà un control i que això no és un *desmadre*.

La Intervenció —i m'agradarà referir-me als informes de la Intervenció, que suposo que no estaran suggerint que la Intervenció no fa la seva feina— en primer lloc dona la llibertat a tots els concursants de presentar la proposta que creguin adient, basant-se en els mínims que demana Govern. Parla d'una ubicació diferent dins de la parcel·la —dins de la parcel·la, no d'un terreny diferent: dins de la parcel·la— que dibuixen en el plec de bases s'orienten de forma diferent les instal·lacions, i diu la Intervenció «amb millors i majors espais, aparcaments, accessos, planificació», etcètera. Diu la Intervenció que aquesta nova ubicació permetrà a l'helicòpter enlairar-se en condicions meteorològiques que actualment no pot fer —i no ho dic jo, ho diu la Intervenció—. Diu la Intervenció que la ubicació, per tant, ofereix millors possibilitats. També diu la Intervenció que s'han de fer més moviments

de terres, que hi ha més i millors espais i que, per tant, estan argumentant els costos. I aquí faig un parèntesi: els 10 milions, jo crec que a tots ens semblen una suma importantíssima de diners que, per tant, el Govern ha de finançar fins a un màxim del 75 % d'aquesta xifra. Però si només s'ha presentat un licitant, difícil ens és comparar-ho amb altres coses comparables. Jo entenc que un hangar fet a Tremp o fet al port de Barcelona pot costar uns diners que no són els que ens costa fer aquesta instal·lació a Pal, però realment li dic que ni ens correspon a cap dels vint-i-vuit analitzar aquesta diferència de valoracions quan ni tan sols tenim un segon licitant per comparar. I no s'oblidin, i no s'oblidin de l'augment de preus que hi ha hagut des que va començar tot aquest projecte fins avui.

Si vostè vol suggerir alguna cosa més amb tot això, senyor López, utilitzi els mecanismes legalment establerts per actuar-hi. Però de veritat li dic: mai aquí hem discutit un pressupost d'un projecte, d'una licitació, d'un concurs públic. No tenim els elements per valorar si això és car o barat, malgrat a tots ens poden semblar molts diners —perquè 10 milions són molts diners—. No estem aquí discutint cada una de les adjudicacions que fa el Govern, ni molt menys als Comuns. I per tant, ens és difícil valorar això que vostè diu, perquè la Intervenció de Govern —i no ho dic jo— està dient que hi ha millors capacitats, millors espais, majors espais i està donant per vàlid tot aquest procés d'adjudicació, igual que ho dona el gabinet jurídic de l'heliport; malgrat ens semblin molts diners. Es podria fer per 4 milions com a pressupost, com a projecte inicial? Si l'adjudicatari, que ve assessorat per una de les millors empreses d'aeronàutica, opta per fer això i que part del cost, malgrat que una part vingui finançada pel Govern, l'ha d'assumir ell, serà perquè creu que és el que li dona millor sortida a les operacions i a la rendibilitat de l'heliport nacional.

No m'estendré més, senyora síndica: l'informe d'Intervenció és molt llarg. Però sí que volia fer una aportació, perquè m'ha semblat rellevant el que ha dit el senyor López de l'aportació als 5 milions d'euros. Hi havia un projecte inicial que es valorava entorn dels 4 milions. Només es presenta un concursant, al qual no se li presenta cap al·legació, que presenta un projecte de 10 milions d'euros. Com diu el plec de bases i com ve validat per la Intervenció, el Govern, d'acord amb la Llei d'acompanyament del pressupost del 2005, pot finançar fins a un 75 %. I l'informe d'Intervenció diu: «Addicionalment s'introduïa mitjançant aclariment en el plec enviat a tots els concursants la possibilitat d'aprovisionar part d'aquesta aportació en les etapes inicials, si bé s'acabaria computant els resultats anualment». Què vol dir això? Primer, que tothom sabia que si hi havia la necessitat d'una finançament diferent —la Intervenció ho valida, no ho dic jo, insisteixo—, hi havia la possibilitat d'avançar diners per part del Govern. L'únic licitant que al final es presenta opta per exercir aquest mecanisme. Que ens poden semblar molts diners; que ens poden semblar molts diners. Però difícil és analitzar aquesta diferència de preus quan hi ha un únic i sol licitant.

A la pràctica, senyor López, tenim, i després continuarem, que tindrem un heliport; que mai —fins on jo sé— havíem tingut un projecte d'heliport de cost inferior al que s'està acabant adjudicant, i que hi ha una cosa molt important: que el desembors dels 10 milions d'euros no els està fent Govern en la fase inicial —en fa una part, d'acord com acabo de llegir en l'informe d'Intervenció— sinó que el fa un concessionari, un adjudicatari, l'explotador de l'heliport, que entenc jo que, com a bon empresari, buscarà rendibilitzar i recuperar aquests diners perquè —com vostè sap, en el plec de bases ve figurat i en podem parlar en posteriors intervencions— la bona marxa de l'heliport fa que aquest operador hagi inclús de

retornar i aportar diners a Govern, fins al punt que, quan superen el 15 %, totes aquestes inversions o queden a l'heliport o bé es paguen al Govern d'Andorra. En definitiva, en el pitjor dels casos, senyor López, i malgrat assumim que és una xifra important de diners, tindrem a Andorra un heliport per una xifra, com diu aquí la Intervenció que es computa anualment, per un cost de 250.000 euros anuals al llarg d'aquests 30 anys de concessió, que es paguen 3 en anar...

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant, senyor Naudi.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

... i 2 d'aquí un any com vostè ha dit, d'acord com la Intervenció valida, però que es computen, també com diu Intervenció, a raó de 250.000 euros anuals. I per tant, torno a dir, tindrem un heliport nacional a raó, com diu la Intervenció, de 250.000 euros anuals.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Joan Carles Camp, és el seu torn.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies, senyora síndica.

A nosaltres ens agradaria intervenir més tard, si pot ser.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

D'acord.

Altres intervencions?

Senyor López, és el seu torn pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

Senyor Carles Naudi: el projecte inicial preveia uns helicòpters de dotze places que, tot i que el senyor Gallardo diu a les preguntes que li vaig formular que això és una teoria meva personal —ho diu literalment—, es recull en dos punts del plec de bases, com l'aeronau determinant, i es diu clarament que l'oferta ha de contemplar aeronaus d'un mínim de dotze

places. Com que aquestes aeronaus no poden enlairar-se en aquella altura, com vostè bé sap, i necessiten una pista molt més llarga de la pista que s'ha previst —quan dic molt més llarga, és molt més llarga, i vostè, que és aficionat en el tema de vols, doncs ho sap, segurament molt millor que jo—, aquest projecte, quan va ser consultat per moltes altres empreses amb la idea de fer un heliport que servís per fer línies comercials, ja que això sí que pugui tenir una certa rendibilitat, perquè si al final ens hem de gastar 10 milions d'euros sense considerar si els costos són reals o algú se n'està beneficiant per fer vols turístics o per fer algun tipus de vol per allà, per la Massana, per l'estació de Pal, ens sembla que ens sortirà una mica car. No he acabat d'entendre les seves consideracions en relació amb els ictus perquè, que jo sàpiga, els trasllats sanitaris surten de l'hospital i espero que no hagin de pujar ningú a l'aeroport[sic] de Pal per traslladar-lo a Barcelona si es troba en una situació complicada.

A partir d'aquí, i davant de l'evidència que el projecte era inviable —inviable aeronàuticament, inviable econòmicament— i que cap de les ofertes complia —perquè l'oferta final no compleix amb un dels requisits establerts en diferents punts del plec de bases, com és l'aeronau mínima de dotze passatgers i dos pilots, perquè per al transport públic de passatgers és obligatori l'existència de dos pilots—, doncs s'accepta i es comença amb una oferta que no respecta el plec de bases, que no està ubicada en el terreny que originàriament s'havia previst, que no està complint les exigències quant a la capacitat de les aeronaus, i que presenta molts dubtes sobre la seva viabilitat econòmica i el que pugui ser aquesta explotació a futur.

Aquesta és la realitat. Arribat aquest punt, només quedava una solució possible, que és declarar el concurs desert, perquè aquella és una mala ubicació, està a molta altura, presenta riscos fins i tot de seguretat pel que fa a l'aterratge i l'enlairament, i impossibilita absolutament per a aquest tipus d'aeronaus de dotze passatgers si es presenta l'oferta que es presenta. A partir d'aquí, si vostè em diu que li preocupa la utilització dels diners públics, no és que 10 milions... I aquest, com li deia abans, no és un debat d'heliport sí, heliport no. És a dir, ja hem decidit que fem la carretera; el que passa és que la carretera no es pot fer de qualsevol manera i aquí no es poden ampliar els costos i multiplicar els projectes de qualsevol manera, sense justificació. Vostè, que hi entén, m'ha de dir si considera raonable que una terminal per a un petit heliport —per a un molt petit heliport— on estan envolant-se helicòpters —el més gran té 7 places— pot costar 2 milions d'euros; si això és mínimament creïble. És a dir, expliqui'm com és aquesta terminal, perquè... I a més, el Govern ja havia previst una partida que ara no recordo —la tinc aquí; me l'he deixada al seient—, sembla que de 600.000 euros. I sí que tenim una referència: no hi ha altres ofertes perquè ningú va creure en aquest projecte, però tenim la referència del pressupost que va presentar el Govern. I expliqui'm el pressupost de l'hangar: si és creïble que un hangar costi un milió d'euros. I que es faci a Trepmp, o que es faci a Pal... al final és una mateixa estructura absolutament diàfana, que finalment són quatre parets i un tancament per poder guardar una aeronau. Tot això, senyor Naudi, no és creïble; no és creïble.

I després expliqui'm això del benefici industrial. És una partida de 2 milions i mig. Per tant, no és que 10 milions siguin molts diners, sinó és que aquest pressupost està unflat, multiplicat i només sembla que tingui la voluntat de cobrar més diners del Govern, perquè al final aquest cost de construcció és el que estableix el màxim que el Govern ha de retornar

al concessionari. Per tant, si l'heliport costa 4 milions, això pot suposar que el Govern hagi de retornar amb pèrdues a futur —pèrdues a futur: després hi tornaré— fins a un màxim de 3 milions. Si val 10 milions, ja hem aconseguit que el Govern es multipliqui per tres la partida que ens ha de retornar. Per tant, l'interès del concessionari és multiplicar el pressupost, i jo diria que l'interès del Govern hauria de ser el de reduir el pressupost al màxim i acotar aquests costos de construcció tant com sigui possible. I, evidentment, no és el que s'està fent, i això genera un greuge —per dir-ho suau—, un greu greuge a les finances públiques.

I després, un cop construït aquest equipament, si l'explotació i les línies regulars no generaven beneficis i es generaven pèrdues, com pot ser amb un règim de concessió, el concessionari té dret a recuperar, que se li compensin aquestes futures pèrdues amb aquest màxim del 75 % de la construcció. Però això no és el que s'ha previst: el que s'ha previst és que abans de que es comenci ni tan sols a construir, ja se li transfereixin 3 milions d'euros a fons perdut, perquè només es recuperaran en cas de beneficis per part de la concessió; beneficis que per la gent que hi entén semblen impossibles amb aeronaus tan petites de 6 passatgers, a diferència de les línies regulars de 12 passatgers que s'havien previst en un moment inicial de l'explotació.

Per tant, aquestes previsions — de què vostè no ha parlat— del 2023 i del 2024 ens han d'explicar molt bé a què corresponen. El plec de bases preveia, resumim: «concessionari, vostè construeixi, jo li garantiré el retorn de les pèrdues en el futur fins al màxim del 75 % i l'estimació base, 4 milions. Pressupost presentat: 10 milions. I abans de construir l'obra ja estic cobrant 5 milions d'euros del que haurien de ser futures pèrdues». A nosaltres no ens quadra absolutament res de tot això.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Senyora Montaner, seria el seu torn si desitja intervenir. No?

Senyor Carles Naudi, és el seu torn si desitja intervenir.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

Gràcies, senyora síndica.

Li voldria dir tres coses, senyor López. I li vull insistir al camí dels milions que costa aquest heliport a raó de —prorratejats, tal com diu l'informe de la Intervenció—, que són 250.000 euros anuals, que segueixen sent molts diners. Quan un licitador es presenta a un concurs en el qual han recollit el sobre quaranta interessats... Quaranta interessats... Van recollir el sobre quaranta interessats —dic bé, senyor Gallardo?— i només es va rebre una oferta. Quan un es presenta a un concurs, jo penso —és un criteri potser molt surrealista— que intenta presentar la millor oferta per emportar-se el concurs, i que intenta presentar la millor oferta per fer-lo rendible i guanyar diners. Per tant, que són molts diners?, sí. Que és molt superior al cost estimat en el projecte de Govern?, també. Que, com diu la Intervenció, hi ha millors espais, millor potencial, que és més gran, que hi ha més metres...? Perquè, a tot

això, vostè parla de desviacions, però si ens referim al projecte inicial, per exemple, de Govern, l'hangar de Govern era de 750 metres, i l'hangar de l'adjudicatari és de 1.300 metres: és el doble, pràcticament el doble. Crec que vostè té aquest document, igual que el tinc jo, dels augments de costos, i tots són a raó d'amidament. Per què hi ha més despesa en moviment de terres? Perquè hi ha 5.000 metres cúbics més de moviment de terres, és a dir, no està injustificat. I jo vull pensar amb el sentit comú que, quan un empresari es presenta al concurs per a l'adjudicació de la gestió, explotació i construcció, gestió i explotació de l'heliport nacional; quan n'han recollit el sobre quaranta concursants, molts d'ells que li deuen preocupar com a competència... que intenta afinar el llapis per presentar la millor oferta —jo ho veig així, i jo ho faria així; jo crec que vostè també, com a bon empresari que és—. I si va presentar aquesta oferta és perquè és amb la que pensava que es podia, dins les seves condicions, fer la millor proposta per guanyar l'heliport. I finalment, malgrat ens semblin molts diners, no tenim elements per valorar respecte altres concessionaris, perquè l'única oferta que hi ha, l'únic barem de preus de diversos anys abans —abans de tota l'escalada de preus: guerra a Ucraïna, energia, gasolina, etcètera, etcètera— és el que Govern fa d'un heliport molt més petit.

Però, de veritat, jo crec que no em correspon ni a mi ni a vostè valorar quelcom que fa la mesa de contractació i que valida la Intervenció de Govern. Que ens poden semblar molts diners —que no li puc discutir—, però llavors estem posant en dubte la feina del Govern, la feina de la mesa de contractació i la feina de la Intervenció General del Govern. Perquè tot això està validat per la Intervenció. Llavors, qui soc jo, més enllà del que ens correspon fer en l'impuls i control del Govern, per posar en dubte un concurs on hi ha hagut un guanyador, on s'ha exposat a públic i no hi ha hagut al·legacions —n'hi van haver: es va exposar abans de les eleccions; molt abans—?

Amb relació a l'ictus, diu: «no entenc què té a veure l'ictus» (i poso l'ictus com una emergència que requereix el trasllat d'un pacient de forma urgent a l'hospital, per exemple, de Barcelona). Doncs que l'aparell —i ara parlarem de l'aparell— en algun lloc ha d'estar. Els aparells no estan aparcats a sobre de l'hospital tot el dia. Els aparells avui dia estan a La Massana, al mig del poble de La Massana. I si s'envola a la una de la nit, aquelles aspes fan soroll a la una de la nit a tots els massanencs. I surt de La Massana, arriba a la plataforma de l'hospital i llavors, com diuen les conselleres [*fa onomatopeia*] i se'n van a Barcelona. L'helicòpter està al seu hangar, hangar previst en la concessió de l'heliport, dit sigui de pas: 500 metres sense cost en el cas que l'adjudicatari no tingués el servei d'emergències, el servei de rescat del Govern d'Andorra. Això també és important dir-ho: en l'hangar de Pal, de la Caubella, hi ha 500 metres perquè si en un futur l'adjudicatari dels serveis d'emergències de Govern és un altre diferent al que avui coincideix que és l'adjudicatari de l'heliport, això no se li cobrarà, com tampoc se li cobraran les taxes d'enlairament, de pàrquing i d'aterratge. Això també ho diu el plec de bases. Per tant, si l'empresa adjudicatària, que avui és la mateixa que fa el transport d'emergències de Govern, en un futur no guanyés, o guanyés un competidor, tindria això gratis; en el sentit «gratis» que Govern, en el plec, ja posa que això és gratis per a l'adjudicatari d'aquest servei —perquè tampoc està garantit que el de l'heliport sigui per sempre el que fa el servei—. Per això és important quan li deia allò de l'ictus, per posar un exemple: un atac de cor, un accident d'esquí, un rescat de muntanya... que aquell aparell que vola, que es diu «helicòpter», estigui en algun lloc, disponible. I també li dic que, si no recordo malament —

igual si m'erro m'ho diu—, a l'heliport del guanyador hi ha previst un apartament perquè els pilots puguin estar vint-i-quatre hores, en cas d'emergències; que no estiguin lluny de l'heliport, sinó que estiguin dormint a l'estació per si han de sortir a correuita a una hora sigui quina sigui la del dia.

Pel que fa a la màquina que vostè diu —la determinant, tal i com figura al plec de bases—, el plec de bases diu dues coses: que el disseny de l'heliport ha d'estar previst per a la màquina determinant, que en aquest cas és una Agusta, avui coneguda també pel nom de Leonardo, que és una màquina bastant gran, que és una màquina de dotze places més dos pilots. Aquesta màquina, segons tinc entès pel que m'han explicat —en aquest cas, el tècnic de Govern en matèria d'aeronàutica—, pot enlairar-se però, a l'estiu, no ho pot fer amb plena càrrega: igual que passa amb l'Air Nostrum de la Seu d'Urgell... Perdó, no pot fer-ho anada i tornada, però sí que podria fer-ho només en l'anada, igual que passa amb l'avió des de la Seu d'Urgell. I el que sí que preveu el plec de bases és que els dos helicòpters que explota avui dia l'empresa que fa el servei d'emergències, que són el Bell i l'Eurocopter, tinguin com a mínim aquesta cabuda en aquest heliport, com així és. Aleshores, el que demana el plec de bases és que es dissenyi perquè càpiga aquesta màquina —l'Agusta o el Leonardo, que és la mateixa— en aquelles instal·lacions, ja sigui a la plataforma o a l'hangar.

Què passa amb la pista? La pista —si no recordo malament, també ho diu el plec de bases— en el moment que un operador vulgui entrar a la pista amb un helicòpter d'aquestes dimensions, l'explotador ha d'ampliar la pista fins a 160 metres. És així, senyor Gallardo? Amb la qual cosa avui, que no hi ha cap Agusta volant a Andorra, es fa innecessari —ja que li preocupen els costos— que es faci aquesta pista més gran. El dia —i així Govern ha de vetllar perquè així sigui, i li recordo que hi ha una comissió mixta per vetllar pel bon funcionament i inclús les despeses d'aquest heliport on hagi d'entrar una màquina, aquesta pista estan obligats a ampliar-la fins a les dimensions necessàries perquè aquest aparell pugui entrar-hi.

Senyor López, jo de veritat li dic: per mi el debat polític és sí o no heliport a Andorra, i en aquest cas a la Caubella, després que hagi saltat de parròquia en parròquia des d'abans que vostès governessin. Un cop hi ha una ubicació que no ha generat controvèrsia veïnal, que compleix amb els requisits mediambientals i tècnics, que compleix amb els requisits de seguretat aeronàutica —entre altres coses de l'OACI—, que vostè ara el posi en dubte només ho puc entendre perquè hi ha unes eleccions. El debat del cost, que ens preocupa, de l'Agusta o de no sé quin helicòpter que hi ha d'aterrar pertoca als tècnics, a la mesa de contractació i a la Intervenció General. De veritat, per molt que ens agradin les coses que es mouen per l'aire, ni vostè ni jo som capaços de mantenir un debat en seu parlamentària de quelcom que crec que no ens toca. Hi podem estar d'acord o no, però és que no és el tema. El tema és que es va presupostar el Govern perquè fes això, i Govern ho ha tirat endavant. Que és car, que és barat... que ho digui Govern, que ho digui la mesa de contractació i que ho digui la Intervenció General. Jo el que sí que sé és que la majoria volem que Andorra tingui un heliport, perquè dona servei d'emergències, perquè dona servei als turistes, perquè dona servei a la societat andorrana, perquè és un pas més cap al desenclavament del nostre país. Si vostè creu que aquí hi ha algun *chanchullo*, actuï en conseqüència. Però, de veritat, el debat polític no és aquest; el debat polític és «volem o no

volem l'heliport a Pal després que hagi passat tot el que ha passat al llarg dels anys?» A partir d'aquí, poc més tenim a dir. Que ens semblen molts diners?, sí, però a Andorra tindrem un heliport a raó de 250.000 euros anuals, que fins avui no hem tingut mai un heliport nacional i això ha anat saltant de parròquia en parròquia perquè ningú el volia.

Aquest permís, senyor López, li ho dic amb tot respecte, amb tot el respecte que tenim cap a la inversió que fa l'Estat perquè aquest heliport sigui una realitat, per aquesta suma de diners, que és important, però que ens dotarà a Andorra d'una infraestructura... Per a nosaltres el debat és si vostè vol o no l'heliport abans de les eleccions: aquest és el debat. Si val molt o poc... ja sap on ha d'anar. No és aquí. No és aquí, senyor López; ja sap on ha d'anar.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

És el torn ara del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents si desitja intervenir en aquest moment del debat.

Reiniciem un nou torn.

Senyor López, desitja intervenir? Endavant. Sí, si no hi ha peticions dels altres grups. Per tant, reiniciem el torn.

El Sr. Pere López:

Senyor Naudi, em quedo aquí perquè tinc papers i tinc els plecs de bases i tinc altra documentació. Vostè pot insistir a intentar el debat on el vulgui portar, si heliport sí, heliport no. A mi em pot semblar bé que Andorra tingui un heliport nacional; el que no em sembla bé és que sigui un projecte que estigui mal definit, mal presentat, que el concurs entri tants dubtes com hi hagi, que al final ens costi 10 milions d'euros per fer vols turístics a Pal o per tenir guardat algun helicòpter allà dalt.

No té ben entès això de les naus, això de la capacitat dels passatgers: al plec de bases la proposta d'aeronau determinant era, efectivament, aquesta Augusta que vostè anomenava, amb una capacitat mínima de dotze passatgers i dos tripulants obligatoris. Però és que la proposta que ha presentat el candidat, segons la contesta de la pregunta vuit que li vaig formular al senyor Gallardo, deixa molt clar que el que estan presentant són unes naus que funcionaran o bé amb un pilot i cinc passatgers o un pilot i set passatgers. Per tant, l'aeronau que era obligatòria en el plec de bases no és la que s'ha acabat presentant. Per què? Perquè allà dalt, amb aquella altura —i vostè té la informació perfectament i molt millor—, aquest tipus de aeronaus no pot envolar-se i seria necessari una pista d'aproximadament uns 300 metres perquè en temes de seguretat pogués enlairar-se aquest tipus d'aeronau.

Per tant, això ja suposa un greu incompliment del concurs i del plec de bases perquè hi havia un requeriment bàsic per poder fer una línia que demanava uns requisits, perquè si el número de passatgers es redueix per la meitat, evidentment el cost dels futurs passatges,

o la rendibilitat de la possible línia que pugui haver-hi entre Andorra i Barcelona, es dispararà molt i això farà que aquesta línia comercial sigui del tot inviable.

I després a mi em queda la sensació que no li preocupa res —però res— el que és el cost i el pressupost que s'hagi presentat i el que això acabi suposant per l'erari públic, cosa que és estranya quan vostè, quan es tracta d'algun tipus d'altres polítiques o d'alguna ajuda social o d'altres, és d'aquests que volen mirar el cèntim d'euro i, sobretot, que no hi hagi ningú que se'n pugui beneficiar que no li correspongui. Hi ha 2 milions i mig de benefici industrial de què encara no ens ha parlat. El licitant presenta una oferta, i fa un benefici dins d'aquesta mateixa oferta que, a més, després li servirà per recuperar. Per tant, jo crec que això li hauria de preocupar, a vostè, que en altres partides i amb altres tipus de polítiques, mira no els milions d'euros, mira el cèntim d'euro.

A vostè també li hauria de preocupar que no és creïble que una terminal —petit espai per poder esperar mentre arriba i marxa l'heliport[*sic*]— pugui costar 2 milions d'euros. I que tot això, si fos a càrrec del concessionari, si fos a risc de concessionari, doncs en podríem parlar. Però quin benefici té el Govern que hi hagi aquests increment dels costos, que s'hagin d'avançar ja 5 milions d'euros per aquesta concessió i que s'hagin d'assumir les pèrdues a futur? És que, per fer això —a part que s'està incomplint flagrantment el plec de bases en molts d'aquests articles—, és molt més barat i més d'això que ho faci el Govern directament. És a dir, aquí hi ha una suposada i hipotètica concessió, que no és una concessió perquè els costos del concessionari no els suporta el concessionari perquè, d'entrada, ja rep 5 milions del Govern ni tan sols havent començat a construir aquest equipament. I digui'm alguna cosa sobre el benefici industrial. De veritat, vostè creu que en una oferta d'una concessió hi cap el concepte de benefici industrial per part del concessionari? A vostè no li preocupa aquesta partida de 2 milions i mig d'euros que ve a incrementar el pressupost final d'aquest heliport?

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Senyora Montaner, és el seu torn ara. Endavant.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Jo, senyor Naudi, li diré una cosa: l'heliport nacional?, sí. A qualsevol preu?, no. No. No. Ja ho he dit, les vaques lleteres... —perdoneu, el Carles Enseñat ja em rectificarà—... vaques grasses no hi són; no hi són. És clar, i sobretot quan teníem un projecte privat d'heliport a Fontaneda —que s'havia canviat d'ús, de terreny, etcètera—: es podia fer. Es podia fer amb el Comú de Sant Julià i el Govern. Jo n'estic convençuda; n'estic convençuda. I aquí el cost hagués sigut zero, zero a les arquees de l'Estat. Ara tenim un problema molt greu en l'àmbit de l'habitatge, i tenim molts problemes a sobre de la taula, i ara hem de vigilar a veure com gastem els diners. Deu milions d'euros per fer un heliport a Pal? És que em sembla una

barbaritat; una barbaritat. Jo no puc donar suport, Andorra Endavant no pot donar suport a aquesta desviació de projecte.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Senyor Naudi, si desitja intervenir és el seu torn. Endavant.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

Gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, i ho llegiré literalment perquè no vull que hi hagi confusions: «Punt 9. Proposta d'aeronau determinant: a la secció *Resum Tècnic i programa funcional* s'especifica que "l'aeronau determinant haurà de tenir una capacitat mínima de dotze passatgers i dos tripulants. Tenint en compte aquestes limitacions, es recomana que es prengui l'AgustaWestland AW139 [és el Leonardo] com a aeronau determinant, però s'admetrà —però s'admetrà— qualsevol altre helicòpter de característiques similars si justifica adequadament". I més avall diu: «En qualsevol cas, per a l'aeronau determinant que el licitador esculli», torno a dir, «per a l'aeronau determinant que el licitador esculli, s'hauran de respectar les característiques següents», que són bàsicament de dimensions i, insisteixo, està el punt número 9 del plec de bases.

A partir d'aquí, quan es fa el concurs —m'hi referit al principi—, es fa el concurs per a la construcció, gestió i explotació del l'heliport, no per a l'operació de rutes, i diu el plec de bases que el concessionari tindrà preferència, —tindrà preferència— per a l'establiment de rutes regulars davant d'altres operadors». El plec no demana vols regulars. El plec no demana ni tan sols vols. Pensi que hi ha explotadors d'instal·lacions heli i aeroportuàries que ni tan sols tenen avions ni helicòpters, que són simplement explotadors de la instal·lació —aquí coincideix que el licitador opera també helicòpters—. Senzillament, l'operació de vols era nota extra. No eren ni tan sols requisits, senyor López.

A partir d'aquí, podem estar d'acord que hi ha millors màquines, més grans, més petites, que l'heliport és car o és barat. De veritat, però és que el que hem de fer és que respecti la legalitat. I el que hem de fer és decidir si volem que Andorra tingui o no un heliport. A partir d'aquí, per molt car que a mi em pugui semblar, no puc donar inseguretat jurídica a les persones que saben que si el Govern en un futur adjudica qualsevol instal·lació, després el Consell General se la pot carregar. Això s'ha concessionat d'acord amb l'ordenació vigent: amb la Llei de contractació pública, amb la Llei d'acompanyament del pressupost del 2008, amb un plec de bases que ha estat des de l'octubre fins al següent octubre de l'any següent tant a exposició pública com a projecte del licitador; a exposició pública, on hi ha hagut zero al·legacions. I ara vostè vol enviar aquest missatge que «ara ve el conseller i s'ho carrega» com a òrgan sobirà que som? Però que el mecanisme no és aquest!, el mecanisme no és aquest, senyor López, per molt car que li pugui semblar a vostè i a mi. De veritat li dic, per molt gran que hagin fet la terminal, perquè han fet el restaurant més gran, perquè han fet

una terrassa al primer pis que no hi havia, perquè hi ha més taules per als comensals que hi puguin anar a dinar, perquè hi ha un pàrquing que no estava previst, perquè hi ha 5.000 metres més cúbics de moviment de terres... Perquè, com diu la Intervenció de Govern, és millor instal·lació i ofereix millors oportunitats i millors capacitats d'enlairament pels vents. A pesar de tot això, que em sembla positiu, que l'encariment és a raó de l'augment de dimensió... Però a pesar d'això, "que són molts diners", no barregem la necessitat de tenir un heliport amb l'oportunisme polític de portar aquest debat i escandalitzar la gent amb el sobrecost, quan no hi ha hagut cap sobrecost.

Mai Andorra ha tingut un aeroport per sota de 12 milions d'euros... un heliport, perdó —em traeix el subconscient amb això de l'aeroport— per sota de 12 milions d'euros. I ara tindrem per fi un heliport que donarà servei mèdic, servei d'emergències, que estarà validat per l'OACI, a raó de 250.000 euros anuals i que s'anticipen, tal i com es va anunciar als quaranta que van recollir el sobre, i que es possibilita l'anticipació dels diners perquè es pugui fer realitat el projecte. Que ens preocupa? Bé, però hi ha altres mecanismes, i no és aquí ara carregar-se una adjudicació perquè dona inseguretat jurídica a la gent. Són molts diners? Senyor López, utilitzi altres mecanismes. Digui si vol o no vol un heliport a les portes d'unes eleccions i ja està, però no faci servir arguments de sobrecost. Insisteixo: això li pot semblar molt car —si no li ho discuteixo— però també reconegui l'augment de les dimensions, l'augment de la plataforma, l'augment del moviment de terres, la millora de les instal·lacions. I faci-ho llavors en proporció. Que li segueix semblant car? D'acord, ja li reconec que li pot semblar car. No li ho vull discutir: és que no és la meva feina. Vagi a la mesa de contractació, vagi a la Intervenció i posi les preguntes on les hagi de posar. No alarmi la gent amb quelcom que no és, senyor López.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Terceravia desitja intervenir en aquest moment del debat? No?

Vol reiniciar un altre torn, senyor López? Endavant.

Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Senyor Naudi, no és que em sembli car o no em sembli car: el que no em sembla acceptable és que s'imputen partides que no corresponen. I vostè encara no ha contestat sobre el benefici industrial perquè sap que no té [*el senyor Naudi parla de fons sense micròfon*] Sí, sí, vostè sap...

La Sra. síndica general:

Per favor, respectin el torn de paraules. Ja que sé que portem moltes hores. Continuem com han fet fins ara, guardant l'ordre.

El Sr. Pere López:

Vostè està intervenint en nom de la majoria, dels grups de la majoria, per defensar aquest projecte, per tant, vostè ha de contestar sobre aquesta partida. Perquè si hi ha un benefici industrial vol dir que l'heliport només costa 7 milions i mig. Sí, sí, el cost real —sabent que ens sembla que és molt, la terminal, 2 milions d'euros—, costa 7 milions i mig. Si després l'operador recupera 7 milions i mig, no li costa res, i a sobre guanya 2 milions i mig d'euros amb l'execució de l'obra. És que jo no sé com més clar ho puc explicar.

No és que em sembli car o no car, o poc barat, o m'agradi o no m'agradi, o sigui l'heliport... El que no m'agrada és que es faci aquest ús dels diners públics. Si només val 7 milions i mig, per què s'hi fica un benefici industrial de 2 milions i mig per fer-lo arribar fins a 10? Que amb el 75 % de recuperació correspon al teòric cost d'aquest heliport. Home, la jugada per al concessionari jo diria que és bastant correcta i bastant bona. El que no estic tant clar és que s'estigui fent una defensa de l'interès públic i dels diners públics per part de qui correspon, sigui el Govern o, en aquest cas, per part dels grups parlamentaris que defensen aquest projecte avui en aquest debat. I vostè no vol entrar en el tema del benefici industrial perquè sap que no té manera ni argument per fer-ho.

No es pot presentar ni té cabuda legal un benefici industrial dins d'una concessió. La concessió va a càrrec del concessionari, i si hi ha unes clàusules a futur de reversió de les pèrdues, doncs aquesta es pot analitzar, però en cap cas a l'avançada pagar aquests 5 milions. I per tant, si vostè vol anar repetint el que vulgui anar repetint, contesti si vol que el debat sigui ric i tothom pugui prendre coneixement del que està passant amb aquesta adjudicació. Per què ha d'haver-hi 2 milions i mig de benefici industrial per part del concessionari? Per què? Si costa 7 milions i mig, la base són 7 milions i mig. Nosaltres és el que veiem.

I vostè entén —que hi entén—, vostè creu que una terminal per a sis passatgers pot costar 2 milions d'euros? Vostè sap el que són 2 milions d'euros i la construcció que representa això? Vostè creu que això està justificat i s'explica? O potser hi ha hagut una voluntat d'incrementar els costos d'aquesta construcció perquè això reverteix després al concessionari? I a més, en aquest cas ho farà ràpidament perquè ja cobrarà 5 milions entre el 2023 i el 2024.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Senyora Montaner, seria el seu torn si desitja intervenir.

Senyor Naudi, desitja intervenir? És el seu torn.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

Gràcies, senyora síndica.

Vostè, la setmana passada, quan fa la pregunta al Govern i diu «anuncio que faré una moció», ja ho fa amb la mala idea, ja ho fa amb la mala idea de saber que Govern no pot intervenir, que ens vol acorralar a nosaltres amb quelcom tan sucós com dir «això val una fortuna, i això és malversació de diners, o és mal ús dels diners», etcètera, etcètera, perquè sap perfectament que no som el Govern, ni som la mesa de contractació, i que hi ha informació a la qual, igual que vostè, no hem tingut accés. I vostè això ho fa amb mala idea perquè s'acosten les eleccions i ara vol muntar aquí un escàndol.

Jo no puc justificar, ni a favor ni en contra, el cost d'aquest heliport. Senzillament, és l'únic que s'ha presentat i, d'acord amb la nostra legislació, és el que hi ha. Si a vostè no li agrada, faci el que hagi de fer per anul·lar-ho. Així de fàcil és. Són molts diners?, són molts diners. El benefici industrial, senyor López: sap què és el benefici industrial? —i això encara li semblarà pitjor, n'estic segur—, és el marge del constructor que l'imputa el concessionari, però per al concessionari és cost, senyor López. És cost per al concessionari. El que s'hi guanya aquests diners deu ser un altre, que és el constructor, que hi aplica un marge. Però no el concessionari de l'heliport. No s'equivoqui; no s'equivoqui. O és que ara resulta, i són molts diners, que els empresaris d'Andorra no es poden guanyar la vida, que ni poden fer benefici amb les obres i les concessions i els serveis que presten? Llavors, aquest concessionari que presenta quins són els preus del seu projecte —de l'únic que es presenta, que en tot cas s'hauria hagut de deixar desert— i diu «el benefici industrial del senyor que m'ha pressupostat l'obra és aquest». I ho diu amb tota claredat. Però això no vol dir que li estiguem finançant, a ell, l'heliport; no ho barregem. Això vol dir que algú, algú, ja de sortida, a risc i ventura, pot arribar a guanyar això, perquè si hi ha imprevistos s'ho menjarà —també ho sap, eh?, també ho sap, això—.

La terminal: doncs miri, la terminal, hi ha hagut una desviació, sí. La primera desviació és que es contemplaven 437 metres i al final se'n fan 1100 —més del doble—, en dues plantes —que només n'estava prevista una—. I, per tant... I per tant, sí, un bar i un restaurant, sí. S'hi fan un bar i un restaurant, sí, com a qualsevol instal·lació aeroportuària o heliportuària on vostè pugui anar, hi a un bar, com a mínim per prendre un cafè. I a més a més, si vol li dic més coses: el concessionari de l'estació d'esquí té dret preferent de l'explotació d'aquesta instal·lació —també li deu semblar malament—.

I al final, l'autèntica desviació és que de 1.500 euros el metre quadrat, tot inclòs, la proposta se'n va a 1.672 euros el metre quadrat, tot inclòs: aquesta és l'autèntica desviació. El que passa és que és clar, «2 milions d'euros!» És clar, així són molts diners, però el que vostè està fent és un escàndol; ens vol acorralar quan sap que el Govern no pot participar. Però la realitat és aquesta. Vostè munta un escàndol, o pretén muntar un escàndol perquè hi ha molts diners aquí, en aquest projecte, i vostè en realitat no vol que això surti del mig de La Massana; a vostè li agradaria que tinguéssim l'heliport al mig de La Massana. Vostè no vol unes instal·lacions amb plena seguretat i plena validesa per als rescats de muntanya, per als trasllats mèdics i per a donar garantia als ciutadans del nostre país. Vostè vol que això segueixi al mig del poble, al mig de La Massana. Vostè no vol que el nostre país progressi en el desenclavament geogràfic. El dia que hi hagi el tren sobre la taula, què dirà?, que no. Perquè mentre vostès no governin no volen que el nostre país progressi, igual que han fet amb totes les lleis d'avenç econòmic: votar-hi que no. I qualsevol cosa que pot significar una millora de la qualitat de vida dels andorrans i les andorranes, vostès s'hi oposen, i ara

que s'acosten les eleccions, intenten fer-ne un escàndol culpant-ne, culpant-ne els innocents.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Naudi.

Entenc que Tercera Via encara no desitja intervenir. Desitja iniciar un altre torn? Hauríem d'anar acabant, suposo. Senyor López.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica, ja anem acabant.

Simplement amb relació al que deia el senyor Naudi: jo podria ser perfectament favorable que els perjudicis que suposen per als veïns a La Massana de l'actual heliport siguin modificats per un emplaçament millor i, per tant... I que el desenclavament d'Andorra és un repte també per al Partit Socialdemòcrata. De fet, nosaltres seguim apostant pel tren, a diferència del que ha fet l'actual Govern, que ja ha descartat aquest projecte de connexió ferroviària. Així ho vam presentar en l'anterior i en l'actual debat d'orientació política i com s'ha fet públic en aquest sentit. Per tant, em sembla que això, tot això, no correspon.

A partir d'aquí, no serà amb helicòpters de sis passatgers que Andorra tindrà l'arribada de turistes, ni que permetrà amb un heliport situat a 1.800 euros[sic], amb moltes dificultats climàtiques i per l'enlairament de determinats aeroports[sic], que hi haurà una gran arribada ni de turistes ni de passatgers. De fet, la proposta preveu bàsicament la seva destinació per a vols paisatgístics i poca cosa més. Per tant, aquest no serà l'heliport que ens permetrà desenclavar-nos a nivell econòmic, ni és l'heliport que, si algun dia es talla la carretera, doncs no crec que sigui pujant allà dalt a Pal que puguem sortir massivament des del nostre territori cap a països estrangers. I, molt probablement, ens trobarem amb un nyap econòmic que ens haurà costat molts diners, que només servirà per a algun desplaçament puntual — a saber cap a quin heliport—, que ens servirà per fer totes les funcions internes a dins del país, i que ens haurà costat moltíssims diners, que sembla que a vostè — ja m'ha quedat clar en el debat— no li preocupen, ni li preocupa el benefici industrial, ni li preocupen els sobre costos, ni li preocupa que s'estigui barrejant altres partides amb el que hauria de ser pròpiament l'explotació de l'heliport. Però crec que ja els arguments han estat sobradament exposats, i si la síndica ho considera, doncs ja passarem a votar la moció presentada.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor López.

Alguna altra intervenció?

Esperi que acabem el torn.

Desitja intervenir algun altre conseller?

Aleshores, senyor Gallardo, entenc que vostè vol fer una intervenció per al·lusions.

El Sr. Jordi Gallardo:

Sí, senyora síndica, gràcies per la...

La Sra. síndica general:

Deixi'm que especifiqui clarament, perquè si no allargarem el debat i debatrà vostè amb mi que no és del que es tracta: jo li puc concedir la paraula perquè, sense entrar en el fons de la qüestió i durant un breu espai de temps, pugui respondre a allò a què s'ha sentit al·ludit. Per tant, no entrem ara en el fons de la qüestió.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies, senyora síndica.

Seré disciplinat, no es preocupi. Mantindré la meva intervenció per a allò que realment permet el reglament, que són les al·lusions, sobretot per la primera intervenció que ha fet el senyor López quan ha al·ludit que jo, com a ministre, no he tramès la informació que se m'ha demanat i ha estat la base i l'origen que ha justificat el conseller per fer la pregunta a la darrera sessió i per motivar aquesta sessió.

Però independentment d'això, qui ha de vetllar per si jo transmeto o no la informació és la Sindicatura. I a dia d'avui no se m'ha fet saber que jo no hagi contestat cap de les preguntes que vostè em va formular: les vaig contestar totes. El que passa és que li vull recordar que part del que ja li estava contestant per escrit ho podia haver trobat vostè mateix al plec de bases. El que passa és que realitzo avui que vostè ni ha llegit el plec de bases, ni ha entès res del plec de bases, perquè el que ve aquí és a parlar en nom d'una altra persona, segurament.

I finalment, la segona cosa que volia dir també és l'al·lusió que ha fet el senyor Pere López a l'ús del diner públic. El mal ús, ha donat a entendre, del diner públic. Per a la seva tranquil·litat, per a tranquil·litat de tots els ciutadans que puguin estar escoltant i per a tranquil·litat de tota la cambra, s'ha fet un ús correcte del diner públic; s'ha fet una fiscalització correcta pels òrgans de fiscalització. Recordar que el projecte d'heliport en d'altres legislatures tenia un pressupost de 13 milions d'euros, i que aquest heliport, com a màxim, al Govern li costarà 7,5 milions d'euros: com a màxim. I que no és una desviació del projecte perquè no estem comparant el mateix projecte. I vostè ho sap, però vostè fa demagògia.

Agrair al senyor Carles Naudi la seva intervenció i la gran diferència entre el senyor López i el senyor Naudi, que sí que s'ha pres la molèstia d'informar-se, de llegir-se el plec i de contrastar la informació per defensar un tema tan seriós com és el bon ús del diner públic.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè per cenyir-se a allò que li he demanat també.

Passem a la votació.

Acabades les intervencions, s'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí.

8 vots a favor, 16 en contra i 3 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro refusada la moció.

I no havent-hi més punts a l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

Bona tarda.

(Són les 19.41 h)

Diari de Sessions del Consell General

Carrer de la Vall, 9-13 – AD500 Andorra la Vella – Principat d'Andorra – Tel. (376) 877877 – www.consellgeneral.ad

Dipòsit legal: AND.342-2021